

วารสาร ราชภัฏสุรินทร์วิชาการ Journal of Academic Surindra Rajabhat

ปีที่ 1 ฉบับที่ 5 กันยายน - ตุลาคม 2566
VOL.1 No.5 September- October 2023

ISSN 2822-0870 (Print)
ISSN 2822-0889 (Online)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
SURINDRA RAJABHAT UNIVERSITY

กำหนดเผยแพร่ :

วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ I Journal of Academic Surindra Rajabhat

ISSN 2822-0870 (Print) I ISSN 2822-0889 (Online)

มีกำหนดเผยแพร่ปีละ 6 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์) ฉบับที่ 2 (มีนาคม-เมษายน) ฉบับที่ 3 (พฤษภาคม-มิถุนายน) ฉบับที่ 4 (กรกฎาคม-สิงหาคม) ฉบับที่ 5 (กันยายน-ตุลาคม) และฉบับที่ 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม)

วัตถุประสงค์ :

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ทางสหวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การศึกษา การบริหารจัดการ การบูรณาการข้ามศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกของปัญหาให้แก่ท้องถิ่น สังคม ประเทศ

เงื่อนไขการตีพิมพ์ :

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความ (Peer Reviewer) จากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยสามท่าน โดยบทความผู้เขียนนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกคนหนึ่งท่าน หรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกอย่างน้อยสองท่าน ส่วนบทความผู้เขียนภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจากหลากหลายสถาบัน และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้เขียนบทความและผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review) และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร ทั้งนี้บทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์จะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างพิจารณาเสนอขอตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ หากมีการใช้ภาพหรือตารางของผู้เขียนอื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้เขียนต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อกองบรรณาธิการก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์ สำหรับทัศนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารฉบับนี้ เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง สุขทอง อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

บรรณาธิการ : รองศาสตราจารย์ ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม I อาจารย์ ดร.วิจิตรา โพธิสาร

กองบรรณาธิการ :

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริพัฒน์ ลาภจิตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ธพันธ์ ผึ้งผาย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวรรตน์ นิธิชัยนันต์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัทรา วยะกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายฝน ทดทะศรี

อาจารย์ปิยพร สีสันต์

หน่วยงานภายนอก :

รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ ปัญญาภา

รองศาสตราจารย์ ดร.อัศรพล เนื้อไม้หอม

รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล

รองศาสตราจารย์ ดร.เอมอร แสนงูวา

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ ทองทิพย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสกสรรค์ สนาวา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุเทน วัชรชีโนรส

อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ขาวสอาด

อาจารย์ ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความ (Peer Reviewers)

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความภายใน : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

รองศาสตราจารย์ ดร.จิรายุ ททรัพย์สิน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง สุขทอง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันทนา กุลรัตน์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา พิณศรี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุไร จันทมัตตุการ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครพร สุขทอง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ แสงอัมพร
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันดีชัย กากแก้ว
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนา จินดาศรี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จงกิจ วงษ์พินิจ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริพัฒน์ ลาภจิตร
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกื้อ กระแสโสม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรวัส อินทวี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพจุฬา สุภิมารส สิงคเสลิต
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณะชัย ปฐมสิริวงศ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประดับ เรียนประยูร
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรภรณ์ แก้วกุล
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณรัตน์ พิงคานนท์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อานวย วัฒนกรสิริ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริพัฒน์ ลาภจิตร
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ธิพันธ์ ผึ้งผาย
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ นิธิชัยอนันต์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัตรา ะยะสุน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายฝน ทดทะศรี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขจรศักดิ์ สงวนสัตย์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สยาม ระโส
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย เจือจันทร์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุบลวรรณ สุวรรณภูมิสิทธิ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร ศูนย์กลาง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริลักษณ์ หวังขอบ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาฤทธิ์ นวลนาง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขจรศักดิ์ สงวนสัตย์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองอินทร์ ไหวดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประดิษฐ์ ชื่นบาน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชัยชนะรินทร์ ทับมะเรียง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทรงศักดิ์ มีสิทธิ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทรงกลด พลพวก
 อาจารย์ ดร.จักรพงษ์ เจือจันทร์
 อาจารย์ ดร.วิโรจน์ ทองปลิว
 อาจารย์ ดร.ศิวาพร พยัคฆนันท์
 อาจารย์ ดร.วิจิตรา โพธิสาร
 อาจารย์ ดร.อิทธิวัตร ศรีสมบัติ
 อาจารย์ ดร.ชาตรี เกษโพหนอง
 อาจารย์ ดร.จิราวรรณ อยู่เกษม

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความภายนอก

ศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ อีระศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวนารถ พันธุ์เพ็ง
รองศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ ใจอารีย์
รองศาสตราจารย์ ดร.ฐิติรศัญญ์ แก่นเพชร
รองศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ บุญวิเศษ
รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนอก
รองศาสตราจารย์ ดร.สถาพร โภคา
รองศาสตราจารย์ ดร.สัมพันธ์ มูลสาร
รองศาสตราจารย์ ดร.จินณวัตร ปะโคทั้ง
รองศาสตราจารย์ ดร.สมมาตร ผลเกิด
รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ
รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์
รองศาสตราจารย์ ดร.เอกพงษ์ วงศ์คำจันทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล
รองศาสตราจารย์ ดร.อัศวินพร หนี้อยู่หม่อม
รองศาสตราจารย์ ดร.โชติ บดีรัฐ
รองศาสตราจารย์ ดร.กตัญญู แก้วหานาม
รองศาสตราจารย์ ดร.วรกฤต เลื่อนช้าง
รองศาสตราจารย์ ดร.รัตน์ ปัญญาภา
รองศาสตราจารย์ ดร.กานต์ เนตรกลาง
รองศาสตราจารย์ ดร.เอมอร แสนภูวา
รองศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ ปัญญาแก้ว
รองศาสตราจารย์ ดร.พิบูล ภูมิโคกรักษ์
รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวนารถ พันธุ์เพ็ง
รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ ทองทิพย์
รองศาสตราจารย์ ดร.สารภี วรรณตรง
รองศาสตราจารย์ ธงชัย วงศ์เสนา
รองศาสตราจารย์ สมหมาย ชินนาค
รองศาสตราจารย์ บุญยัง หมั่นดี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณินันต์ ไสยโสภณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเศษ ชินวงษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา รัตนธรรมเมธี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป แพร่มย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์พัชร ศรีเพ็ญ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
นักวิชาการอิสระ
นักวิชาการอิสระ
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
นักวิชาการอิสระ
นักวิชาการอิสระ
นักวิชาการอิสระ
นักวิชาการอิสระ
นักวิชาการอิสระ
นักวิชาการอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรวัตร ภูระธีรานรัชต์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ หมั่นเทพ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรลีส สันธิจันทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิต ศรีประดิษฐ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุเทน วัชรชินธร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดือนเพ็ญพร ชัยภักดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีณา คำพุกกะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิงแก้ว ปะติตังโฮ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญวรัตน์ แจ่มใส

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมปอง สุวรรณภูมา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญยแสนอ ตริวิเศษ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทศิริสิริ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภูมิวิทย์ ไสยโสภณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริเพ็ญ อัดไพบูลย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระศักดิ์ วรรณธร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.อ. ดร.ศธาอุษ พลโคตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิกษิตี กัลยาณมิตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพันธ์ ชัดขุมแสง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรารถนา แซ่ฮึง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ อนันทนารถ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อิลาว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรณ์ มาลา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยาภรณ์ เรืองสุวรรณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป พิษทองกลาง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กชกร เตชะคำภู

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครเดช พรหมกัลป์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ลิตา แก้วหานาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันต์ แสงโชติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร วิชัยรัมย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพงษ์ แสงเรณู

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารุกัญญา อุตตานนท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์

นักวิชาการอิสระ

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

มหาวิทยาลัยนครพนม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยนครพนม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาณี เผือกบัวขาว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรธิดา ประสาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนู ศรีทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม ทิพราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ ด้านประดิษฐ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระชัย ยศโสธร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธาดารี มหันตรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสกสรรค์ สนวน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุมาวดี เดชธำรงค์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนู ศรีทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญพัชร วรพงศ์พัชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐชา นัจจนาวากุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำพล ชะโยมชัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรฉัตร วรวิรรณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษศิริ ทองเฉลิม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ เลิศสมพร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริวิศ ชูชื่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนล สวนประดิษฐ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดนัย ลามคำ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บรรจง โสดาดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุทัศน์ กองทรัพย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัมพาพรรณ พงศ์ผลาดิสัย

อาจารย์ ดร.เบญจวรรณ วงษ์ชาติ

อาจารย์ ดร.ดำเกิง โถทอง

อาจารย์ ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี

อาจารย์ ดร.ปริญา บริพุฒ

อาจารย์ ดร.ภักดิ์ สุขแสน

อาจารย์ ดร.ธนรัชต์ อนุกุล

อาจารย์ ดร.วิยะดา วรานนท์วนิช

อาจารย์ ดร.อัครสิทธิ์ ไชยณรงค์

อาจารย์ ดร.นริศรา ลอยฟ้า

อาจารย์ ดร.ธนรัฐ สะอาดเอี่ยม

อาจารย์ ดร.อุมาพร ไชยสูง

อาจารย์ ดร.ธัญพัชร วรพงศ์พัชร

อาจารย์ ดร.วิภาสิทธิ์ หิรัญรัตน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

วิทยาลัยพิษณุพนธ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นักวิชาการอิสระ

นักวิชาการอิสระ

นักวิชาการอิสระ

นักวิชาการอิสระ

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ขาวสะอาด

อาจารย์ ดร.ปณณวีร์ หนูประกอบ

อาจารย์ ดร.หัสพร ทองแดง

อาจารย์ ดร.ปิ่นณธร หอมบุญมา

ดร.วิชญ์ณมน์ ทองแมน

นางสาวสุภาพร ลาภจิตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาสุรินทร์

ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ ศูนย์การศึกษานอกระบบ

และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสุรินทร์

กองเลขานุการวารสาร :**เลขานุการ :** อาจารย์วิเชียร พรหมแก้ว**ผู้ช่วยเลขานุการ :** นางสาวน้ำฝน เครือแก้ว**ศิลปกรรม :** นายณัฐนันท์ แสงสว่าง / นายอนันต์ แสงมี**ฝ่ายประชาสัมพันธ์ :** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธมนพัชร ศรีชะพลูสิทธิ์ / นางชนชนก พันธุ์สนธิ /

นางสาวศรินทิพย์ สุทธิการปรกรณ์ / นางสาวณฤดี แปลงดี / นางสาวอภิญญา เค้ากล้า

สำนักงาน :

กองบรรณาธิการวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

ฝ่ายยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 31 ชั้น 2

186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทรศัพท์/โทรสาร 044 710 000, 091 835 8558, 088 723 5944

<https://so10.tci-thaijo.org/index.php/jasrru>E-mail : jasrru@srru.ac.th

ISSN 2822-0870 (Print)

ISSN 2822-0889 (Online)

บทบรรณาธิการ (Editorial)

วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ เป็นวารสารทางวิชาการที่กองบรรณาธิการได้ใช้รูปแบบการนำเสนอบทความพร้อมกับข้อเสนอแนะสำหรับผู้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เข้มข้นเช่นเดียวกันทุกฉบับ และเพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพวารสารและยกระดับขั้นสู่ฐานข้อมูลสากล โดยทางวารสารได้มีการดำเนินการขอหมายเลขทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล หรือตัวระบุวัตถุดิจิทัล (ดีไอไอ) (Digital Object Identifier : DOI) มีการบรรจุอยู่ในฐานข้อมูล Google Scholar และระบบ Citation ทั้งไทยและอังกฤษในทุกบทความที่เผยแพร่ในวารสารเพื่อสะดวกต่อการสืบค้น อ้างอิง และการนำไปใช้ประโยชน์สำหรับผู้สนใจศึกษา

โดยบทความในวารสารฉบับนี้มีผู้เขียนมาจากหลากหลายหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก ซึ่งผลงานทางวิชาการดังกล่าวทางกองบรรณาธิการได้จัดส่งไปให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและตรวจสอบบทความ (Peer Reviewer) จำนวน 3 ท่าน พิจารณาแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการเผยแพร่ทางวิชาการที่มาจากหลากหลายหน่วยงานของแต่ละสาขาเป็นผู้พิจารณาเพื่อความสมบูรณ์ของบทความ และมอบให้ผู้มีคุณภavnนำบทความไปปรับปรุงแก้ไขเป็นการเรียบร้อยแล้วก่อนการตีพิมพ์ตามกติกาและรูปแบบการตีพิมพ์เผยแพร่

ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ในวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ และขอขอบคุณกองบรรณาธิการ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและตรวจสอบบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

รองศาสตราจารย์ ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน

บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
กองบรรณาธิการ (Editorial Board)	I
คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความ (Peer Reviewers)	II
บทบรรณาธิการ (Editorial)	VII
บทความวิจัย (Research Articles)	
การพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี Improving the Quality of Life to Drive the Grassroots Economy in Udon Thani Province บุญเพ็ง สิทธิวงษา Boonpeng Sittivongsa	1
ความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ของบุคลากร สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง Digital Literacy Knowledge and Skills in the New Normal of the Staff of the Central Library of Ramkhamhaeng University ชลวิทย์ จิตมาน Chollawit Chitman	15
การพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ตรรกศาสตร์ โดยใช้ การจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชัน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 Development of Mathematical Reasoning Abilities on Logics Using Gamification Learning Management for Students in Grade 4 วุฒิพงษ์ สมมิตร, วรณธิดา ยศวิลาศ, นพคุณ ทองมวล และจินตนา สวัสดิ์ Wutthiphong Sommit, Wannatida Yonwilad, Noppakun Tongmual and Jintana Sawasdee	33

สารบัญญ (Content)

หน้า
(Page)

บทความวิชาการ (Academic Articles)

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน “ปราสาทบ้านไพล” จังหวัดสุรินทร์ 49

Promoting Community-Based Cultural Tourism "Prasat Ban Plai" Surin Province

ยโสธารา ศิริภาพระภากร, ชัยชนะรินทร์ ทับมะเร็ง, สุริยา คลังฤทธิ์ และสำเริง อินทง

Yasothara Siriphaprapagon, Chainarin Tubmarerng, Suriya Krangrit

and Samroeng Inthayong

การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน 67

Question-based-learning Management

จุฑาทิพย์ หาญกุดตุ้ม, สมภารธัชชธรณ์ ศีโลศรีไซ และสัญญา เคนาภูมิ

Chuthathip Hankuttum, SomphanThushtorn Selosreechai

and Sanya Kenaphoom

เสื่อก๊กกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดบุรีรัมย์ 83

Mat-Kok and the Promotion of Cultural Tourism Buriram Province

ยโสธารา ศิริภาพระภากร, สุริยา คลังฤทธิ์, สำเริง อินทง และชัยชนะรินทร์ ทับมะเร็ง

Yasothara Siriphaprapagon, Suriya Krangrit, Samroeng Inthayong

and Chainarin Tubmarerng

หลักการบริหารของศูนย์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต 97

Administrative Principles of Learning Center to Promote Lifelong Learning

เมธชนนท์ ประจวบลาภ

Metchanon Prajuablap

ภาคผนวก (Appendix)

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ 113

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์เพื่อตีพิมพ์ 114

ในวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

จริยธรรมของการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน 127

แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ 131

ลงวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

สารบัญ (Content)

หน้า

(Page)

ใบตอบรับการเป็นสมาชิกวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

132

การพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

Improving the Quality of Life to Drive the Grassroots Economy in Udon Thani Province

บุญเพ็ง สิทธิวงษา^{1*}

Boonpeng Sittivongsa^{1*}

Received : March 1, 2023; Revised : March 13, 2023; Accepted : March 15, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพล และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างของการศึกษา คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี จำนวน 400 คน การศึกษานี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย โดยการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ค่าเท่ากับ 0.824” และกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 10 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับขั้น การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า ระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ตัวแปรตาม โดยรวมทุกด้าน พบว่า ระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.06$ S.D.=.26) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านความเหลื่อมล้ำ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.09$ S.D.=.26) ด้านการศึกษา อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.04$ S.D.=.31) และด้านรายได้ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.03$ S.D.=.33) ตามลำดับ ปัจจัย

¹คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ; Faculty of Social Sciences and Humanities, Northeastern University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : Boonpeng.sit@neu.ac.th

Citation : Sittivongsa, B. (2023). Improving the Quality of Life to Drive the Grassroots Economy in Udon Thani Province. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*. 1(5) : 1-14;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.29>

ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี โดยรวมทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านการมีงานทำ X_1 ด้านที่อยู่อาศัย X_3 ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .585 และ .025 ตามลำดับ ควรมีการส่งเสริมในเรื่องการศึกษาให้ครอบคลุมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และยกฐานะให้กับประชาชนในการสร้างรายได้ให้กับครอบครัวอย่างชัดเจน ทั้งลดความเหลื่อมล้ำทางฐานะ สังคมเศรษฐกิจในครอบครัวอย่างรอบด้านในการพัฒนาคุณภาพชีวิตบนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปปฏิบัติกับชุมชนให้เกิดผลผลิตที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ (Keywords) : การพัฒนา, คุณภาพชีวิต, เศรษฐกิจฐานราก

Abstract

The purpose of this research was to study the level of quality of life development to study influencing factors and to study ways to improve the quality of life to drive the grassroots economy in Udon Thani Province the sample group of the study was 400 voters in Udon Thani province. This study used a questionnaire as a research tool. The confidence test of the questionnaire was equal to 0.824” and a group of 10 interviewees using the interview form The statistics used in the analysis were basic statistics such as frequency and percentage, multiple regression analysis using hierarchical selection of variables Descriptive data analysis. The results showed that: The level of quality of life development to drive the grassroots economy in Udon Thani Province, the dependent variable overall, found that the level of quality of life development to drive the grassroots economy was at a medium level ($\bar{X}=3.06$ S.D.=.26), ranked in descending order can be as follows Inequality was at a medium level ($\bar{X}=3.09$ S.D.=.26), education was at a moderate level ($\bar{X}=3.04$ S.D.=.31) and income was at a moderate level ($\bar{X}=3.03$ S.D.=.33), respectively Factors influencing the development of quality of life to drive grassroots economy in Udon Thani province. Overall all aspects significantly, namely, having a job X_1 Housing side X_3 the two independent variables had predictor coefficients in raw score (b) of .585 and

Citation : บุญเพ็ง สิริวงษา. (2566). การพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี. วารสาร

ราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 1-14; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.29>

.025, respectively. Education should be promoted in a comprehensive way to improve the quality of life. And elevate the status of the people to generate income for the family clearly. Both reduce the inequality of the position Family economic society in all aspects to improve the quality of life by effectively driving the grassroots economy in the area to practice with the community to produce products that are valuable to improve the quality of life in a concrete way.

Keywords : Development, Quality of Life, Grassroots Economy

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยมีการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางพระราชรัฐเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน และเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ภูมิภาคของประเทศ โดยผ่านโครงการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานของหมู่บ้าน หรือการดำเนินกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน รัฐบาลได้จัดทำโครงการยกระดับศักยภาพหมู่บ้านเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางพระราชรัฐเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับพื้นที่ผ่านกลไกหมู่บ้าน ด้วยการพัฒนาชุมชนใหม่มีความเข้มแข็งและยั่งยืนทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและคุณภาพชีวิตเพื่อสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจและส่งเสริมการกระจายรายได้ให้ทั่วถึง เน้นการพัฒนาชุมชนใหม่มีความเข้มแข็งและยั่งยืน ยกระดับศักยภาพของหมู่บ้าน โดยการพัฒนาในด้านสังคมและคุณภาพชีวิตควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ภายใต้หลักผลประโยชน์รวมกันในชุมชนและแนวทางพระราชรัฐ เพื่อให้ทุกคนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานการครองชีพและพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนที่ยั่งยืน ลดความเหลื่อมล้ำ และความไม่เสมอภาคตามยุทธศาสตร์ชาติ (หทัยชนก คะตะสมบุรณ์, 2563 : 475) อดีตที่ผ่านมาปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดความยากจนและความเหลื่อมล้ำในสังคมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะกลุ่มประชาชนที่ทำการเกษตรกรรมและกลุ่มค้าแรงงานทั่วไปในประเทศกลุ่มประชากรที่มีรายได้น้อยและไม่มีความมั่นคง โดยในรอบหลายปีที่ผ่านมา มีประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและค้าแรงงานในประเทศคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 60.0 และอาชีพอิสระร้อยละ 30.0 โดยส่วนมากประสบปัญหาการเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ รวมถึงปัญหาที่ทำกิน แหล่งทุน และประสบปัญหาความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่มีส่วนในการวางแผนชีวิตของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น ทั้งยัง

Citation : Sittivongsa, B. (2023). Improving the Quality of Life to Drive the Grassroots Economy in Udon Thani

Province. Journal of Academic Surindra Rajabhat. 1(5) : 1-14;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.29>

มีหนี้สินที่พอกพูนจากการกู้ยืมเพื่อนำมาลงทุนในการต่อยอดทางการเกษตร จึงเป็นปัญหาเรื้อรังที่สะสมมาอย่างยาวนานในครัวเรือน การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากจึงเป็นดังความหวังในการที่จะค้นคิดหาวิธีจัดการในการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตความยากจนของประชาชนในประเทศให้มีความยั่งยืนตามนโยบายรัฐบาลในการขับเคลื่อนประเทศโดยใช้กลไกของประชารัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริที่ต้องการจะยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศให้ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้โดยมีเป้าหมายให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชนในชุมชน (จุฑาวรรณ ลาจันทร์ และศิริศักดิ์ เหล่าจันทร์, 2564 : 556)

การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากจึงเป็นเป้าหมายหลักในการยกระดับความเป็นอยู่หรือคุณภาพชีวิตของประชาชนตามนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบันอย่างชัดเจน ทั้งความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยที่มีปัญหาสะสมมาหลายเรื่อง ที่มีผลพวงมาจากกลไกหรือวิธีการพัฒนาที่ผ่านมาทั้งในด้านรายได้ โอกาสทางการศึกษา การมีงานทำ ความมั่นคงในอาชีพ ที่อยู่อาศัยและการใช้ที่ดิน สาธารณสุข ยาเสพติด ความปลอดภัยในการดำรงชีวิตและทรัพย์สิน ความอบอุ่นในครัวเรือน ทั้งหมดคือปัจจัยหลักที่จำเป็นจะต้องมีการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้น คือ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ทำการเกษตรและมีความเป็นอยู่ในถิ่นชนบท และบางส่วนอพยพเพื่อเข้ามาค้าแรงงานต่างถิ่นในหน่วยอุตสาหกรรม ซึ่งในภาพทั่วไปคือ มีอาชีพที่มีรายได้น้อยไม่พอสำหรับการบริหารจัดการในครัวเรือนเท่าที่ควรมากนัก ทั้งยังไม่มี ความมั่นคงขาดการออมทั้งมีหนี้สินเรื้อรัง การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากจึงเป็นความหวังของรัฐบาลที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างถูกวิธี มีความยั่งยืน ความมั่งคั่ง มั่นคง ในชุมชนฐานรากอย่างสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น และปัญหาที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม (ไททัศน์ มาลา, 2560 : 347)

จังหวัดอุดรธานี ถือเป็นอีกจังหวัดที่จะต้องมีความริบเร่งในการแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนในสังคม โดยที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังต้องการการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม ความเป็นอยู่ในทุกมิติที่รัฐจะต้องมีความเอาใจใส่อย่างเร่งด่วน ทั้งในการศึกษา รายได้ ความเหลื่อมล้ำ และปัญหาความยากจนของประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดี เพื่อเป็นการตอบโจทยการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระดับชุมชนให้มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในการแข่งขันเพื่อยกระดับ และสามารถพึ่งพาตนเองได้ จากปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากดังกล่าว ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก จึงได้ศึกษา การพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

ฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี เพื่อใช้ข้อมูลเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ในประเด็นดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี และแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (เชิงปริมาณ) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี จำนวน 1,218,649 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี จำนวน 400 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีจำนวนมาก มีความแตกต่างกันระหว่างหน่วยสุ่มที่สามารถจำแนกออกเป็นชั้นภูมิ คำนวณหาจำนวนตัวอย่างตามสูตรทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973 : 124) ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย (เชิงคุณภาพ) ประชากรกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยแยกเป็น 1 กลุ่มๆ 10 คน เป็นจำนวน 10 คน ในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ที่เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (เชิงปริมาณ) การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการศึกษาวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ เป็นมาตรฐานนามบัญญัติ และเรียงลำดับตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัด

Citation : Sittivongsa, B. (2023). Improving the Quality of Life to Drive the Grassroots Economy in Udon Thani

Province. Journal of Academic Surindra Rajabhat. 1(5) : 1-14;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.29>

อุดรธานี ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี เช่น ปัจจัยที่จะศึกษาในแบบสอบถามมี 6 ปัจจัย (X1-X6) โดยมีแหล่งที่มา คือ การใช้ข้อคำถามจากแบบสอบถามแต่ละด้าน เป็นต้น ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี เป็นคำถามประเภทสัมภาษณ์เชิงลึกในภาคสนาม จากนั้นทำการตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือทดสอบจำนวน 40 คน กับประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดหนองคาย จากนั้นทำการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ค่าเท่ากับ 0.824 และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดต่อไป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (เชิงคุณภาพ) การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการศึกษาวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ที่สร้างขึ้นโดยการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี เป็นคำถามประเภทสัมภาษณ์เชิงลึกในภาคสนาม การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล (เชิงปริมาณ) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี หลังจากนั้นรวบรวมแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ การเก็บรวบรวมข้อมูล (เชิงคุณภาพ) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยประสานงาน เพื่อขออนุญาตกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทางโทรศัพท์ แล้วเดินทางไปตามวันเวลาที่นัดหมาย ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยแนะนำตนเอง โดยแยกเป็น 1 กลุ่ม เป็นจำนวน 10 คน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข้อเท็จจริง ที่จะนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในลำดับต่อไป การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล (เชิงปริมาณ) หลังจากผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสเพื่อวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติทางสังคมศาสตร์ การวิเคราะห์ข้อมูล (เชิงคุณภาพ) หลังจากผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยคัดเลือก และจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำบรรณานุกรมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยต่อไป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล (เชิงปริมาณ) ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1. การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อ

ที่ 1 โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการนำเสนอเป็นตารางใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบการอภิปรายผล 2. การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับขั้น ประกอบการอภิปรายผล 3. การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยคัดเลือก และจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำบรรณานุกรมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล (เชิงคุณภาพ) 1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยคัดเลือก และจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูล ให้เป็นระบบ จัดทำบรรณานุกรมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็น รายงานตาม วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ดังนี้

ตารางที่ 1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

ระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการศึกษา	3.04	.31	ปานกลาง
ด้านรายได้	3.03	.33	ปานกลาง
ด้านความเหลื่อมล้ำ	3.09	.26	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.06	.26	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ตัวแปรตาม โดยรวมทุกด้าน พบว่า ระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.06$ S.D.=.26) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้าน

ความเหลื่อมล้ำ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.09$ S.D.=.26) ด้านการศึกษา อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.04$ S.D.=.31) และด้านรายได้ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.03$ S.D.=.33) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ดังนี้

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

ลำดับตัวแปรที่ ได้รับกาคัดเลือก	B	S.E.	Beta	t	P- value	Collinearity Statistics	
						Toler ance	VIF
ค่าคงที่	.152	.003		50.427	.000*	.146	.158
ด้านการมีงานทำ X_1	.585	.002	.699	259.170	.000*	.581	.590
ด้านความมั่นคงใน อาชีพ X_2	.977	.003	1.37 4	291.257	.230	.971	.484
ด้านที่อยู่อาศัย X_3	.025	.001	.047	24.504	.000*	.023	.027
ด้านสาธารณสุข X_4	-.130	.002	-.188	-75.473	.803	-.134	.227
ด้านความปลอดภัย X_5	-.045	.002	-.027	-24.992	.560	-.049	.342
ด้านความอบอุ่นใน ครัวเรือน X_6	-.441	.002	-.765	-187.926	.403	-.445	.536

$$SE_{est} = \pm 0.00141$$

$$R = .994; R^2 = .983; \text{Adj. } R^2 = .983; F = 6235.289; p\text{-value} = 0.01$$

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี โดยรวมทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านการมีงานทำ X_1 ด้านที่อยู่อาศัย X_3 ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .585 และ .025 ตามลำดับ

3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

ควรมีการส่งเสริมในเรื่องการศึกษาให้ครอบคลุมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และยกฐานะให้กับประชาชนในการสร้างรายได้ให้กับครอบครัวอย่างชัดเจน ทั้งลดความเหลื่อมล้ำทางฐานะสังคมเศรษฐกิจในครอบครัวอย่างรอบด้านในการพัฒนาคุณภาพชีวิตบนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปปฏิบัติกับชุมชนให้เกิดผลผลิตที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเป็นรูปธรรม

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี สามารถสรุปผลได้ดังนี้

การพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ตัวแปรตาม โดยรวมทุกด้าน พบว่า ระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.06$ S.D.=.26) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านความเหลื่อมล้ำ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.09$ S.D.=.26) ด้านการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.04$ S.D.=.31) และด้านรายได้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.03$ S.D.=.33) ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรรัตน์ นาวา (2563: 1) เพราะการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบทบาทของผู้นำชุมชนระดับต่างๆ ในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน มีบทบาทที่มีความแตกต่างกันไปตามสภาพ และบทบาทที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน และเป็นสื่อกลางในการสร้างการมีส่วนร่วม ซึ่งผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนถือเป็นสองปัจจัยสำคัญที่สามารถทำให้ชุมชนพัฒนาได้ แม้ว่าชุมชนมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี ที่ไม่สอดคล้องถือว่าไม่ส่งผลดีเท่าที่ควรนักจำต้องศึกษาด้านความเหลื่อมล้ำ ด้าน

การศึกษา และด้านรายได้ ให้สอดคล้องกับบริบทของผู้คนในชุมชนให้มากกว่านี้ในบริบทต่างๆ อย่างรอบด้าน การไม่สอดคล้องบ่งบอกถึงเราต้องมีการปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สนิทเดช จินตนา (2562 : 1) พบว่า สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีระดับความคิดเห็นต่อศักยภาพในการพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก แนวทางในการสร้างศักยภาพในการพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชนนั้นหน่วยงานภาครัฐต้องให้ความสำคัญกับการควมมีการสร้างแผนยุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในระยะยาว และมีนโยบายในการส่งเสริมการตลาดเพื่อจัดจำหน่ายสินค้าโดยเฉพาะตลาดระดับประเทศและการส่งออกไปขายยังต่างประเทศ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรกริช กวงแหวน (2560 : 1) พบว่า แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมทางการจัดการสมัยใหม่ 5 ด้าน ได้แก่ การบริหาร จัดการ การจัดการทรัพยากรมนุษย์การตลาด การผลิตและการเงิน ซึ่งทุกกิจกรรมต้องถูกหลอม รวมอยู่ในกระบวนการจัดการกลุ่ม ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การขึ้นน้ำและการควบคุม เพื่อให้ผลลัพธ์การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี โดยรวมทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านการมีงานทำ X_1 ด้านที่อยู่อาศัย X_3 ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .585 และ .025 ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญหา ชัยสุวรรณ และคณะ (2562 : 1) พบว่า องค์ประกอบด้านธรรมชาติ คน สังคม การเมือง/ นโยบายการค้า การค้า โครงสร้างพื้นฐาน ศิลปวัฒนธรรม การเงิน และการสื่อสาร เป็นปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง และคนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีของทุกชุมชน ในขณะที่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี โดยรวมทุกด้าน ต้องอาศัยการมีงานทำ ที่อยู่อาศัย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในปัจจุบัน และการไม่สอดคล้องไม่ดีในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต แต่ดีในเรื่องการรับรู้ถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในสิ่งที่จำเป็นเร่งด่วน และนำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยชนก คะตะสมบุรณ์ (2563 : 1) พบว่า การพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนที่เหมาะสมกับชุมชน เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ใหม่ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานราก โดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา

ประยุกต์ใช้ในการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ในครัวเรือน และนำมาสู่การแบ่งปันทรัพยากรในการทำกิจกรรมเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ผ่านนวัตกรรมของชุมชนในลักษณะที่หลากหลายร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา รอดแก้ว ฤกษ์ ศุภานุช และ ธรณรงค์ จันใด (2564 : 1) พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อความสำเร็จ ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมชุมชน และด้านสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น กิจกรรมกระตุ้นเศรษฐกิจ การส่งเสริมนวัตกรรมชุมชน และปัจจัยภายในที่มีผลต่อความสำเร็จ ได้แก่ ผู้นำชุมชน และทุนชุมชน

ในส่วนของการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก ผลวิจัยที่พบว่า ควรมีการส่งเสริมในเรื่องการศึกษาให้ครอบคลุมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และยกฐานะให้กับประชาชนในการสร้างรายได้ให้กับครอบครัวอย่างชัดเจน ทั้งลดความเหลื่อมล้ำทางฐานะสังคมเศรษฐกิจในครอบครัวอย่างรอบด้านในการพัฒนาคุณภาพชีวิตบนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปปฏิบัติกับชุมชนให้เกิดผลผลิตที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญิกา จันทรเทพ (2559 : 1) พบว่า ยุทธศาสตร์ฐานพลังประชารัฐ เป็นการกระบวนกรการทำงานที่มีกระบวนการต้นการทำงานที่มีการบริหารจัดการร่วมกันทั้งภาครัฐ เอกชน วิชาการ ประชาสังคม และประชาชนที่มีความยืดหยุ่น ใช้ระบบกึ่งตลาดด้วยการจัดตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐกิจ ภูริสถิตย์ (2560 : 1) พบว่า การปฏิบัตินั้น ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ประกอบด้วย การมอบหมายงานเริ่มจากการพิจารณาภาระงานเดิมของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ การประสานงาน และการติดตาม ส่งเสริม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การดำเนินกิจกรรมของภาครัฐและให้ความร่วมมือได้ดีในระดับหนึ่ง โดยการกำหนดหลักเกณฑ์ให้ครอบคลุมและสามารถตอบสนองต่อความต้องการในพื้นที่ได้ โดยการนำปัญหาในด้านความเหลื่อมล้ำ ด้านการศึกษา และด้านรายได้ ไปปรับปรุงแก้ไขและจัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในบริบทต่าง ๆ ตามวาระความเร่งด่วนของปัญหาที่ต้องการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ

Citation : Sittivongsa, B. (2023). Improving the Quality of Life to Drive the Grassroots Economy in Udon Thani

Province. Journal of Academic Surindra Rajabhat. 1(5) : 1-14;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.29>

1.2 การเพิ่มช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น และการนำปัญหามาจัดเก็บเป็นข้อมูลเพื่อจัดทำนโยบาย ทั้งในด้านการมืองานทำ ด้านที่อยู่อาศัย ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตใน ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของชุมชนในถิ่นต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งภาคีเครือข่ายและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 นำปัญหาความต้องการของประชาชนในชุมชนมาวิเคราะห์หาสาเหตุ แล้วนำมาจัดทำเป็นนโยบายหรือแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัด ในการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างเร่งด่วนและมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการส่งเสริมในเรื่องการศึกษาให้ครอบคลุมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และยกฐานะให้กับประชาชนในการสร้างรายได้ให้กับครอบครัวอย่างชัดเจน

เอกสารอ้างอิง (References)

กาญจนา รอดแก้ว, ฤชงค์ เสนานุช และธรรณงค์ จันใด. (2564). การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน. **วารสารสถาบันพระปกเกล้า**. 19(1) : 48-66.

จักรกริช กวงแหวน. (2560). การเสริมสร้างศักยภาพเศรษฐกิจฐานรากด้วยการจัดการกลุ่มของมูลนิธิศึกษาพัฒนาชนบท อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่. **ปริญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้**.

จุฑาพรรณ ลาจันทร์ และศิริศักดิ์ เหล่าจันทร์. (2564). ผลกระทบของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่ (ไทรโยค ยั่งยืน) ต่อกลไกการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา: อำเภอเมืองขอนแก่น. **วารสารการบริหารปกครอง (Governance Journal)**. 10(1) : 523-550.

ฐายิกา จันทรเทพ. (2559). การศึกษาผลการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ. **ปริญยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิตสาขาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะสำหรับนักบริหาร คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**.

- ณัฐกิจ ภูริสถิต. (2560). การนำนโยบายโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่ตาม “โครงการไทย นิยม ยั่งยืน” (หมู่บ้าน/ชุมชนละสองแสนบาท) ปี 2561 ไปปฏิบัติของสำนักงานเขตลาดพร้าว. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไททัต มาลา. (2560). 120 ปี การปกครองท้องถิ่นไทย (พ.ศ. 2440-2560): พัฒนาการและเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์ของประเทศไทย. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. 5(1) : 343-356.
- บุหงา ชัยสุวรรณ และคณะ. (2562). ปัจจัยพยากรณ์ความสำเร็จในการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในชุมชน: กรณีศึกษาจังหวัดชายแดนภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. 27(53) : 87-108.
- พัชรรัตน์ นาวา. (2563). บทบาทของผู้นำชุมชนกับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- หทัยชนก คะตะสมบุรณ์. (2563). การพัฒนาศักยภาพของชุมชนเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาตำบล เนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. 8(2) : 474-488.
- สนิทเดช จินตนา. (2562). ความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานรากในการพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ยุทธศาสตร์และความมั่นคง) คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd Ed. New York : Harper and Row Publications.

ความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ของบุคลากร
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Digital Literacy Knowledge and Skills in the New Normal of the Staff
of the Central Library of Ramkhamhaeng University

ชลวิทย์ จิตมาน^{1*}
Chollawit Chitman^{1*}

Received : March 30, 2023; Revised : August 8, 2023; Accepted : August 8, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง (3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 103 คน จากการเทียบตารางของเครจซ์และมอร์แกน โดยในการวิจัยใช้แบบสอบถาม (questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 1 ผู้วิจัยใช้วิธีแจกแจงความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละ (percentage) การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 2 และตอนต้นที่ 3 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลหาค่าคะแนนเฉลี่ยจากระดับการยอมรับ

ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรของสำนักหอสมุดกลาง ที่ตอบแบบสอบถามจะมีอายุระหว่าง 30-39 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.86 รองลงมาคือ อายุ 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.13 และอายุ

¹สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง; Central Library, Ramkhamhaeng University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : Chollawit24@gmail.com

Citation : Chitman, C. (2023). Digital Literacy Knowledge and Skills in the New Normal of the Staff of the

Central Library of Ramkhamhaeng University. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*. 1(5) : 15-32;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.30>

50-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.48 โดยมีบุคลากรจากฝ่ายบริการสารสนเทศตอบแบบสอบถามมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.21 รองลงมาคือ บุคลากรจากสำนักงานเลขานุการ คิดเป็นร้อยละ 24.27 และบุคลากรจากฝ่ายห้องสมุดวิทยาเขตบางนาคิดเป็นร้อยละ 17.48 และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากรมากที่สุดคือ คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ คิดเป็นร้อยละ 37.85 รองลงมาคือ สมาร์ทโฟน คิดเป็นร้อยละ 34.26 และใช้โน้ตบุ๊ก คิดเป็นร้อยละ 17.93 โดยมีความถี่ในการเข้าใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลสูงสุดเฉลี่ย 7-9 ชั่วโมง/วัน คิดเป็นร้อยละ 33.01 รองลงมาคือ 4-6 ชั่วโมง/วัน คิดเป็นร้อยละ 31.07 และ 10-12 ชั่วโมง/วัน คิดเป็นร้อยละ 17.47

ซึ่งพบว่า บุคลากรมีความรู้ทักษะความเข้าใจและการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับ มาก ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ที่ระดับ 4.09 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรสามารถเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Twitter, Instagram, YouTube, Tiktok ได้ถูกต้องและเหมาะสมในการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 4.34 รองลงมาคือ บุคลากรมีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งการใช้ อินเทอร์เน็ตได้อย่างเหมาะสมที่ค่าเฉลี่ย 4.33 และบุคลากรสามารถสร้าง ย้าย คัดลอก กำหนดค่าของแฟ้มข้อมูล จัดระเบียบไฟล์/แฟ้มข้อมูล บน USB/Flash Drive หรือพื้นที่ออนไลน์ต่าง ๆ และสามารถใช้แฟ้มข้อมูลได้อย่างถูกต้องที่ค่าเฉลี่ย 4.32 จากการเปรียบเทียบความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีของบุคลากร พบว่า บุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลไม่แตกต่างกัน และ บุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่สังกัดหน่วยงานต่างกันมีความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญและบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง ไม่แตกต่างกัน ซึ่งจากผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อไป

คำสำคัญ (Keywords) : การรู้จักใช้เทคโนโลยี, เทคโนโลยีดิจิทัล, ชีวิตวิถีใหม่, ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

Abstract

The objective of research were (1) to study the knowledge skills in the New Normal of the Staff of the Central Library of Ramkhamhaeng University (2) to study

Citation : ชลวิทย์ จิตมาน. (2566). ความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ของบุคลากร สำนักหอสมุดกลาง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 15-32;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.30>

compare the knowledge skills of digital technology in the New Normal of the Staff of the Central Library of Ramkhamhaeng University (3) to study the guidelines for developing knowledge skills in digital technology in the New Normal of the Staff of the Central Library of Ramkhamhaeng University. The sample consisted of the Central Library Ramkhamhaeng University, 103 people were asked to compare the measurement tables of Krejcie & Morgan. The research tool use questionnaires for collecting data and data analysis process use frequency distribution method. and the calculation for percentage data were analyzed in part 2 and part 3. The mean ($\bar{X}$) and the standardized result (SD) were analyzed to determine the mean score from the level accept.

The research, is found that the Staff of the Central Library Most of the respondents were aged between 30-39 years old 37.86 percent followed by aged between 40-49 years old 29.13 percent and aged between 50-60 years old 17.48 percent respectively. Most of the staff from the Information Services Section answered the questionnaire 26.21 percent, followed by Office of the Secretary 24.27 percent and the Staff from Library of Bang-na Campus Department 17.48 percent. The device that is most used to access digital technology of the Staff is Desktop personal computer 37.85 percent, followed by smartphones 34.26 percent and used notebooks. 17.93 percent. The usage frequency of digital technology of the Staff of the Central Library of Ramkhamhaeng University 7-9 hours/day, 33.01 percent, followed by 4-6 hours/ day, 31.07 percent, and 10-12 hours/day, 17.47 percent.

The research result showed that The Staff had knowledge skills, understanding and use of digital technology at a high level, with an overall average (= 4.09) It was found the Staff can choose to use social media such as Facebook, Twitter, Instagram, YouTube, and Tiktok correctly and appropriately to communicate (= 4.34) This was followed by The Staff having a decent access to Internet resources (= 4.33) and The Staff were able to create, move, copy, configure files. Organize

Citation : Chitman, C. (2023). Digital Literacy Knowledge and Skills in the New Normal of the Staff of the

Central Library of Ramkhamhaeng University. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*. 1(5) : 15-32;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.30>

files/files on USB/Flash Drive or any online space. and can use the data file correctly (= 4.32) respectively. From the comparison of personnel knowledge and skills in technology, it was found that the Staff of the Central Library Ramkhamhaeng University with different genders knowledge and skills in digital technology are no different. And the Staff of the Central Library of Ramkhamhaeng University under different departments has knowledge and skills in digital technology in The New Normal significantly different. the Staff of the Central Library of Ramkhamhaeng University with different educational backgrounds have knowledge and skills in digital technology in the New Normal of the Staff no difference. The results of the research can be used to develop the potential, knowledge and skills of digital technology of the Staff of the Central Library of Ramkhamhaeng University.

Keywords : Technological Literacy, Digital Technology, New Normal, Information Technology Skills

บทนำ (Introduction)

เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นส่วนผลักดันให้มีการใช้นวัตกรรมต่าง ๆ มากยิ่งขึ้นส่งผลให้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการศึกษาอย่างกว้างขวาง เป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการศึกษา ทั้งตัวสื่อกลางในการเรียนรู้ ในการเข้าถึงองค์ความรู้สู่การจัดการศึกษายุคระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (Digital Economy หรือ DE) ซึ่งจะหลอมรวมเข้ากับชีวิตคนอย่างแท้จริง และจะเปลี่ยนโครงสร้างรูปแบบกิจกรรมทางสังคมอื่น ๆ รวมถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การพัฒนาศักยภาพของคนที่จะต้องชาญฉลาด รู้เท่าทันสื่อและเท่าทันโลก เป็นการยกระดับชีวิตของประชาชนไปสู่ความพร้อมในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ เป็นเครื่องมือทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และเป็นข่าวสาร ที่เป็นองค์ความรู้ เนื้อหาสาระที่ให้ความรู้ จึงมีส่วนทำให้คนในสังคมติดต่อ สื่อสารถึงกันได้ง่ายและรวดเร็ว มีการทำกิจกรรมหลายสิ่งหลายอย่างร่วมกันง่ายขึ้น ในด้านการศึกษาถูกนำมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน โดยการนำสื่อดิจิทัลรูปแบบต่าง ๆ มาใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559 : 25)

Citation : ชลวิทย์ จิตมาน. (2566). ความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ของบุคลากร สำนักหอสมุดกลาง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 15-32;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.30>

การรู้ดิจิทัลเป็นทักษะของบุคคลในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการเข้าถึงการสื่อสารวิเคราะห์ ประเมินผลสารสนเทศ เพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้ มีผลต่อสังคมโดยรวมในการสร้างโอกาสการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ เกิดความคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม และความเป็นพลเมืองดิจิทัล ทักษะการรู้ดิจิทัลเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศ (Information Literacy) ที่ผู้ใช้ควรมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อค้นหา ประเมิน สร้าง และสื่อสารสารสนเทศดิจิทัล โดยใช้ทั้งทักษะพุทธิพิสัยและทักษะทางเทคนิค โดยเป็นการใช้งานอย่างมีวิจารณญาณและมีความตระหนักรู้ทางสังคม ดังนั้น ทักษะการรู้ดิจิทัลจึงเป็นทักษะที่สำคัญในยุคปัจจุบันและอนาคต ซึ่งถูกกำหนดเป็นทักษะสำคัญของการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 และเป็นสมรรถนะหลักในการเรียนรู้ตลอดชีวิตของกลุ่มสหภาพยุโรป (แวนตา เตซาทวิวรรณ, 2559 : 43)

จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ผู้คนทั่วโลกต่างต้องเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตเพื่อรับมือของการแพร่ระบาดของเชื้อโรคจากคนสู่คน การศึกษาและพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรสำนักหอสมุดกลางให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพื่อช่วยเตรียมความพร้อมในการรับมือกับผู้ใช้บริการที่มีพฤติกรรมเปลี่ยนไปในสังคมปัจจุบัน องค์กรจึงมีความจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงาน เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงไปของสังคมในทุก ๆ ด้านทำให้เกิดความสะดวกและทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทุกเวลา สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงได้ประยุกต์และนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีใช้ในการทำงานมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นอีกองค์ประกอบสำคัญในการนำมาปรับใช้เพื่อให้เกิดการทำงานที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพทางด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีในการทำงานให้สามารถปรับการดำรงชีวิตให้รับมือกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมปัจจุบันได้

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Citation : Chitman, C. (2023). Digital Literacy Knowledge and Skills in the New Normal of the Staff of the

Central Library of Ramkhamhaeng University. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*. 1(5) : 15-32;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.30>

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 139 คน (สถิติเดือนธันวาคม 2564)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่สังกัดอยู่ในหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

1. ฝ่ายจัดการทรัพยากรสารสนเทศ
2. ฝ่ายบริการสารสนเทศ
3. ฝ่ายห้องสมุดวิทยาเขตบางนา
4. ฝ่ายเทคโนโลยีห้องสมุด
5. สำนักงานเลขานุการ

การสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน จากการเทียบตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ตามกลุ่มหน่วยงานที่สังกัด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ค้นคว้ารายละเอียดต่าง ๆ จากหนังสือ ตำรา เอกสาร วารสาร บทความวิชาการ งานวิจัย รวมถึงเว็บไซต์ ที่เกี่ยวข้องกับทักษะความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นที่ 2 นำข้อมูลต่าง ๆ มาสร้างชุดแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำเสนอแบบสอบถามกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา

ขั้นที่ 3 ทำการทดสอบ ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา

ขั้นที่ 4 ปรับปรุงแบบสอบถาม แล้วนำไปทำการทดสอบ (pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมั่น

ขั้นที่ 5 จัดทำแบบสอบถามเป็นแบบออนไลน์ (google form)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยเรื่อง “ทักษะความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในรูปแบบวิถีชีวิตใหม่ ของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง” จะทดสอบ 2 ค่า คือ การวัดค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) และการวัดค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัย (reliability of research tool) ดังนี้

การวัดค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา

โดยการหาค่า IOC : Item Objective Congruence (Rovinelli & Hambleton, 1997) มีเกณฑ์ว่า ค่าถามแต่ละข้อต้องมีคะแนนไม่ต่ำกว่า 0.50 มีผู้เชี่ยวชาญในการให้คะแนน จำนวน 3 ท่าน

การวัดค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัย

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม คือ การวัดความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงตรงไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง ซึ่งสามารถหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยการนำแบบทดสอบ (try out) ไปใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อการคำนวณหา ค่าความเชื่อมั่นจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาค ให้ได้มาซึ่งแบบสอบถามที่สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ โดยขอความร่วมมือจากบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง ให้ตอบแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด

ส่วนที่ 2 : ความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งใช้มาตรฐานวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ค่าคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ ใช้วิธีแบบลิเคิร์ต (Likert's Scale) โดยกำหนดการแปลความหมายให้คะแนนไว้ (Best, 1997 : 13) ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด 5 คะแนน

Citation : Chitman, C. (2023). Digital Literacy Knowledge and Skills in the New Normal of the Staff of the

Central Library of Ramkhamhaeng University. Journal of Academic Surindra Rajabhat. 1(5) : 15-32;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.30>

เห็นด้วยมาก	4	คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1	คะแนน

ส่วนที่ 3 : การปรับปรุงแบบในการดำเนินชีวิตสู่วิถีชีวิตใหม่ (new normal) ซึ่งใช้มาตรฐานวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ค่าคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ ใช้วิธีแบบลิเคิร์ท (Likert's scale) โดยกำหนดการแปลความหมายให้คะแนนไว้ (Best, 1997 : 13) ตามส่วนที่ 2

ส่วนที่ 4 : การทดสอบสมมติฐาน

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องพร้อมนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งมีขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามในตอนต้นที่ 1 โดยแจกแจงความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละ (percentage)

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 และตอนต้นที่ 3 โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ซึ่งแปลค่าคะแนนเฉลี่ยของระดับการยอมรับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 121-127)

4.51-5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	ระดับมาก
2.51-3.50	หมายถึง	ระดับปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	ระดับน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

2. การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติอ้างอิง (inferential statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยและการยอมรับสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์ t -test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม เมื่อพบความแตกต่างกัน จะทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ Fisher (Least Significant Difference--LSD)

3. นำข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 4 มาจัดกลุ่มความคิดเห็นหลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามครบ 103 ชุดแล้ว ทางผู้วิจัยจะนำข้อมูลในแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์โดยใช้ระบบโปรแกรมสำเร็จรูปทางการวิจัย ดังต่อไปนี้

3.5.1 การตรวจสอบข้อมูล (editing) ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก

3.5.2 การลงรหัส (coding) นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบถูกต้องเรียบร้อยแล้ว มาลงรหัสตามกำหนดไว้ล่วงหน้าสำหรับประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

3.5.3 ทำการประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติในการประมวลผลและคำนวณค่าสถิติ เพื่อวิเคราะห์เชิงพรรณนาและเชิงอนุมานตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติ ดังนี้

1. ค่าร้อยละ
2. ค่าความถี่
3. ค่าเฉลี่ย
4. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน เพื่อทดสอบสมมติฐาน

1. *t*-Test
2. One-way ANOVA (F-Test)
3. Fisher (least Significant Difference--LSD)

ผลการวิจัย (Research Results)

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลนี้ ได้นำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ของบุคลากร สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหงมาวิเคราะห์จำนวนและค่าเฉลี่ยร้อยละของบุคลากร จำแนกตามสถานะของบุคลากร โดยมีบุคลากรตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 103 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

Citation : Chitman, C. (2023). Digital Literacy Knowledge and Skills in the New Normal of the Staff of the

Central Library of Ramkhamhaeng University. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*. 1(5) : 15-32;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.30>

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	38	36.9
หญิง	65	63.1
2. อายุ		
20-29 ปี	16	15.53
30-39 ปี	39	37.86
40-49 ปี	30	29.13
50-60 ปี	18	17.48
3. หน่วยงาน		
สำนักงานเลขานุการ	25	24.27
ฝ่ายจัดการทรัพยากรสารสนเทศ	17	16.51
ฝ่ายบริการสารสนเทศ	27	26.21
ฝ่ายห้องสมุดวิทยาเขตบางนา	18	17.48
ฝ่ายเทคโนโลยีห้องสมุด	16	15.53
4. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	2.91
ปริญญาตรี	53	51.46
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	47	45.63
รวม	103	100.00

พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคลากรสำนักหอสมุดกลางที่ทำการสำรวจเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายโดยเพศหญิงมี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 63.1 และเพศชายจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 36.9 มีอายุระหว่าง 30-39 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 37.86 รองลงมาคือ อายุ 40-49 ปี จำนวน 30 คน โดยมีหน่วยงานที่เข้าตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือบุคลากรจากฝ่ายบริการ

Citation : ชลวิทย์ จิตมาน. (2566). ความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ของบุคลากร สำนักหอสมุดกลาง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 15-32;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.30>

สารสนเทศ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 26.21 รองลงมาคือ บุคลากรจากสำนักงานเลขาธิการ จำนวน 25 คน โดยมีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 51.46 รองลงมาคือระดับปริญญาโท จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 45.63 และการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.91

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความรู้ทักษะความเข้าใจการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล

ผลการวิเคราะห์ความรู้ทักษะความเข้าใจการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล ของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง ในด้านต่าง ๆ มีดังนี้

ตารางที่ 2 ความรู้ทักษะความเข้าใจการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล

ความรู้ทักษะความเข้าใจการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของ บุคลากรสำนักหอสมุดกลาง	ระดับความรู้ทักษะ		
	$\bar{X}$	SD	ความหมาย
ความรู้ทักษะความเข้าใจการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านคอมพิวเตอร์	3.97	.300	มาก
ความรู้ทักษะความเข้าใจการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านอินเทอร์เน็ต	4.19	.091	มาก
ความรู้ทักษะความเข้าใจการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการสร้างและปรับใช้	4.09	.083	มาก
ความรู้ทักษะความเข้าใจการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการเข้าถึงเทคโนโลยี	4.14	.096	มาก
รวม	4.09	.105	มาก

พบว่า บุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มีความรู้ทักษะความเข้าใจการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล ในด้านต่าง ๆ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.09) เมื่อนำมาพิจารณา ความรู้ทักษะความเข้าใจในด้านต่าง ๆ ของบุคลากร พบว่า บุคลากรมีความรู้ทักษะความเข้าใจการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านอินเทอร์เน็ต มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.19) รองลงมาคือ ความรู้ทักษะความเข้าใจการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการเข้าถึงเทคโนโลยี (ค่าเฉลี่ย 4.14) และความรู้ทักษะความเข้าใจการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการสร้างและปรับใช้ (ค่าเฉลี่ย 4.09) ตามลำดับ โดยบุคลากรมีความรู้ทักษะความเข้าใจการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านคอมพิวเตอร์ น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.97)

Citation : Chitman, C. (2023). Digital Literacy Knowledge and Skills in the New Normal of the Staff of the

Central Library of Ramkhamhaeng University. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*. 1(5) : 15-32;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.30>

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การปรับรูปแบบในการดำเนินชีวิตสู่วิถีชีวิตใหม่

ผลการวิเคราะห์การปรับรูปแบบในการดำเนินชีวิตสู่วิถีชีวิตใหม่ ของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การปรับรูปแบบในการดำเนินชีวิตสู่วิถีชีวิตใหม่

การปรับรูปแบบในการดำเนินชีวิตสู่วิถีชีวิตใหม่	ระดับการปรับรูปแบบ		
	$\bar{X}$	SD	ความหมาย
1. ท่านปรับเปลี่ยนการทำงานโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานผ่าน โทรศัพท์ / Call Group / Video Call / Zoom Meetings & Chat และ Google Meet	4.18	.692	มาก
2. ท่านปรับเปลี่ยนการทำงานโดยใช้การส่งเอกสารผ่าน E-Mail / Line / Facebook / Google Drive / Cloud	4.28	.720	มาก
3. ท่านปรับเปลี่ยนการทำงานโดยใช้การประชุมงานผ่าน Zoom Meetings & Line Chat และ Google Meet	4.27	.689	มาก
4. ท่านปรับเปลี่ยนการทำงานโดยเลือกใช่วิธีการอบรมผ่านแอปพลิเคชัน เช่น Google Meet / Zoom Meeting	4.25	.710	มาก
5. ท่านปรับเปลี่ยนการทำงานโดยเลือกใช่วิธีการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องทั่วไปผ่านระบบอินเทอร์เน็ต E-learning / วิดีโอบน YouTube / Google	4.29	.681	มาก
6. ท่านปรับรูปแบบในการรับประทานอาหารโดยเลือกใช่วิธีการสั่งอาหารออนไลน์ เช่น Line Man / Grab food / Panda / Robinhood แทนการออกไปทานอาหารนอกบ้าน	3.96	1.009	มาก
7. ท่านปรับรูปแบบการส่งของโดยเลือกใช้บริการ รับ-ส่งสิ่งของและเอกสารผ่าน ไปรษณีย์ บริษัทขนส่งเอกชน (เช่น Line man / Grab / Kerry / J&T / Flash)	3.96	.907	มาก
8. ท่านปรับรูปแบบการซื้อสินค้าโดยการเลือกใช้บริการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านทาง แอปพลิเคชัน เช่น Shopee / Lazada / Facebook / Line / Instagram / Amazon	4.11	.949	มาก
9. ท่านปรับรูปแบบการไปพบแพทย์โดยเลือกใช้ระบบออนไลน์ เช่น แอปพลิเคชัน บริการรักษาทางไกลผ่านระบบ Telemedicine ใช้บริการระบบตรวจนัดการรักษาออนไลน์ (นัดผ่านแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ของโรงพยาบาล)	3.38	1.238	มาก
10. ท่านปรับรูปแบบการใช้ชีวิตตามมาตรฐานชีวิตวิถีใหม่ (new normal) โดยการเว้นระยะห่างและสวมหน้ากากอนามัยในการเข้าสังคมสม่ำเสมอ	4.36	.739	มาก
รวม	4.34	.833	มาก

Citation : ชลวิทย์ จิตมาน. (2566). ความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ของบุคลากร สำนักหอสมุดกลาง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 15-32;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.30>

พบว่า บุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มีการปรับรูปแบบในการดำเนินชีวิตสู่วิถีชีวิตใหม่โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.34) เมื่อนำมาพิจารณารายข้อพบว่า มีการปรับรูปแบบการดำเนินชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยบุคลากรปรับรูปแบบการใช้ชีวิตตามมาตรฐานชีวิตวิถีใหม่ (new normal) โดยการเว้นระยะห่างและสวมหน้ากากอนามัยในการเข้าสังคมสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.36) รองลงมาคือ บุคลากรสามารถปรับเปลี่ยนการทำงานโดยเลือกใช้วิธีการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องทั่วไปผ่านระบบอินเทอร์เน็ต E-learning / วิดีโอบน YouTube / Google (ค่าเฉลี่ย 4.29) บุคลากรสามารถปรับเปลี่ยนการทำงานโดยใช้การส่งเอกสารผ่าน E-Mail / Line / Facebook / Google Drive / Cloud (ค่าเฉลี่ย 4.28) และบุคลากรสามารถปรับเปลี่ยนการทำงานโดยใช้การประชุมงานผ่าน Zoom Meetings & Line Chat และ Google Meet (ค่าเฉลี่ย 4.27) ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคลทางด้าน เพศ อายุ หน่วยงานที่สังกัด ระดับการศึกษา ที่ต่างกัน มีความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากร สำนักหอสมุดกลาง แตกต่างกันไป มีรายละเอียดผลการทดสอบ ดังนี้

ตารางที่ 4 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล			
เพศ	t-test	1.72	Sig. 0.88	ไม่แตกต่าง
อายุ	Anova	4.491	Sig. 0.005*	แตกต่าง
หน่วยงานที่สังกัด	Anova	3.396	Sig. 0.012*	แตกต่าง
ระดับการศึกษา	Anova	0.717	Sig. 0.491	ไม่แตกต่าง

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 4 สรุปได้ว่า เพศของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง ส่งผลต่อการมีความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลโดยรวมไม่แตกต่างกัน

อายุของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง ส่งผลต่อการมีความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลโดยรวมแตกต่างกัน

Citation : Chitman, C. (2023). Digital Literacy Knowledge and Skills in the New Normal of the Staff of the

Central Library of Ramkhamhaeng University. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*. 1(5) : 15-32;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.30>

หน่วยงานที่สังกัดของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง ส่งผลต่อการมีความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลโดยรวมแตกต่างกัน

ระดับการศึกษาของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง ส่งผลต่อความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลโดยรวมไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาถึงความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลพร้อมทั้งเปรียบเทียบและศึกษาแนวทางการพัฒนาความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประชากร คือ บุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 139 คน (สถิติเดือน ธันวาคม 2564) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน จากการเทียบตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ตามกลุ่มหน่วยงานที่สังกัด โดยมีบุคลากรตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 103 คน โดยมีเพศหญิง จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 63.1 และเพศชายจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 36.9 มีอายุระหว่าง 30-39 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 37.86 รองลงมาคือ อายุ 40-49 ปี จำนวน 30 คน มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 51.46 รองลงมาคือระดับปริญญาโท จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 45.63

1. ผลการวิจัยพบว่า สำนักหอสมุดกลางได้นำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้ในการทำงานซึ่งปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตในทุกด้าน ทั้งนี้บุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความรู้ทักษะความเข้าใจและการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลทั้งด้านคอมพิวเตอร์ ด้านอินเทอร์เน็ต ด้านการสร้างและปรับใช้ ด้านการเข้าถึงเทคโนโลยี จากผลการวิจัย บุคลากรมีความรู้ทักษะโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีความสอดคล้องกับงานวิจัย ชัญลักษณ์ จำจด (2561) พบว่า การพัฒนาด้านสมรรถนะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) สามารถเตรียมความพร้อมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลได้บุคลากรมีการพัฒนาสมรรถนะด้านความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างจริงจัง และส่งเสริมให้บุคลากรมีการประเมินความรู้ทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลตามมาตรฐานสากล จากการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรสำนักหอสมุดกลางดังกล่าว พบว่า

บุคลากรมีความรู้ทักษะความเข้าใจและการทำงานเทคโนโลยีดิจิทัลโดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ซึ่งเป็นสมรรถนะที่สามารถนำไปพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลได้

2. การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรสำนักหอสมุดกลางให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพื่อช่วยเตรียมความพร้อมในการรับมือกับผู้ใช้บริการที่มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในสังคมปัจจุบัน องค์กรจึงมีความจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงาน ซึ่งจากการวิจัยบุคลากรมีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอยู่ในระดับ มาก ในทุก ๆ ด้านเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงไปของสังคมในทุก ๆ ด้านทำให้เกิดความสะดวกและทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จากการวิจัยพบว่าผลการวิจัยความรู้ ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ ของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง สอดคล้องกันกับ ปรีภทร เกตุมงคลพงษ์ (2563) ซึ่งพบว่า ปัจจัยการยอมรับการใช้งานเทคโนโลยี ด้านการรับรู้ประโยชน์ของการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลมีผลต่อการตัดสินใจใช้เทคโนโลยีดิจิทัล แสดงให้เห็นว่าการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าประยุกต์ใช้ในการทำงานก่อให้เกิดประโยชน์มีความสะดวกและ ทันสมัย ในขณะที่ปัจจัยด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งผลการวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากรสำนัก หอสมุดกลางให้มีความรู้ ความสามารถ เกิดทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเตรียมความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ในยุคปัจจุบัน

3. เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานของบุคลากร สำนักหอสมุดกลาง ในยุคของการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 บุคลากรสามารถปรับตัวได้ใน ระดับมากในทุกด้าน อีกทั้งบุคลากรยังสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ในการทำงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ และสามารถปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสภาวะการณ์ที่ต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตในการทำงาน และการดำรงชีวิตในช่วงของการระบาดของโรคโควิด-19 และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เข้ามาช่วยในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อรับมือกับรูปแบบการทำงานที่ เปลี่ยนไปของโลกในยุคปัจจุบัน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ พรรัตน์ แสงหาญ (2563) ทนงศักดิ์ แสงสว่างวัฒนะ และคณะ (2563) ซึ่งพบว่า การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 ทำให้พฤติกรรม และวิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนไป เนื่องจากต้องปรับตัวให้อยู่รอดในสภาพแวดล้อมทางสังคมและ เศรษฐกิจรูปแบบใหม่ให้ได้ ไม่ว่าจะเป็นด้านการทำงาน ด้านการเรียนรู้ และด้านธุรกิจ ที่จะถูกกระตุ้นให้ เกิดการก้าวกระโดดต่อการปรับเปลี่ยนการทำงาน การเรียนรู้และด้านธุรกิจ

Citation : Chitman, C. (2023). Digital Literacy Knowledge and Skills in the New Normal of the Staff of the

Central Library of Ramkhamhaeng University. Journal of Academic Surindra Rajabhat. 1(5) : 15-32;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.30>

จากการเปรียบเทียบความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง พบว่า บุคลากรสำนักหอสมุดกลางทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลไม่แตกต่างกันสามารถพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลได้เท่าเทียมกันอย่างมีประสิทธิภาพ แต่เมื่อเปรียบเทียบกันด้านอายุ พบว่า กลุ่มอายุของบุคลากรที่มีอายุ 20-29 ปี มีความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล แตกต่างกับบุคลากรที่มีอายุ 40-49 ปี และ 50-60 ปี และเมื่อเปรียบเทียบ ความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากรจำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด พบว่า บุคลากรที่สังกัดสำนักงานเลขานุการและฝ่ายจัดการทรัพยากรสารสนเทศ มีความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลโดยภาพรวมแตกต่างกันกับฝ่ายเทคโนโลยีห้องสมุดและฝ่ายบริการสารสนเทศ และเมื่อเปรียบเทียบด้านระดับการศึกษาของบุคลากร พบว่า ระดับการศึกษาของบุคลากรที่มีความต่างกันมีความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ ไม่แตกต่างกันสามารถนำความรู้ไปพัฒนาและปรับใช้ในการทำงานได้ดีในทุกระดับการศึกษา

แนวทางการพัฒนาความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ ของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง ซึ่งปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตในทุก ๆ ด้าน องค์กรจึงมีแนวทางในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้ในการทำงานมากยิ่งขึ้น จากการวิจัยพบว่า บุคลากร มีความรู้ทักษะความเข้าใจการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลทั้งในด้านคอมพิวเตอร์ ด้านอินเทอร์เน็ต ด้านการสร้างและปรับใช้ ด้านการเข้าถึงเทคโนโลยี บุคลากรมีศักยภาพการพัฒนาความรู้ทักษะอยู่ในระดับมากในทุก ๆ ด้าน ทั้งนี้องค์กรจึงสามารถนำความรู้และทักษะในด้านต่าง ๆ ของบุคลากรนำมาพัฒนาศักยภาพ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กรให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบันได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 องค์กรควรมีการจัดโครงการพัฒนาบุคลากรด้านความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่องให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล

1.2 การจัดโครงการพัฒนาบุคลากร ควรแยกกลุ่มบุคลากรตามระดับอายุเพื่อให้สอดคล้องกับพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของแต่ละกลุ่มอายุ

Citation : ชลวิทย์ จิตมาน. (2566). ความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ของบุคลากร สำนักหอสมุดกลาง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 15-32;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.30>

1.3 การจัดโครงการพัฒนาบุคลากร ควรแยกกลุ่มบุคลากรตามหน่วยงานที่สังกัดเพื่อให้สอดคล้องกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เหมาะสมกับแต่ละหน่วยงาน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับส่วนงานอื่นเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้แนวปฏิบัติที่ดี

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2559). **แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม**. กรุงเทพฯ : กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ทองคำดี แสงสว่างวัฒนะ, ณิชนันท์ ศิริไสยาสน์ และโชติ บดีรัฐ. (2563). “New Normal” วิถีชีวิตใหม่และการปรับตัวของคนไทยหลังโควิด-19 : การงาน การเรียน และธุรกิจ. **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น**. 4(3) : 371-386.
- ธัญลักษณ์ จำจด. (2561). **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (digital Literacy) ของครู กศน.ตำบล สังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรีภัทร เกตุมงคลพงษ์, เกียรติ บุญโย, กุลประวีณ์ ศิริภูริพลังกร และไพรัตน์ สาอุดม. (2563). ปัจจัยการยอมรับการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในบริษัท เอกชน กรุงเทพมหานคร ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น**. 4(3) : 141-156.
- พรรัตน์ แสงหาญ. (2563). การปรับตัวในการทำงานที่บ้านของผู้ปฏิบัติงานในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกในช่วงวิกฤตโควิด-19. **วารสารการจัดการธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา**. 9(2) : 14-33.
- สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2563). **รายงานประจำปี 2563**. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุดกลาง.

Citation : Chitman, C. (2023). Digital Literacy Knowledge and Skills in the New Normal of the Staff of the

Central Library of Ramkhamhaeng University. **Journal of Academic Surindra Rajabhat**. 1(5) : 15-32;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.30>

Best, J. W. (1997). **Research in education**. 3rd ed. Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall.

Krejcic, R. V. & Morgan, E. W. (1970). **Educational and psychological measurement**. New York : McGraw-Hill.

Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1997). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. **Dutch Journal of Educational Research**. 2 : 49-60.

Citation : ชลวิทย์ จิตมาน. (2566). ความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในวิถีชีวิตใหม่ของบุคลากร สำนักหอสมุดกลาง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 15-32;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.30>

การพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ตรรกศาสตร์
โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชัน สำหรับนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4

Development of Mathematical Reasoning Abilities on Logics
Using Gamification Learning Management for Students
in Grade 4

วุฒิพงษ์ สมมิตร^{1*} วรณธิดา ยศวิลาด² นพคุณ ทองมวล³ และจินตนา สวัสดิ์⁴
Wutthiphong Sommit^{1*}, Wannatida Yonwilad², Noppakun Tongmual³
and Jintana Sawasdee⁴

Received : March 6, 2023; Revised : March 18, 2023; Accepted : March 19, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชันให้สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70 2) ศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์หลังได้รับจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชัน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาค

¹⁻²คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์; Faculty of Education and Education Innovation, Kalasin University, Thailand.

³คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์; Faculty of Science and Health Technology, Kalasin University, Thailand.

⁴ครู กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนคำม่วง อำเภอกำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์; Teacher, Mathematics Learning Group Kham Muang School, Kham Muang District, Kalasin Province, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : Wutthiphong.so@ksu.ac.th

Citation : Sommit, W., Yonwilad, W., Tongmual, N. and Sawasdee, J. (2023). Development of Mathematical Reasoning Abilities on Logics Using Gamification Learning Management for Students in Grade 4.

Journal of Academic Surindra Rajabhat. 1(5) : 33-48; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.31>

เรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนคำม่วง อำเภอกำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2565 จำนวนนักเรียน 307 คน มีจำนวนห้องทั้งหมด 8 ห้อง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 40 คน โรงเรียนคำม่วงอำเภอกำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ และแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถในการให้เหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชัน มีค่าเท่ากับ 26.45 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์หลังได้รับจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$ $SD=0.95$)

คำสำคัญ (Keywords) : ความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์, เกมมิฟิเคชัน, ตรรกศาสตร์, แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

Abstract

The purposes of this research were: 1) to develop the mathematics abilities and logical skills of grade 10 students by using Learning Management with the Gamification concept to achieve a higher score than the set criteria of 70 percent; and 2) to study the mathematical achievement motivation of students after using Learning Management with the Gamification concept. The sample used in this study comprised 40 grade 10 students from Kham Muang School, Kham Muang District, Kalasin Province, in Semester 1 of the academic year 2022, who were selected through group random sampling. The research tools included learning management plans, a mathematical reasoning ability test, and the Achievement Motivation Test in Mathematics Learning.

Citation : วุฒิพงษ์ สมมิตร, วรณธิดา ยศวิลาส, นพคุณ ทองมว และจินตนา สวัสดิ์. (2566). การพัฒนาความสามารถในการให้

เหตุผลทางคณิตศาสตร์เรื่องตรรกศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชัน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 33-48; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.31>

The results of the research were as follows: 1) The reasoning ability of grade 10 students who received Learning Management using gamification techniques was 26.45 points, which was higher than the set criteria of 70 percent. This difference was statistically significant at the 0.05 level; and 2) Students had a high level of achievement motivation in learning mathematics after receiving Learning Management activities using gamification techniques, with an overall score of $X = 4.09$ and $SD = 0.9$.

Keywords : Mathematics Abilities Skills, Gamification, Logic, Achievement Motivation

บทนำ (Introduction)

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจแก้ปัญหา ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถ นำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศาสตร์อื่น ๆ อันเป็นรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณภาพและพัฒนาเศรษฐกิจ ของประเทศให้ทัดเทียมกับนานาชาติการศึกษาคณิตศาสตร์จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันสมัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ปัจจุบันถึงแม้ว่าวิชาคณิตศาสตร์จะมีความสำคัญต่อการใช้ชีวิต และการประกอบอาชีพมากเพียงใดแต่ยังมีผู้เรียนอยู่จำนวนมาก ที่ยังคงไม่ชอบ เรียนวิชาคณิตศาสตร์ มีความเครียด ความเบื่อ ความไม่สบายใจ และความวิตกกังวลที่เกิดจากการเรียนคณิตศาสตร์จนทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกท้อไม่ประสบความสำเร็จ และขาด แรงจูงใจ ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งถ้าปัญหาเหล่านี้ไม่ได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้องอาจทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ไม่ผ่านมาตรฐานซึ่งก่อให้เกิดปัญหาระยะยาวในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และอาจจะส่งผลไปยังการเรียนในวิชาอื่น ๆ ด้วย (พรณภักดิ์ แห้วแก้ว, 2562)

จากการที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสเป็นครูผู้สอน และสัมภาษณ์ครูผู้สอนในรายวิชาคณิตศาสตร์ พื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคำม่วง ตำบลทุ่งคลอง อำเภอกำแพง จังหวัดกาฬสินธุ์

Citation : Sommit, W., Yonwilad, W., Tongmual, N. and Sawasdee, J. (2023). Development of Mathematical

Reasoning Abilities on Logics Using Gamification Learning Management for Students in Grade 4.

Journal of Academic Surindra Rajabhat. 1(5) : 33-48; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.31>

กล่าวว่า สำหรับการ สอนคณิตศาสตร์พื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในภาคเรียนที่ 1 มีอยู่ 2 เรื่อง ได้แก่ 1. เซต 2. ตรรกศาสตร์ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องที่เรียกได้ว่าสอนยาก และเข้าใจได้ยาก โดยเฉพาะเรื่อง ตรรกศาสตร์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ ยาก สับสน อธิบายให้นักเรียนเข้าใจได้ยาก จึงเป็นผลทำให้คะแนนสอบ เรื่อง ตรรกศาสตร์ ของนักเรียนที่เรียนในปีก่อน ๆ นั้น นักเรียนทำคะแนนได้ค่อนข้างน้อย ผู้วิจัยจึงสอบถามครูที่เคยสอนเรื่อง ตรรกศาสตร์ มาก่อนหน้านี้ก็ให้ความเห็นเป็นแนวทางเดียวกันว่า เรื่อง ตรรกศาสตร์ นั้นอธิบายให้นักเรียนเข้าใจค่อนข้างยาก และเนื้อหาค่อนข้างยาก จึงต้องมีการจัดการแก้ปัญหา จากปัญหาที่พบว่านักเรียนมักขาดการคิดอย่างเป็นกระบวนการ ไม่สามารถอธิบายหรือถ่ายทอด เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจกระบวนการการคิดของตนให้ผู้อื่นรับรู้ได้อย่างถูกต้องชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ซึ่งครูผู้สอนมักเน้นให้นักเรียนใช้ความจำมากกว่ากระบวนการคิด เป็นการอธิบายและแสดงเหตุผลกำกับไว้ และพฤติกรรมหลายอย่างของผู้เรียนบ่งชี้ถึงการขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เช่น ความกระตือรือร้นในการเข้าเรียน, ขาดความตั้งใจในการทำงานอย่างเร่งรีบเมื่อได้รับมอบหมาย, ไม่สนใจกิจกรรมหรือปฏิบัติงานตามคำสั่งของครูผู้สอน อาจเป็นเพราะนักเรียน ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ได้ตกต่ำลงอย่างต่อเนื่อง (จินตนา สวัสดิ์, 2565)

แนวคิดเกมมิฟิเคชันสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพราะการที่จะให้ผู้เรียน สามารถเรียนรู้และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้นั้น ต้องใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียน เป็นการเรียนการสอนที่สนุกสนานโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีบทบาทมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้และ ทำให้ผู้เรียนเกิดความท้าทายในการเรียนในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ฐาการ บุญสาร, 2560) ในปัจจุบันถึงแม้ว่ายังไม่มีกำหนดความหมายอย่างเป็นทางการสำหรับคำว่าเกมมิฟิเคชัน แต่เป็นที่เข้าใจกันทั่วไปว่า เกมมิฟิเคชัน คือการนำเอาหลักการพื้นฐานในการออกแบบกลไกการเล่น เกม เช่น แต้มสะสม (points) ระดับชั้น (levels) การได้รับรางวัล (rewards) กระดานผู้นำ (leaderboards) หรือจัดการแข่งขันระหว่างผู้เข้าร่วม (competition) เป็นต้น มาประยุกต์ใช้ในบริบทอื่นที่ไม่ใช่การเล่น เกม โดยจำลองสภาพแวดล้อมให้เหมือนการเล่น เกม เช่น ผู้เข้าร่วมทุกคนจะได้รับแต้มหรือรางวัลเมื่อปฏิบัติภารกิจที่กำหนดสำเร็จ โดยทุกคนสามารถตรวจสอบแต้มสะสมของตนได้ มีการเลื่อนระดับชั้นเมื่อผู้เล่นทำแต้มถึงระดับที่กำหนด หรือ จัดให้มีการแข่งขันระหว่างกัน รวมทั้งอาจมีการเชิญชวนให้ผู้อื่นมาเล่นแบบ (แชตล์ พุนเดช และ ธนิตา เลิศพรกุลรัตน์, 2559) และยังเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่กำลังได้รับความนิยม

Citation : วุฒิพงษ์ สมมิตร, วรณธิดา ยศวิลาส, นพคุณ ทองมวล และจินตนา สวัสดิ์. (2566). การพัฒนาความสามารถในการให้

เหตุผลทางคณิตศาสตร์เรื่องตรรกศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชัน สำหรับนักเรียนระดับชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 33-48; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.31>

คือ การดึงการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนของผู้เรียนด้วยการให้แรงจูงใจภายในหรือรางวัลที่มีลักษณะเป็นนามธรรม หนึ่งในวิธีการจัดการเรียนที่เป็นที่รู้จักกันดี คือ การเรียนการสอนตามแนวคิดเกมมิฟิเคชัน (Gamification) ที่เป็นการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติผสมผสานเข้ากับแนวคิดหรือองค์ประกอบที่มีลักษณะคล้ายเกม เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของผู้เรียน (รัตนาพรตนา, 2559) ที่ได้ ใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ตรรกศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่าทักษะการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ตรรกศาสตร์ หลังจากการจัดการเรียนรู้แนวคิดเกมมิฟิเคชันสูงกว่าเกณฑ์ อีกทั้งยังส่งผลให้แรงสูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

จากที่มาและความสำคัญดังกล่าวแก่นักเรียนขาดมีแรงสูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ซึ่งส่งผลให้ทักษะการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ตรรกศาสตร์ ได้ตกต่ำลงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะพัฒนาทักษะการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ตรรกศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชัน ผู้จัดทำหวังว่าหากมีการนำแนวคิดเกมมิฟิเคชันไปใช้ในการสอน เรื่อง ตรรกศาสตร์ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชันให้มีคะแนนอย่างน้อยร้อยละ 70
2. เพื่อศึกษาแรงสูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์หลังได้รับจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นงานวิจัยทดลองเบื้องต้น การพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่องตรรกศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชัน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบแผนการวิจัย (One sample T-test) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนคำม่วง อำเภอกำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2565 จำนวนนักเรียน 307 คน มีจำนวนห้องทั้งหมด 8 ห้อง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 40 คน โรงเรียนคำม่วงอำเภอกำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดเกมมิฟิเคชัน เรื่อง ตรรกศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์
3. แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้ามี 2 ประเภท ได้แก่

1. **เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ** คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดเกมมิฟิเคชัน เรื่อง ตรรกศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเกมมิฟิเคชัน ที่มีความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ตรรกศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 แผน รวม 12 คาบ ดังตารางที่ 1 และนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหาจุดประสงค์การเรียนรู้ ระยะเวลา สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล ผลการประเมินเหมาะสมทุกแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.69$ $SD=4.69$) นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ตรรกศาสตร์ โดยใช้เกมมิฟิเคชัน

แผนการจัดการเรียนรู้	เรื่อง	จำนวนชั่วโมง
1	รูปแบบประพจน์ที่สมมูลกัน) ตรวจสอบโดยการสร้างตารางค่าความจริง(	2
2	รูปแบบประพจน์ที่สมมูลกัน) ตรวจสอบโดยใช้รูปแบบประพจน์ที่สมมูลกัน(	2
3	สัจนิรันดร์) ตรวจสอบโดยสร้างตารางค่าความจริง(	2
4	สัจนิรันดร์) ตรวจสอบโดยการสมมติให้เป็นเท็จ(	2
5	การอ้างเหตุผล) ตรวจสอบโดยการสัจนิรันดร์(	2
6	การอ้างเหตุผล) ตรวจสอบโดยใช้รูปแบบประพจน์ที่สมมูลกัน(	2
รวม		12

ตารางที่ 2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมมิฟิเคชัน

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมมิฟิเคชัน	ลักษณะการจัดการเรียนรู้	ตัวอย่างสื่อที่ใช้จัดการเรียนรู้
1) ขั้นครูกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กฎกติกา	เป็นขั้นตอนที่ครูอธิบายเกี่ยวกับกฎ กติกา การเล่นเกม ใน การเล่นเกมแต่ละครั้งจะกำหนดเป้าหมาย	- PowerPoint
2) ขั้นของการบันทึกการเรียนรู้	เป็นขั้นที่ครูจัดการเรียนการสอนในเรื่องนั้นๆ และเปิด โอกาสให้นักเรียนได้สอบถามหากมีข้อสงสัย	- หนังสือเรียนรายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน ม.4 - PowerPoint -แต้มสะสม (point)
3) ขั้นการประเมินสิ่งที่นักเรียนได้ เรียนรู้	ขั้นการประเมินสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่จะให้ นักเรียนทำกิจกรรม	-เหรียญตรา (badges)
4) ขั้นการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อ สะท้อนผล และแสดงอันดับ	ประยุกต์ใช้ความรู้ เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนเป็นคำถาม เชื่อมโยงสู่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันให้นักเรียนช่วยกัน แก้ไขปัญหา และร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับ สรุปผลคะแนน สะสมเพื่อเรียงลำดับและมอบรางวัล	-Quizizz ระดับชั้น (level) รางวัล (reward) -กระดานผู้นำ (leaderboard)

Citation : Sommit, W., Yonwilad, W., Tongmual, N. and Sawasdee, J. (2023). Development of Mathematical

Reasoning Abilities on Logics Using Gamification Learning Management for Students in Grade 4.

Journal of Academic Surindra Rajabhat. 1(5) : 33-48; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.31>

2. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบ

วัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ตรรกศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ตรรกศาสตร์ แบบอัตนัย 14 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน โดยสร้างให้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และมีเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ดังตารางที่ 2 จากนั้นนำแบบทดสอบเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC) เท่ากับ 1.00 แล้วคัดเลือกแบบทดสอบ จำนวน 10 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน รวม 30 คะแนน โดยคัดเลือกมีค่าความยากตั้งแต่ 0.5 ถึง 0.8 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ถึง 0.8 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 นำแบบทดสอบวัดผลความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ตรรกศาสตร์ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ตารางที่ 2 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์

คะแนน/ ความหมาย	เกณฑ์การให้คะแนน	ความสามารถในการให้เหตุผล ทางคณิตศาสตร์
3/ ดีมาก	แสดงวิธีทำชัดเจน คำตอบถูกต้อง อย่างสมบูรณ์ครบถ้วน	มีการเสนอแนวความคิดการให้เหตุผล ประกอบการตัดสินใจอย่าง สมเหตุสมผล
2/ ดี	แสดงวิธีทำชัดเจน คำตอบถูกต้องไม่ สมบูรณ์ครบถ้วน	มีการเสนอแนวความคิดการให้เหตุผล ประกอบการตัดสินใจบางส่วน
1/ พอใช้	แสดงวิธีทำไม่ชัดเจน แต่แนวคิด คำตอบถูกต้องสมบูรณ์ครบถ้วน	มีการเสนอแนวความคิดการให้เหตุผล ประกอบการตัดสินใจไม่ สมเหตุสมผล
0/ ปรับปรุงแก้ไข	ไม่แสดงวิธีทำ ไม่แสดงแนวคิดคำตอบ	ไม่มีการเสนอแนวความคิดการให้เหตุผล ประกอบการตัดสินใจ

Citation : วุฒิพงษ์ สมมิตร, วรณธิดา ยศวิลาส, นพคุณ ทองมว และจินตนา สวัสดิ์. (2566). การพัฒนาความสามารถในการให้

เหตุผลทางคณิตศาสตร์เรื่องตรรกศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชัน สำหรับนักเรียนระดับชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 33-48; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.31>

3. การสร้างแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์

สร้างแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ จำนวน 15 ข้อ นำแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยพิจารณาลักษณะการใช้ภาษา ลักษณะของข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ จากนั้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC) เท่ากับ 1 นำแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของผู้เรียนต่อวาทคณิตศาสตร์มาปรับปรุงตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคำม่วง ปีการศึกษา 2565 เพื่อหาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบวัดเจตคติของผู้เรียนต่อการเรียนคณิตศาสตร์ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ที่เรียกว่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) คัดเลือกแบบทดสอบ จำนวน 12 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.33 ถึง 0.74 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76 และนำแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของผู้เรียนต่อการเรียนคณิตศาสตร์ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ระหว่างวันที่ 13 มิถุนายน ถึง 22 สิงหาคม 2565 รวมใช้เวลาในการดำเนินการ 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความสามารถในการให้เหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชัน โดยใช้สถิติทดสอบที (one sample t-test)
2. วิเคราะห์แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์หลังได้รับจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชัน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ การคำนวณผลการวิเคราะห์ข้อมูลพิจารณา จากคะแนนเฉลี่ยของช่วงระดับคะแนน 5 ระดับ ดังนี้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 - 4.50 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 - 3.50 หมายถึง ปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.51 - 2.50 หมายถึง น้อย
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 - 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการให้เหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชัน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการให้เหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชัน กับเกณฑ์ร้อยละ 70

คะแนน	n	$\bar{x}$	SD	t	p
หลังเรียน	40	26.45	3.03	11.38	.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า คะแนนเฉลี่ยในการให้เหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชัน มีค่าเท่ากับ 26.45 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 88.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์หลังได้รับจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชัน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงผลแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์หลังได้รับจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชัน

ข้อ ที่	รายการ	$\bar{x}$	SD	แปลผล
1	เมื่อฉันไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ฉันมักให้ครู หรือเพื่อนอธิบายจนเข้าใจ	4.13	0.89	มาก
2	ฉันรู้สึกภูมิใจเมื่อได้ทำภารกิจของกลุ่มให้บรรลุเป้าหมาย	3.90	0.82	มาก
3	ฉันพยายามทำงานวิชาคณิตศาสตร์ให้แล้วเสร็จด้วยตนเอง	3.93	0.80	มาก
4	ฉันต้องการทำงานวิชาคณิตศาสตร์ที่ครูมอบหมายให้เสร็จก่อนคนอื่น	3.98	0.76	มาก
5	ฉันสนใจทำกิจกรรมในชั้นเรียน เพราะรู้สึกสนุกและได้รับความรู้	3.95	0.76	มาก
6	ฉันอยากจะทำคะแนนสอบวิชาคณิตศาสตร์ให้ได้	4.05	0.77	มาก
7	ฉันพยายามทำงานให้ดีที่สุดแม้ว่าฉันจะเรียนไม่เก่ง ฉันก็จะพยายามปรับปรุงให้การเรียนดีขึ้น	3.93	0.87	มาก
8	ฉันทำงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มเสร็จเรียบร้อยตามกำหนด	4.08	1.00	มาก
9	ฉันตั้งใจเรียนเพื่อให้ได้คะแนนดีที่สุดเท่าที่จะทำได้	4.03	1.04	มาก
10	ฉันจะตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์เพื่อให้ได้คะแนนที่ดีและจะได้รางวัลจากครู	4.10	1.18	มาก
11	ฉันตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย เพราะครูจะให้รางวัล	4.48	1.20	มาก
12	ฉันอยากเรียนวิชาคณิตศาสตร์เพราะฉันคิดว่ามีประโยชน์ต่อตัวฉัน	4.50	1.27	มากที่สุด
รวม		4.09	0.95	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่านักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์หลังได้รับจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$ $SD=0.95$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ฉันอยากเรียนวิชาคณิตศาสตร์เพราะฉันคิดว่ามีประโยชน์ต่อตัวฉัน ($\bar{X}=4.50$ $SD=1.27$) รองลงมา ฉันตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย เพราะครูจะให้รางวัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$ $SD=1.20$) เมื่อฉันไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ฉันมักให้ครู หรือเพื่อนอธิบายจนเข้าใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$ $SD=0.89$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1) ความสามารถในการให้เหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชัน มีค่าเท่ากับ 26.45 คะแนน ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากแผนการจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชันที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขั้นที่ 1 ขั้นครูกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กฎกติกา เป็นขั้นตอนที่ครูอธิบายเกี่ยวกับกฎ กติกา การเล่นเกม ในการเล่นเกมแต่ละครั้งจะกำหนดเป้าหมาย เมื่อนักเรียนสามารถแก้ปัญหาที่กำหนดได้ตามเป้าหมาย จะได้รับคะแนนสะสม เมื่อสิ้นสุดการเล่น จะนับรวมผลคะแนน สะสม และเรียงลำดับจากทีมที่มากที่สุดไปถือน้อยที่สุด ทีมไหนสามารถสะสมคะแนนได้มากที่สุดจะได้รับรางวัลตอบแทน ขั้นที่ 2 ขั้นการบันทึกการเรียนรู้ เป็นขั้นที่ครูจัดการเรียนการสอนในเรื่องนั้นๆ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สอบถามหากมีข้อสงสัย ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่จะให้ให้นักเรียนทำกิจกรรม จะแบ่งกลุ่มนักเรียนโดยความสะดวก สามารถ กลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อน นักเรียนดำเนินกิจกรรมตามเกม โดยระหว่างที่นักเรียนร่วมทำกิจกรรม จะมีคะแนนสะสม และกล่าวคำชมเชยให้กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Zirawaga, V. S., Olusanya, A. I., & Maduku, T., 2017) ที่ใช้เกมในการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเป็นทีม ขั้นที่ 4 ขั้นการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อสะท้อนผล และแสดงอันดับ ประยุกต์ใช้ความรู้ เป็นขั้นตอนที่ให้กับนักเรียนเป็นคำถามเชื่อมโยงสู่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันให้นักเรียนช่วยกันแก้ไขปัญหา และร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับ สรุปผลคะแนนสะสมเพื่อเรียงลำดับและมอบรางวัล ได้ผ่านการศึกษาหลักสูตร เอกสารที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนได้รับการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้การจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชันนี้มีประสิทธิภาพส่งผลต่อความสามารถในการให้เหตุผลของนักเรียน อีกทั้งการจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชัน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ ศรีณัย จันทรแก้ว และคณะ (2563) ที่ได้ศึกษาการศึกษาความสามารถในการให้เหตุผลเชิงความน่าจะเป็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมปฏิบัติรวมกับแนวคิดเกมมิฟิเคชัน พบว่า ระดับความสามารถในการให้เหตุผลเชิงความน่าจะเป็นของกลุ่มเป้าหมายหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมปฏิบัติรวมกับแนวคิดเกมมิฟิเคชัน อยู่ในระดับ 4 มากที่สุดในทุกด้าน คิดเป็นร้อยละ 82.8 สอดคล้องกับ มนธิรา ชื่นชมพุทธ และคณะ (2563) ที่ได้ศึกษา การพัฒนากิจกรรมคณิตศาสตร์ตามแนวคิดเกมมิฟิเคชันเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและแรงจูงใจในการเรียนของ

Citation : วุฒิพงษ์ สมมิตร, วรณธิดา ยศวิลาศ, นพคุณ ทองมวล และจินตนา สวัสดิ์. (2566). การพัฒนาความสามารถในการให้

เหตุผลทางคณิตศาสตร์เรื่องตรรกศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชัน สำหรับนักเรียนระดับชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 33-48; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.31>

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้แนวคิดเกมิฟิเคชันเป็นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมอย่างมากต่อการนำไปจัดการเรียนรู้ (Mean = 4.28, SD = 0.66) สามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์และสร้างแรงจูงใจของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้ โดยยืนยันได้จากผลการเปรียบเทียบทักษะการสื่อสารที่มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2) นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์หลังได้รับจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมิฟิเคชัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$ $SD = 0.95$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ฉันอยากเรียนวิชาคณิตศาสตร์เพราะฉันคิดว่ามีประโยชน์ต่อตัวฉัน ($\bar{X} = 4.50$ $SD = 1.27$) รองลงมา ฉันตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย เพราะครูจะให้รางวัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$ $SD = 1.21$) เมื่อฉันไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ฉันมักให้ครู หรือเพื่อนอธิบายจนเข้าใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$ $SD = 0.88$) ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์ให้เกิดเป็นแรงจูงใจภายในของนักเรียนก่อนเพื่อให้นักเรียนได้เกิดความรู้สึกนึกคิดที่อยากจะเรียนรู้ และมีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องที่กำลังเรียนโดยการอธิบายและให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมซึ่งจะทำให้เห็นประโยชน์ของการเรียนเรื่องตรรกศาสตร์ ว่านักเรียนจะสามารถนำความรู้มาช่วยในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรและผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคเกมิฟิเคชันในการสร้างแรงจูงใจภายนอกให้กับนักเรียนโดยการให้รางวัลตอบแทนนั่นคือให้รางวัลตอบแทน (คะแนนความดี) แก่นักเรียนที่สามารถปฏิบัติภารกิจในแต่ละกิจกรรมได้สำเร็จ ซึ่งนักเรียนจะต้องทำกิจกรรมต่อเนื่องตั้งแต่ชั่วโมงแรกจนถึงชั่วโมงสุดท้ายซึ่งมีเป้าหมายคือเป็นผู้ชนะในเกมนี้ และในการทำกิจกรรมแต่ละครั้งผู้วิจัยยังมีส่วนช่วยเสริมเพื่อเป็นการกระตุ้นผู้เรียนและเพิ่มแรงจูงใจที่จะทำกิจกรรมให้สำเร็จมากยิ่งขึ้นสอดคล้องกับ มนธิรา ชื่นชมพุทธ และคณะ (2563) ที่ได้ศึกษา การพัฒนากิจกรรมคณิตศาสตร์ตามแนวคิดเกมิฟิเคชันเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้แนวคิดเกมิฟิเคชันเป็นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมอย่างมากต่อการนำไปจัดการเรียนรู้ (Mean = 4.28, SD = 0.66) สามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์และสร้างแรงจูงใจของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้ โดยยืนยันได้จากผลการเปรียบเทียบทักษะการสื่อสารที่มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและผลการศึกษาแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ (ดลฤดี ไชยศิริ, ทรงศักดิ์ สองสนิท, และ ประวิทย์ สิมมาพัน, 2563) ได้ศึกษา การส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบ

Citation : Sommit, W., Yonwilad, W., Tongmual, N. and Sawasdee, J. (2023). Development of Mathematical

Reasoning Abilities on Logics Using Gamification Learning Management for Students in Grade 4.

Journal of Academic Surindra Rajabhat. 1(5) : 33-48; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.31>

ผสมผสานร่วมกับแนวคิด เกมฟิเคชัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนผดุงนารี พบว่า 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับแนวคิดเกมฟิเคชัน ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ มีความสนุกสนาน มีความสุขกับการเรียน 2) กิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับแนวคิดเกมฟิเคชันครั้งนี้ ทำให้ระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับมาก และ 3) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งนี้เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเกมฟิเคชันที่ได้นำกลไกของการเล่นเกมมาช่วยให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียน มีความกระตือรือร้นและอยากจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูผู้สอนจัดขึ้นครูผู้สอนจึงต้อง จัดเตรียมกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ท้าทาย เพื่อให้นักเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายและมีแรงกระตุ้นในการเรียนครั้งต่อไป

1.2 ครูต้องชี้แจงขั้นตอนการเรียนรู้ กติกาและข้อปฏิบัติในการเรียนรู้อย่างชัดเจนก่อนเริ่มทำกิจกรรมเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งนี้ห้องเรียนต้องมีความพร้อมและอำนวยความสะดวกสำหรับผู้เรียนในการทำกิจกรรม

1.3 ครูควรใช้เวลาในการทบทวนเนื้อหาความรู้เดิมหากนักเรียนมีพื้นฐานการเรียนรู้ไม่เพียงพอ เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในการเชื่อมโยงเนื้อหาใหม่ได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดเกมฟิเคชันที่พัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านอื่น ๆ ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จินตนา สวัสดิ์. (19 พฤษภาคม 2565). **สัมภาษณ์ปัญหาในชั้นเรียน**. (นายวุฒิพงษ์ สมมิตร, ผู้สัมภาษณ์)
- ชนันต์ พุนเดช และธนิศา เลิศพรกุลรัตน์. (กรกฎาคม –กันยายน 2559). แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดเกมมิฟิเคชัน. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**. 18(3) : 331-339.
- ฐากร บุญสาร. (2560). **โปรแกรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมโดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชัน สำหรับห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนกัลป์ยานวัตร**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (คอมพิวเตอร์ศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ดลฤดี ไชยศิริ, ทรงศักดิ์ สองสนิท และประวิทย์ สิมมาทัน. (2563). การส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับแนวคิดเกมมิฟิเคชัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนผดุงนารี. **การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตแห่งชาติ ครั้งที่ 21**, 576-585.
- พรรณภัทร แซ่โง้ว. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักศึกษาวิทยาลัยดุสิตธานี พัทยา. **วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี**. 2(13) : 294-306.
- มนธิรา ชื่นชมพุทธ, พงศธร มหาวิจิตร และวิภารัตน์ แสงจันทร์. (2563). การพัฒนากิจกรรมคณิตศาสตร์ตามแนวคิดเกมมิฟิเคชันเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. **ศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. 4(2) : 98-110.
- รัตมา รัตนวงศา. (2559). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในสภาพแวดล้อมแบบเกมมิฟิเคชันโดยใช้การออกแบบเป็นฐานร่วมกับเครื่องมือทางทักษะเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางทักษะและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สำหรับนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต**. วิทยานิพนธ์

ปริญญาบัณฑิต. สาขาเทคโนโลยีและสื่อสาร การศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสาร การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศรัณย์ จันทร์แก้ว, ชนิศรรา เลิศอมรพงษ์ และทรงชัย อักษรคิด. (2563). การศึกษาความสามารถในการให้เหตุผลเชิงความน่าจะเป็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมปฏิบัติร่วมกับแนวคิดเกมมิฟิเคชัน. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 17(3) : 77-87.

Citation : วุฒิพงษ์ สมมิตร, วรณธิดา ยศวิลาศ, นพคุณ ทองมวล และจินตนา สวัสดิ์. (2566). การพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์เรื่องตรรกศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชัน สำหรับนักเรียนระดับชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 33-48; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.31>

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน “ปราสาทบ้านไพล” จังหวัดสุรินทร์

Promoting Community-Based Cultural Tourism "Prasat Ban Plai" Surin Province

ยโสธารา ศิริภาพระภากร^{1*} ชัยชนะรินทร์ ทับมะเรง² สุริยา คลังฤทธิ์³ และสำเริง อินทยง⁴
Yasothara Siriphaprapagon^{1*}, Chainarin Tubmarerng², Suriya Krangrit³
and Samroeng Inthayong⁴

Received : March 5, 2023; Revised : April 26, 2023; Accepted : April 26, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้เพื่อนำเสนอเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม “ปราสาทบ้านไพล” อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ พบว่าปราสาทบ้านไพล เป็นศาสนสถานในศาสนาพราหมณ์ฮินดู ชุมชนมีความเชื่อที่มีต่อเทพเจ้าและดวงวิญญาณที่มีผลต่อการให้คุณและโทษ ชุมชนแถบนี้มีกิจกรรมพิธีบูชาประจำปีจะจัดขึ้นในช่วงเดือน มีนาคม-เมษายน ของทุกปี ด้านรูปแบบกิจกรรมที่

¹รองผู้อำนวยการสำนักงานสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดสุรินทร์ แห่งที่ 2 วัดป่าโยธาประสิทธิ์ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์; Deputy Director of the 2nd Surin Provincial Dharma Practice Office, Wat Pa Yotha Prasit, Nok Mueang Subdistrict, Mueang Surin District, Surin Province, Thailand.

²คณะเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Agriculture and Agricultural Industry, Surindra Rajabhat University, Thailand.

³นักวิชาการอิสระ บ้านศาลาสามัคคี ตำบลชบ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์; Independent academician Ban Sala Samakkhi, Chob Sub-district, Sangkha District, Surin Province, Thailand.

⁴นักวิชาการอิสระ บ้านตะโก ตำบลโคกยาง อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์; Independent Academician, Ban Tako, Khok Yang Subdistrict, Prakhon Chai District, Buriram Province, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : yasotharar.s@gmail.com

Citation : Siriphaprapagon, Y., Tubmarerng, C., Krangrit, S. and Inthayong, S. (2023). Promoting Community-Based Cultural Tourism "Prasat Ban Plai" Surin Province. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*.

1(5) : 49-66; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.32>

สำคัญ ดังนี้ 1) กำหนดพื้นที่จัดกิจกรรมและวัน เวลา 2) ภาควิชาเครือข่ายด้านผู้เข้าร่วมในพิธีกรรมชุมชน 3) เครื่องบูชาและดนตรีพื้นบ้านร่วมในพิธีกรรม เป็นต้น แนวทางการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน มีดังนี้ 1) เส้นทางในการเข้าถึงปราสาทบ้านไพล 2) เอกสารรายละเอียดเกี่ยวกับปราสาทและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 3) ศิลปะการแสดงพื้นบ้านเพื่อส่งเสริมการรับรู้เกี่ยวกับฐานคติมาจากการเชื่อ ศาสนาพราหมณ์ ฮินดู และ ประวัติศาสตร์และฐานคติของชุมชน 4) ส่วนร่วมของโรงเรียนหรือชุมชนในการแสดงและนำศิลปะการรำรำช่วงพิธีกรรมบูชาประจำปี และกระตุ้นให้โรงเรียน และชุมชนได้ช่วยกันออกแบบศิลปะการแสดง การมีส่วนร่วมและเสริมหลักสูตรในสถานศึกษา จัดให้พื้นที่เป็นที่เรียนรู้นอกชั้นเรียน 5) ด้านประวัติศาสตร์ทำให้ทราบและรับรู้ประวัติความเป็นมา เพื่อสร้างจุดน่าสนใจและเป็นแนวทางที่มีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน เป็นต้น

คำสำคัญ (Keywords) : การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน, ปราสาทบ้านไพล, จังหวัดสุรินทร์

Abstract

This article presents about the promotion of cultural tourism. "Prasat Ban Plai" Prasat District, Surin Province Found that Prasat Ban Plai It is a place of worship in Brahmanism, Hinduism. The community has a belief in gods and spirits that affects the kindness and harm. This community has an annual worship ceremony held during the month. March-April of every year. Important activities are as follows: 1) Determine the event area and date and time 2) Participants in the community ritual network 3) Sacrifices and folk music participate in the ritual, etc. Promotional guidelines for tourism development The cultural aspects of the community are as follows: 1) Access routes to Ban Plai Castle 2) Detailed documents about the castle and access to tourist attractions 3) Folk performing arts to promote Perception about the motto comes from beliefs, Brahmanism, Hinduism and the history and motto of the community. 4) School or community participation in performing and leading the art of dancing during the annual worship ritual. and encourage schools And the community has helped to design performing arts. Participating in and supplementing the curriculum

Citation : โยโสธรา ศิริภาพระภากร, ชัยชนะรินทร์ พัทธมเจริญ, สุริยา คลังฤทธิ์ และสำเริง อินทอยง. (2566). การส่งเสริมการ

ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน “ปราสาทบ้านไพล” จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 49-66;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.32>

in educational institutions Provide an area for learning outside of class. to create interesting points and be a guideline towards promoting community-based cultural tourism, etc.

Keywords : Promoting Community Cultural Tourism, Prasat Ban Plai, Surin Province

บทนำ (Introduction)

หากกล่าวถึงลักษณะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน สามารถอธิบายและให้ความหมายที่สำคัญ ถึงสิ่งที่ปรากฏตามท้องถิ่น และยังมีความหมายในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเกี่ยวข้องกับการศึกษา ผ่านประสบการณ์ตามท้องถิ่น ที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วย ทั้งยังเป็นการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านสถานที่ทางด้านประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ พิธีกรรม ผลผลิตที่จากปรากฏการณ์คือองค์ความรู้ ที่สามารถการพัฒนาคุณค่าของสังคมและชุมชนในท้องถิ่นด้วย โดย โบราณสถาน โบราณวัตถุ ด้านสถาปัตยกรรม หัตถกรรม นวัตกรรมด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงความสวยงามและประโยชน์ที่ได้และสร้างมูลค่าจากสิ่งที่มีอยู่ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต การอิงอาศัย ระบบพึ่งพา ความเป็นอยู่ของมนุษย์แต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี โดยบริบททั่วไปในพื้นที่แถบอีสานตอนใต้ถือเป็นสภาพทางที่สามารถพัฒนาฟื้นฟูในด้านทางเศรษฐกิจ และสังคม และด้านขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น เป็นต้น โดยเฉพาะพื้นที่ของจังหวัดสุรินทร์ ถือเป็นพื้นที่ที่มีประวัติศาสตร์มายาวนานและมีวัฒนธรรมและประเพณี ความเชื่อและพิธีกรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น กลุ่มที่อาศัยในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ มีกลุ่มชาวไทยเชื้อสายเขมร กลุ่มชาวไทยลาว กลุ่มชาวไทยกูย ที่ได้เข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่มายาวนานและอาศัยร่วมกันด้วยดีเสมอมา ทั้งยังมีฐานคติความเชื่อที่คล้ายคลึงกันอยู่มาก

ปราสาทบ้านไพลเป็นโบราณสถานตามคติฮินดู สร้างถวายพระศิวะ ลัทธิไศวนิกาย (ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว, 2556 : 56) ปัจจุบันเหลือเพียงปราสาทองค์ที่สมบูรณ์สองหลัง หันหน้าไปด้านตะวันออก ชุมชนมีการรักษา ดูแลและความสำคัญที่เกิดจากพื้นที่นี้คือ กิจกรรมของชุมชนที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาให้เกิดงานประเพณีประจำปีขึ้น และได้พัฒนาจนกลายเป็นสิ่งที่ดึงดูดผู้คนต่างพื้นที่ให้เข้ามาท่องเที่ยว และร่วมศึกษาชุมชนท้องถิ่น ฐานการเรียนรู้ 11 ฐาน จนกลายเป็นสิ่งที่สร้างชื่อเสียงในปัจจุบัน ปราสาทบ้านไพล ตั้งอยู่ ณ พื้นที่ ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

Citation : Siriphaprapagon, Y., Tubmarerng, C., Krangrit, S. and Inthayong, S. (2023). Promoting Community-

Based Cultural Tourism "Prasat Ban Plai" Surin Province. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*.

1(5) : 49-66; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.32>

เป็นพื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน เป็นที่รู้จักของจังหวัดสุรินทร์ จะมีพิธีบวงสรวงสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การรำบูชาหน้าปราสาท พิธีแห่เครื่องบวงสรวงรอบปราสาท ตลอดจนเพื่อสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามรวมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวโบราณสถานจังหวัดสุรินทร์ อีกด้วย มีประเพณีเช่นไหว้ ณ ปราสาทบ้านไพล มรดกภูมิปัญญาบรรพชน มีการแสดงศิลปะกันตริมโบราณเมืองสุรินทร์ การขับร้องเจริญภาษาเขมรพื้นเมืองสุรินทร์ และมีการแสดงผ้าไหมมัดหมี่ท้องถิ่นที่มีความเฉพาะด้านเทคนิคการย้อมและการสร้างสรรค์ลวดลายที่สวยงาม อาหารพื้นถิ่นเขมรถิ่นไทย กับหัตถกรรมท้องถิ่น และผลิตผลทางการเกษตร นอกจากนี้ความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชิงวัฒนธรรมชุมชนยังถือเป็นการสร้างรายได้ด้วยทางหนึ่งและยังเป็นการท่องเที่ยวอีกแบบหนึ่งที่น่าสนใจมากและยังถูกได้รับการเผยแพร่ให้เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป และเป็นจุดแข็งในการท่องเที่ยวอีกพื้นที่หนึ่งที่น่าสนใจด้วย ตามความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนหมายถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษได้สร้างเอาไว้และถ่ายทอดมาเป็นมรดกที่สืบทอดกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน (พระปลัดสุตฤทธิ ธนสารโรและคณะ, 2563 : 82)

สิ่งนี้เองทำให้ผู้ศึกษาเกิดความสนใจ ที่จะศึกษาพื้นที่ของปราสาทบ้านไพล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งถือเป็นพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ด้านโบราณสถานทางศาสนาพราหมณ์ ฮินดู ในลัทธิไศวณิกาย และเป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมและมีกิจกรรมประจำปีของชุมชนแห่งนี้ เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยววัฒนธรรมชุมชนในพื้นที่ ปราสาทบ้านไพล หรืออาจเรียกอีกชื่อว่าปราสาทหิน เป็นโบราณสถานที่สำคัญของชุมชนแห่งนี้และได้กลายเป็นสถานที่หนึ่งในการช่วยส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน อาจจะเป็นที่มาของการสร้างรายได้และมูลค่าให้กับชุมชนได้ จากเอกสารการศึกษาค้นคว้า ด้านแนวทางการพัฒนา ในพื้นที่โบราณสถานแห่งนี้ และยังเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนเพื่อใช้ในการทำคะแนนศึกษาของนักเรียนในชุมชนและนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ทั้งพื้นที่ยังมีแนวทางในการส่งเสริมให้พื้นที่แห่งนี้เป็นจุดท่องเที่ยวและแลกเปลี่ยนสินค้าอีกด้วย เพื่อการพัฒนาศิลปะพื้นถิ่นของชุมชนให้เกิดผลผลิตต่อยอดอย่างสร้างสรรค์ ทางศิลปะการแสดงและเอื้อประโยชน์ให้กับชุมชนได้จึงเป็นที่มาของผลงานชิ้นนี้มีความสำคัญที่จำเป็นที่จะต้องเร่งการพัฒนาชุมชนเพื่อหาแนวทางช่วยส่งเสริมและต่อยอด กับแนวทางการพัฒนาต่อยอดต้องผสมผสานกับแนวคิด ภูมิปัญญา อัตลักษณ์ ฐานคติและความศักดิ์สิทธิ์ของปราสาทบ้านไพล ดังนั้น ผลงานชิ้น

นี่จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่ยังมองเห็นถึงคุณค่าที่มีอยู่ของปราสาทบ้านไพล การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน จึงเป็นที่มาของผลงานการศึกษาเรื่องนี้

ความสำคัญของบริบทพื้นที่จังหวัดสุรินทร์กับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนตามบริบทท้องถิ่น

ในพื้นที่ของจังหวัดสุรินทร์ มีกลุ่มชาติพันธุ์ได้อาศัยอยู่ เช่น กลุ่มชาวไทยกูย กลุ่มชาวไทยลาว กลุ่มชาวไทยเชื้อสายเขมร ทั้งนี้ยังมีการผสมผสานด้านวัฒนธรรมและประเพณี ที่เกิดจากฐานคติที่มีความเชื่อและมีการจัดพิธีกรรมขึ้นต่อสิ่งที่ตนนับถือ เช่น ความเชื่อที่มีต่ออำนาจเหนือธรรมชาติและดวงวิญญาณของบรรพบุรุษทั้งนี้เพราะระบบโครงสร้างที่สำคัญของชุมชนในแถบอีสานตอนใต้เป็นชาวเกษตรกรรมส่วนใหญ่ และความเชื่อนี้เป็นส่วนสำคัญที่มีต่อการทำเกษตรและมีบทบาทต่อวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ดังนั้นพื้นฐานสำคัญจะเห็นได้ในเรื่องของวิถีชีวิตของชุมชนที่อาศัยในพื้นที่แถบนี้ที่ประกอบด้วยอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นแต่ละพื้นที่ ความโดดเด่นของประเพณี และประกอบภาษาถิ่น ได้แก่ ภาษาลาว ภาษาเขมร ชาวไทยกูย เป็นต้น และการแต่งกายแบบกลุ่มชาติพันธุ์ ถือเป็นอัตลักษณ์แต่ละพื้นที่ถิ่น อัตลักษณ์ด้านอาหารพื้นถิ่น อัตลักษณ์ด้านความเชื่อเฉพาะ ได้แก่ พิธีกรรมแกลมอของชาวไทยกูย พิธีกรรมมะมัวตกลุ่มของชาวไทยเชื้อสายเขมร พิธีกรรมเล่นอของชาวไทยลาว ถือเป็นพิธีกรรมสื่อสารดวงวิญญาณของบรรพบุรุษ เป็นต้น ฐานคตินิยมแบบดั้งเดิมที่ได้สืบทอดและปฏิบัติตามกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้ กลุ่มชนที่อาศัยในพื้นที่แถบนี้ มีการอิงอาศัย และนำมาผสมผสานกับวิถีชีวิต จนกลายเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่มีในพื้นที่การศึกษานี้ยังมีการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีด้านความเชื่อพิธีกรรมบูชา ปราสาทบ้านไพล ชุมชนโดยรอบมักให้ความสำคัญต่อพื้นที่แห่งนี้และเชื่อว่ายังความศักดิ์สิทธิ์อยู่เสมอแม้จะพังทลายลงก็ตาม การประกอบพิธีกรรมบูชา เป็นฐานคติความเชื่อทางศาสนาพราหมณ์ ฮินดู แต่เดิมสิ่งเหล่านี้ชุมชนยังมีการรักษาและสืบทอด ให้ความสำคัญที่มีต่อปราสาทบ้านไพล วัฒนธรรมชุมชนมักมีความเชื่อที่มีต่ออำนาจเหล่านี้และให้ความสำคัญต่อพื้นที่เชื่อว่ามีศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้นจึงมีการสืบทอดทางด้านฐานคติต่างๆ มาถึงปัจจุบัน (สุริยา คลังฤทธิ์และคณะ, 2562 : 178) ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงต้องทำพิธีกรรมเรียกเป็นภาษาถิ่น ว่า “แซน” หมายถึง เช่นไหว้ บวงสรวง บูชา การจัดเครื่องพิธีกรรมบูชา จนกลายเป็นอัตลักษณ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมมาจนถึงปัจจุบันจนกลายเป็นความโดดเด่นของบริบทพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ เป็นต้น ดังนั้นการอิงอาศัย และระบบพึ่งพา

Citation : Siriphaprapagon, Y., Tubmarerng, C., Krangrit, S. and Inthayong, S. (2023). Promoting Community-

Based Cultural Tourism "Prasat Ban Plai" Surin Province. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*.

1(5) : 49-66; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.32>

ตามวิถีชาวบ้าน จึงเป็นแบบฉบับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นพื้นที่นั้นๆ ที่ได้รับรักษาไว้ ตามคติความเชื่อในพื้นที่สุรินทร์ ได้มีการจัดพิธีกรรมขึ้นในรอบปี และมักจัดในพื้นที่ประวัติศาสตร์ เช่น พื้นที่ปราสาทหินโบราณตามชุมชนต่างๆ และถือปฏิบัติเหมือนกันและมีการสืบทอดกันมาหลายยุคหลายสมัย คือ พิธี “แซนปราสาท” (ภัสสร มิ่งไธสง และคณะ, 2561 : 92-93) คำว่า “แซน” หมายถึง เซ่นไหว้ บวงสรวง เมื่อรวมคำว่า แซนปราสาท นั้นหมายถึงการเซ่นไหว้บูชาปราสาทนั่นเอง ดังนั้น การบูชาปราสาทหิน เป็นการประกอบพิธีกรรมที่จะต้องมีการเรียบ แบบแผน รูปแบบขั้นตอน องค์ประกอบ ของพิธีกรรม อาจเรียกโดยรวมว่า เรียกว่า “เครื่องแซน” มีความหมายว่า ภาษาเขมรที่ให้ความหมายโดยรวมที่เกี่ยวข้องคือ เครื่องเซ่นไหว้ เป็นต้น เป็นระเบียบการตามความเชื่อในพิธีกรรมเพื่อจัดเป็นบริบทพิธีกรรมเพื่อประกอบการจัดตามพิธีและเพื่ออาศัย “เครื่องแซน” และการถวายสิ่งอื่นๆ เช่น เครื่องหอม การรำถวาย การแสดงเชื่อว่าเป็นสิ่งบูชาต่อเทพเจ้าและดวงวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ดังนั้นพื้นที่ปราสาทหินชัยจึงถือว่าเป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นและมีส่วนในการช่วงส่งเสริมการท่องเที่ยววัฒนธรรมท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ที่สามารถสร้างรายได้และมูลค่าและการส่งเสริมศิลปการแสดงท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยอาศัยพื้นที่ทางวัฒนธรรมนี้เป็นตัวกลาง จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่ยั่งยืนถึงแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและคุณค่าในด้านอื่นๆ จากงานประเพณีประจำปีและเห็นช่องทางในการที่จะนำเสนอถึงความสำคัญของปราสาทบ้านไพล และชุมชนที่มีความเชื่อต่อพื้นที่แห่งนี้ เพื่อพัฒนาชุมชน สังคมประเทศชาติให้เกิดรายได้และเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมประเพณีที่เกิดขึ้นประจำปีในเขตพื้นที่จังหวัดสุรินทร์

ปราสาทบ้านไพล” กับประเพณีชุมชน ท้องถิ่น

ประเพณีที่เกิดขึ้นมีฐานคติมาจากความเชื่อมักให้ความเชื่อต่ออำนาจเหนือธรรมชาติและดวงวิญญาณ คือ ความเชื่อดั้งเดิมของคนในชุมชนได้ยึดถืออยู่ แม้จะได้รับจากการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับคนกลุ่มอื่นก็มีการผสมผสานทางวัฒนธรรมด้านความเชื่อ ปราสาทแห่งนี้เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่เชื่อกันว่ามีดวงวิญญาณสถิตอยู่และสามารถให้คุณและโทษต่อมนุษย์ได้ คนในชุมชนมักจัดพานบายศรี กรวยดอกไม้ กระทงเครื่องไหว้บูชาเช่นไหว้ สักการะในช่วงวันสำคัญ เพราะถือเป็นวันสำคัญและผสมผสานกับความเชื่อแบบดั้งเดิม เมื่อมีการเซ่นไหว้เป็นประจำ จึงมีการสานต่อเพื่อพัฒนาให้เป็นรูปแบบของ พิธีกรรมบูชาปราสาทหินประจำปี ทั้งนี้เพื่อให้คนในชุมชนมารวมกลุ่มใน

Citation : โยโสธรา ศิริภาพระภากร, ชัยชนะรินทร์ พัทธมเจริญ, สุริยา คลังฤทธิ์ และสำเริง อินทพุง. (2566). การส่งเสริมการ

ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน “ปราสาทบ้านไพล” จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 49-66;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.32>

การจัดกิจกรรมสำคัญ เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล และเกิดความอุดมสมบูรณ์ขึ้นในชุมชน ฐานคติความเชื่อที่มีต่อองค์ปราสาท สามารถให้คุณและโทษได้ ทั้งนี้ยังอำนวยความสะดวกให้เกิดผลดีทางการเกษตรและความอุดมสมบูรณ์ ตลอดถึงขอความคุ้มครองรักษาที่มีความเชื่อต่อปราสาท เป็นต้น (อมรา พงศาพิชญ์, 2541 : 58) ด้วยความสำคัญที่กล่าวมานี้ฐานคติที่มีต่อปราสาทกลายเป็นประเพณีในการสืบสาน อนุรักษ์สิ่งที่บรรพบุรุษได้กระทำมา คติความเชื่อและเกิดเป็นกิจกรรมเล็กๆ กลายเป็นประเพณีที่ยิ่งใหญ่ มาจนถึงปัจจุบัน ชุมชนโดยรอบอาศัยบริเวณแถบนี้มักให้ความเชื่อว่าเป็นปราสาทศักดิ์สิทธิ์ จึงต้องมีพิธีบูชา จึงได้กลายเป็นงานประเพณีชุมชน เมื่อมีการเซ่นไหว้บูชาจะได้ประสบสิ่งที่เป็นมงคลและความอุดมสมบูรณ์ ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล ผลผลิตทางการเกษตรจะให้ผลที่ดีมีกำไร การทำกิจการต่าง ๆ เจริญรุ่งเรือง เป็นต้น

ภาพที่ 1 พิธีบูชาปราสาทบ้านไพล ประจำปี (ซ้าย)

ภาพที่ 2 พิธีแซนปราสาทบ้านไพล (ขวา)

ที่มา : ยโสธรา ศิริภาพระภากร (2566 : 1)

จากภาพที่ 1 พิธีกรรมบวงสรวงปราสาทบ้านไพลประจำปี และภาพที่ 2 แบบลักษณะของปราสาท สามารถอธิบายโดยรวมถึงพิธีกรรมที่บ่งบอกฐานคติและถือว่าเป็นพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความเชื่อของกลุ่มบุคคลในสังคมและชุมชนได้แสดงออกมาในรูปแบบลักษณะที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์สามารถแบ่งพิธีกรรมที่เกี่ยวกับชีวิตและพิธีกรรมที่เป็นเสริมสร้างความเป็นมงคล พิธีกรรมที่เกี่ยวกับชีวิตจะเป็นพิธีกรรมที่มุ่งความเจริญรุ่งเรืองต่อชีวิตโดยตรงและมุ่งที่จะบวงสรวงสิ่งที่คิดว่ามีความศักดิ์สิทธิ์สามารถบันดาลให้ความคุ้มครองตนและดูแลปกป้องรักษาตนและ

Citation : Siriphaprapagon, Y., Tubmarerng, C., Krangrit, S. and Inthayong, S. (2023). Promoting Community-

Based Cultural Tourism "Prasat Ban Plai" Surin Province. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*.

1(5) : 49-66; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.32>

ครอบครัวให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บและสิ่งชั่วร้ายมารบกวนให้เกิดภัยอันตรายให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์มีอายุยืนรวมทั้งให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ (ศิริพร สุเมธารัตน์, 2535 : 95)

ภาพที่ 3 ปราสาทบ้านไพล (ซ้าย)

ภาพที่ 4 จัดเพื่อแสดงแต่งงานประจำปี (ขวา)

ที่มา : ยโสธรา ศิริภาพระภากร (2566 : 2)

จากภาพที่ 3 อธิบายถึงการแซนปราสาทบ้านไพล ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ และภาพที่ 4 อธิบายถึงหน้าปราสาทบ้านไพลที่ใช้สำหรับจัดพิธีกรรมแซน ที่เรียกเป็นภาษาถิ่นว่า “แซน” เป็นวิถีทางความเชื่อของชุมชนท้องถิ่นแถบนี้ที่จัดขึ้นประจำปีในพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ คำว่า “แซน” เป็นภาษาถิ่นสุรินทร์ มีความหมายว่า แซนไหว้ มักให้ความหมายสำคัญไว้สองนัยยะ คือ (1) แซน มีความหมายว่า แซนไหว้ บูชา มีความเชื่อถือว่าปราสาทบ้านไพลเป็นปราสาทหินและเชื่อว่ายังมีเทพเจ้าและเทพาอารักษ์ รักษาดูแลอยู่ จึงต้องมีการแซน หรือแซนไหว้ประจำปี ฐานคติที่มานี้คือ ชุมชนมีความเชื่อว่าดวงวิญญาณและเทพเจ้านี้สามารถให้คุณ คือ เกิดความโชคดีและมีความสุขได้ และโทษคือเกิดความทุกข์ร้อนหรือภัยพิบัติได้ และถ้าแซนไหว้ เคารพบูชา ก็จะได้รับความสุขสวัสดิมีโชค มีชัย และลาภผลในด้านต่างๆ เป็นต้น (2) แซน มีความหมายถึงเครื่องที่ต้องใช้ประกอบได้แก่ เครื่องที่ประกอบเรียกเป็นภาษาท้องถิ่นว่า “เครื่องแซน” (ยโสธรา ศิริภาพระภากร, 2561 : 131-132) และมักประกอบด้วยองค์ประกอบอื่นๆ เช่น เครื่องบูชาที่แบ่งประเภทเป็น ดอกไม้ ผลไม้ อาหาร ผ้า เครื่องหอม เครื่องจุดเพื่อบูชาและเครื่องดนตรี อาจมีการประกอบกับการรำรำด้วยก็ได้

Citation : ยโสธรา ศิริภาพระภากร, ชัยชนะรินทร์ พัทธมเจริญ, สุริยา คลังฤทธิ์ และสำเริง อินทพุง. (2566). การส่งเสริมการ

ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน “ปราสาทบ้านไพล” จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 49-66;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.32>

เพราะถือเป็นการบูชาอีกประเทศหนึ่งที่สร้างความน่าสนใจในพิธีกรรมที่จัดขึ้นและยังมีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการแซน หรือ รวมเป็นการเซ่นไหว้ที่ต้องการจัดขึ้นประจำปีในพื้นที่นั้นๆ เป็นต้น นัยยะหนึ่ง คำว่า “แซน” หมายถึง การเซ่นไหว้ บูชา เป็นภาษาถิ่นว่ารวมๆ เครื่องไหว้ด้วยจะเรียกคำว่า “เครื่องแซน” จึงเกิดเป็นประเพณีที่ชุมชนถือว่าเป็นพิธีประจำปีและให้เกิดมีผลผลิตทางการเกษตรที่อำนวยผลฝนตกลงมาตามฤดูกาล มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นต้น

ภาพที่ 5 พิธีบวงสรวงปราสาทบ้านไพลกับการแห่เครื่องเซ่นไหว้ประจำปี
ที่มา : ยโสธรา ศิริภาพระภากร (2566 : 3)

จากการวิเคราะห์ พบว่าความหมายของพิธีกรรมที่กลายเป็นวิถีชีวิตที่มาจากความเชื่อสามารถอธิบายได้ว่า จากพฤติกรรมที่แสดงออกมาโดยอาศัยระบบความเชื่อและมีพิธีกรรมมาตอบสนอง และได้กระทำให้ขึ้นเพื่อสนองโลกียวิสัย ตามความต้องการของชุมชนที่มีคือระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติโดยเชื่อว่าเทพเจ้าเป็นผู้อยู่เหนือมนุษย์และมีอำนาจมากกว่า หรือเพื่อความสูงส่งทางจิตวิญญาณซึ่งมีความศักดิ์สิทธิ์มีวัฒนธรรมและประเพณีความเชื่อพิธีกรรมและการสั่งสมของวัฒนธรรมและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปด้วยและต้องเป็นการกระทำที่ปลูกเร้าหรือเรียกร้องให้เกิดปฏิกิริยาหรืออารมณ์ภายในได้ที่แสดงออกมาทางกายภาพในลักษณะการบูชาเคารพ เซ่นไหว้ยอมรับนับถือในสิ่งที่เชื่อว่ามีอำนาจเหนือมนุษย์

ภาพที่ 6 เครื่องดนตรีพื้นบ้านสุรินทร์

ที่มา : ยโสธรา ศิริภาพระภากร (2566 : 4)

ดังนั้นการให้ความหมายและความสำคัญของชุมชนโดยรอบในพื้นที่การศึกษานี้สามารถบ่งบอกได้ว่าชุมชนโดยรอบพื้นที่ปราสาทบ้านไพล มีฐานคติและความเชื่อ และพิธีกรรมจนกลายมาเป็นประเพณีประจำปีที่มีการรักษา สืบทอดอนุรักษ์จนมาถึงปัจจุบัน ดังนั้น ที่มาของประเพณีในพิธีกรรมแซนปราสาทบ้านไพล ได้มีแนวทางการจัดการและกำหนดขึ้นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้าน วัด โรงเรียน และองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดประเพณีบูชาปราสาทบ้านไพล และมีการแสดงศิลปะท้องถิ่น โดยศิลปินแห่งชาติ มักได้รับเชิญให้มาร่วมในประเพณีและร่วมพิธีกรรมเช่นไหว้ และขับร้องบูชาแบบศิลปะท้องถิ่น ผสมผสานกับเครื่องดนตรีและประกอบกับการรำรำซึ่งทำให้เกิดความสวยงามและน่าติดตามและแต่ละปีจะมีผู้ร่วมในพิธีกรรมจำนวนมาก

ด้านประเพณีที่มีพิธีกรรมการจัดงานที่สามารถบ่งบอกถึงพฤติกรรมมนุษย์ ที่ได้กระทำขึ้นเพื่อสนองโลกียวิสัย จุดประสงค์ก็เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตและครอบครัว จากการประกอบพิธีกรรมบูชาปราสาทบ้านไพล มีฐานคติที่มาจากความเชื่อว่าเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์มีดวงวิญญาณและสิ่งศักดิ์สิทธิ์รักษาอยู่ และมีความพิเศษสามารถบันดาลให้ชุมชนและมนุษย์เกิดความอุดมสมบูรณ์ในการทำเกษตร ทำนา ทำไร่ โดยผ่านพิธีกรรมบูชาและจะต้องจัดระเบียบเครื่องเช่นไหว้ตามแบบถ้องถิ่น บูชาด้วยทำนองดนตรี เครื่องหอม เพลงการขับกล่อมและบทสวด ตลอดถึงการรำรำถวายตามแบบที่ได้รับการถ่ายทอดมา เป็นต้น

Citation : ยโสธรา ศิริภาพระภากร, ชัยนะรินทร์ พัทมะเรียม, สุริยา คลังฤทธิ์ และสำเริง อินทอย. (2566). การส่งเสริมการ

ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน “ปราสาทบ้านไพล” จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 49-66;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.32>

ประเพณีประจำปีปราสาทบ้านไพล

องค์ประกอบที่จัดขึ้นในงานประจำปีที่มีต่อปราสาทบ้านไพล ผู้ที่ร่วมเข้าร่วมในกิจกรรม มีองค์ประกอบและระเบียบขั้นตอน ดังนี้

1. รูปแบบพิธีกรรมแซนปราสาทบ้านไพล มีการบูชาเป็นแบบแผนที่กำหนดขึ้นโดยชุมชน และมีการผสมผสานในพิธีกรรมทางศาสนา (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2552 : 788) การประกอบพิธีจำเป็นมากในกิจกรรมของชุมชน ในแต่ละครั้งจะต้องจัดเครื่องบวงสรวง เตรียมให้ถูกต้องตามแบบแผนขนบธรรมเนียมประเพณี โดยมีผู้อาวุโสหรือผู้ที่ประกอบพิธีกรรม ชุมชนมักเรียกว่า ตามสำเนียงเขมรว่า “ครูพริ้ม” คือเป็นอาจารย์ด้านหมอพราหมณ์ เป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรมที่มีความรู้ความสามารถในการประกอบพิธี และได้รับการยอมรับจากชุมชน ในการบูชาปราสาท จะมีการอ่านบทโองการ ที่เรียกว่า เทวโองการ เป็นบทสวดเชิญเทวดา มีภาษาสวดผสมผสานกับภาษาถิ่นเป็นภาษาเขมร (ยโสธรา ศิริภาพระภากร, 2563 : 54) มักใช้เวลาในช่วงเช้า ประมาณ 07.00 นาฬิกา – 09.00 นาฬิกา ถ้ามีการรำถวายในงานช่วงภาคค่ำ 18.40 นาฬิกา 20.30 นาฬิกา เป็นต้น

2. ด้านบุคคลได้แก่ ในประเพณีบูชาปราสาทบ้านไพลประจำปีจะใช้ผู้ขับร้องเพลงบูชา และประกอบด้วยมีผู้ร่วมในการรำรำถวาย ตามบริบทวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชน จะมีศิลปะการแสดงพื้นบ้านประกอบการบูชาด้วย เป็นต้น

3. ด้านสถานที่ ได้แก่พื้นที่ ด้านหน้าบริเวณปราสาทบ้านไพล ที่เป็นลานกว้างจะจัดเครื่องบวงสรวงที่ตั้งด้วยโต๊ะปูลาดด้วยผ้าสีสวยงาม วางเครื่องบูชา เช่น ผลไม้ บายศรีต่าง ๆ ดอกไม้ เป็นต้น

4. ด้านเครื่องบูชาในพิธีกรรมแซนปราสาทบ้านไพล สิ่งที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมประกอบด้วย บายศรีถาด บายศรีตั้น ข้าวตอกดอกไม้ เป็นบายศรีที่ชาวชุมชนจัดทำขึ้น นิยมเรียกว่า บายสะโร บายไซ ขนมห้าวตัม ผลไม้ ปราสาทบ้านไพลจะหันหน้าไปทางทิศตะวันออก การจัดตั้งโต๊ะพิธีกรรมก็ต้องหันหน้าไปด้านทิศตะวันตก บนโต๊ะจัดปูด้วยผ้าขาว เครื่องสักการะจะวางบายศรีถาดไว้ซ้ายขาว บายศรีตั้นจะนิยมวางขวามือ เครื่องที่ใช้ไหว้จะประกอบไปด้วยผลไม้ ขนมห้าวตัม ข้าวสวย ข้าวต้อมมัด เป็นต้น

ประโยชน์ของพิธีกรรมของพิธีการบูชาเพื่อความอุดมสมบูรณ์ในปราสาทบ้านไพล

สำหรับประเด็นต่อไปนี้จะต้องนำมาศึกษาอีกคือประเด็นผลที่เกิดจากการบูชาปราสาทบ้านไพล ของชาวชุมชนบ้านปราสาท ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เราจะพบว่าผลการบูชาปราสาทเท่าที่ปรากฏนั้นมีดังต่อไปนี้

1. ชุมชนที่จัดหรือเข้าร่วมในพิธีกรรมนี้ได้เกิดความสุขสบาย ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้เข้าร่วมพิธีกรรมการบูชาบวงสรวงปราสาท ประจำปี ในการประกอบพิธีกรรมจะเป็นวันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 5 ของทุกปี ซึ่งโดยมากจะกล่าวเป็นเสียงเดียวกัน เกิดความสุขสบายเกิดความมั่นใจว่าสิ่งที่บูชาบวงสรวงนี้จะเกิดความสุขสมบูรณ์พูนผล ได้จัดขึ้นเพื่อเป็นวิธีที่จะทำให้ประชาชนเกิดความสุขสบาย ไม่รู้สึกว่าเป็นห่วงกังวล มีกำลังใจ ที่จะต่อสู้

2. ชุมชนนี้มีความเชื่อว่าตนเองจะมีอายุยืนและรอดพ้นจากอุปสรรคและอันตรายในส่วนประเด็นนี้ถือได้ว่าเป็นประเด็นที่ผู้คนโดยมากอาจจะคาดหวังหรืออยากเห็นจากการประกอบพิธีกรรมบูชาบวงสรวงปราสาท ในกรณีที่กล่าวมานั้นเราจะพบว่าการบวงสรวงบูชาที่มีผลคือการมีขวัญกำลังใจ และเชื่อว่า น้ำท่าจะดี และมีความเชื่อในอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของปราสาทด้วยประการหนึ่ง หรือมีอายุยืนยาวได้อย่างอัศจรรย์ ซึ่งความจริงดังกล่าวก็มีหลักฐานตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นว่ามีความผลในทางที่ดีขึ้น

3. มีความสามัคคีในครอบครัวและชุมชนผลอันว่าเกิดมาจากการประกอบพิธีนั้นประการที่เราจะเห็นได้ชัดเลยคือความสามัคคีของคนในครอบครัวและผู้คนที่ย้ายมาในชุมชน ดังนี้ ให้ความสำคัญกับผู้เฒ่าผู้แก่ ในการบูชาบวงสรวงจะมีขั้นตอนหนึ่งซึ่งเป็นขั้นตอนในการเซ่นตายาย โดยวัตถุประสงค์ของการทำบุญบูชาบรรพบุรุษผู้ที่จะทำพิธีในขั้นตอนนี้ทุกคนจะเป็นผู้สูงอายุทั้งสิ้น ในพิธีกรรมนี้สอนให้รู้จักบุญคุณของบิดามารดา ให้มีความกตัญญูต่อผู้หลักผู้ใหญ่ด้วยประการหนึ่งร่วมทำพิธีกรรมในปราสาทบ้านไพล ซึ่งการที่ผู้คนมาร่วมพิธีการประกอบพิธีนั้น ทุกคนได้ร่วมทำกิจกรรม เช่น ไหว้ข้าวน้ำร่วมกัน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่หายากมากที่จะมีขึ้นเพื่อการอนุเคราะห์ให้คนที่รู้สึกไม่ดี ได้มีกำลังใจที่จะต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรคทั้งหลายในชีวิต เป็นต้น

4. เกิดประเพณีวัฒนธรรม ผลที่เกิดมาจากการบวงสรวงบูชาปราสาทจัดได้ว่าเป็นประเพณีประจำทุกปีของบ้านชุมชนปราสาท ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ก็คือทำให้เกิดการศึกษาถึงเนื้อหาของพิธีกรรม ประเพณีหรือพิธีกรรมที่มีการจัดการทำกันอยู่นี้มีที่มาอย่างไร มีพัฒนาการมาอย่างไรและจะอนุรักษ์ให้คงอยู่ได้อย่างไรและจะสืบทอดได้ด้วยวิธีใดได้บ้างทำให้เกิด

Citation : โยโสธรา ศิริภาพระภากร, ชัยชนะรินทร์ พัทธมเจริญ, สุริยา คลังฤทธิ์ และสำเริง อินทพุง. (2566). การส่งเสริมการ

ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน “ปราสาทบ้านไพล” จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 49-66;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.32>

การศึกษาอันเป็นองค์ความรู้ที่มีคุณค่ามากที่สุดที่อยู่ในชุมชนของเราที่จะอนุรักษ์และให้เห็นคุณค่าในมิติด้านอื่น ๆ เพื่อเสริมความรู้แก่ผู้คน เยาวชนรุ่นใหม่เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้ เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมชุมชน ที่มีต่อปราสาทบ้านไพล

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนกับการอนุรักษ์เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน สามารถให้ความหมายที่สำคัญได้ว่า การท่องเที่ยวที่ ก่อให้เกิดผลทางเศรษฐกิจ โดยการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การท่องเที่ยวมีความมั่นคงยั่งยืนอยู่คู่สังคมมนุษย์ และก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ฉะนั้น แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงไม่ใช่เพียงการท่องเที่ยวเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ที่มุ่งเสนอขายสินค้า หรือบริการทางการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวอย่างเดียว หากยังมุ่งประสาน ผลประโยชน์ทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรมอีกด้วย จึงนับได้ว่าการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้การท่องเที่ยวพัฒนาไปอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ สามารถสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว สามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศและสร้างความพอใจ ให้แก่ประชาชนเจ้าของท้องถิ่นในขณะเดียวกันก็ปกป้องรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อม ทางการท่องเที่ยวให้คงอยู่คู่สังคมมนุษย์นานที่สุดเท่าที่จะนานได้ จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับการอนุรักษ์ มีจุดมุ่งหมายหลักในการสร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นระหว่าง กระแสการพัฒนาทางเศรษฐกิจกับกระแสอนุรักษ์ จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องช่วยกันส่งเสริมเพื่อให้ การท่องเที่ยวบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว ทั้งนี้จำต้องอาศัยความร่วมมือสนับสนุนส่งเสริมจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งฝ่ายชุมชน ผู้นำ องค์กร (อบต.) โรงเรียน วัด และฝ่ายนักท่องเที่ยวเอง ต่างก็มีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการอนุรักษ์ โดยสามารถสรุปแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน “ปราสาทบ้านไพล” จังหวัดสุรินทร์ ได้ดังต่อไปนี้

1. เส้นทาง การเข้าถึงปราสาทบ้านไพล มีเส้นทางที่เข้าออกสะดวกถึงที่ตั้งบริเวณขององค์ปราสาท โดยรอบปราสาทเป็นสภาพแบบดั้งเดิม มีการบูรณะ แต่ยังคงรักษา ดูแลและให้ความสำคัญอยู่มายังเป็นสภาพแบบดั้งเดิม
2. ชุดเอกสารท้องถิ่นเพื่อเป็นที่ศึกษา แหล่งข้อมูลสำคัญเพื่อการสืบค้นต่อชุมชน นักเรียนในชุมชน และผู้สนใจ มีส่วนสำคัญที่ใช้สำหรับการศึกษา และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

Citation : Siriphaprapagon, Y., Tubmarerng, C., Krangrit, S. and Inthayong, S. (2023). Promoting Community-

Based Cultural Tourism "Prasat Ban Plai" Surin Province. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*.

1(5) : 49-66; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.32>

3. พื้นที่ทางวัฒนธรรมชุมชน เป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมชุมชนให้เกิดความหวงแหน เพราะถือเป็นพื้นที่ที่ผู้คนสามารถเข้าถึงและมาร่วมในกิจกรรมประจำปี จึงต้องช่วยกันโดยภาคประชาชนเป็นสำคัญ เช่น ชุมชนต้องจัดการในบริบทโดยรอบปราสาทบ้านไพล เช่น จัดกิจกรรมการปลูกต้นไม้ ดอกไม้ให้สวยงาม

4. ชุดการเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยว พื้นที่สำคัญ ประจำปีชุมชน ให้เป็นเอกสารประจำถิ่นในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้รับทราบ รับรู้และเกิดความรู้สึกรักพื้นที่ของตนเอง และจัดกิจกรรมนำเด็กนักเรียนมาทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น กิจกรรมสักการะปราสาทบ้านไพลของฉันทน์ กิจกรรมสำนึกรักปราสาทบ้านไพลถิ่นบ้านเกิดของฉันทน์ กิจกรรมวาดภาพปราสาทบ้านไพล กิจกรรมศึกษาดูงาน ณ ปราสาทบ้านไพลและกิจกรรมเช่นไหว้ประจำปีเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม และให้ความสำคัญต่อพื้นที่และเป็นแรงกระตุ้นอีกทางซึ่งชุมชนสามารถสร้างได้ขึ้นมาได้ โดยการนำของผู้นำชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล และโรงเรียน เพื่อพัฒนาให้เป็นชุมชนเข้มแข็ง และพัฒนาแหล่งโบราณสถานปราสาทให้กลายเป็นสถานที่สวยงาม น่าแวะเข้ามาชม เป็นต้น

5. ด้านศิลปะการแสดงมีแนวทางการพัฒนาต่อยอดได้หลายมิติ ได้แก่ มีการรวมกลุ่มเพื่อสร้างองค์ความรู้ระหว่าง นักวิชาการ ส่วนงานด้านวัฒนธรรมชุมชน ประชาชนชาวบ้านและนักวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องและรับรู้พื้นที่ปราสาทบ้านไพล เพื่อหาแนวทางการพัฒนาศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่มีฐานคติมาจากความเชื่อที่มีต่อปราสาทและเกี่ยวข้องกับศาสนาพราหมณ์ ฮินดู และประวัติศาสตร์ และฐานคติของชุมชนที่มีต่อปราสาทเพื่อเป็นแนวทางการสร้างสรรค์ให้เกิดกิจกรรมการแสดงที่น่าสนใจและเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อสร้างแรงจูงใจที่จะทำให้ผู้คนเข้ามาเที่ยวชมมากขึ้น ในด้านการร่ายรำแบบเฉพาะท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับปราสาทซึ่งผู้ศึกษาอาจเสนอแนวคิดในการตั้งชื่อ เช่น ตำนานปราสาทบ้านไพล และศิลปะทေးลีลาบูชาพระศิวะ เป็นต้น

6. โรงเรียนในพื้นที่ควรมีส่วนร่วมในการแสดงในชุดต่างๆ และนำศิลปะการร่ายรำไปฝึกหัดเพื่อพัฒนาต่อยอดและ กระตุ้นให้โรงเรียนตามชุมชนได้ช่วยกันส่งเสริมการสร้างสรรค์ของนักเรียน จัดพื้นที่ปราสาทบ้านไพลให้เป็นพื้นที่เพื่อการเรียนรู้นอกชั้นเรียนและให้มีกิจกรรมให้นักเรียนแสดงความรู้และเสนอแนวคิดการนำเสนอในสิ่งที่ตนเองอยากพัฒนา สิ่งที่มีในงานประเพณีและความสร้างเรื่องที่น่าสนใจและตำนานอะไรบ้าง

7. การบอกเล่าถ่ายทอดถึงประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ของปราสาทบ้านไพลในช่วงที่มีกิจกรรมการแสดงและงานประเพณีประจำปีเพื่อสร้างจุดเด่นและความน่าสนใจในงานและกิจกรรม

ที่จัดขึ้นและบรรยายถึงความสำคัญของการรักษา มรดกภูมิปัญญาของบรรพบุรุษเอาไว้เพื่อเป็น อนุสรณ์และมรดกสืบทอดไว้ให้ลูกหลาน และการรับช่วงต่อไปลูกหลานจะได้เกิดความรู้สึกและเกิด ความภาคภูมิใจในสมบัติทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างเอาไว้ให้

ประโยชน์และคุณค่าที่เกิดจากการท่องเที่ยวชุมชน

1. เป็นประโยชน์ในด้านการจัดกิจกรรมและการมีส่วนร่วมของชุมชน ในพื้นที่ปราสาท เพื่อ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุมชนกิจกรรมมีพิธีกรรมบูชา เช่น ไห้ว บวงสรวงประจำปี ด้านคุณค่าที่เกิดจากฐานคติความเชื่อของกลุ่มชนที่มีต่ออำนาจเหนือธรรมชาติ ในด้านคุณค่าที่เกิด จากความเชื่อนี้กลุ่มชนจะช่วยกันรักษา ดูแล พื้นที่ของปราสาทไว้และจัดการอนุรักษ์ สืบสาน รักษา ประเพณีแซนปราสาทไว้ให้ลูกหลาน ทุกคนจะมาร่วมกันถือได้ว่าปราสาทนี้เป็นสัญลักษณ์ในการรวม ญาติ ร่วมพี่น้องและชุมชนและสังคม และมีกิจกรรมตักบาตรทำบุญกับพระสงฆ์ มีการฟังธรรมะ ตั้งนั้นถือได้ว่าเป็นบริบทพื้นที่ที่มีความสำคัญที่ช่วยให้ชุมชน สังคม อยู่กันแบบพึ่งพาและการ แลกเปลี่ยน การพูดคุยสารทุกข์กันและกันลักษณะเช่นนี้ผู้ศึกษาถือว่าเป็นคุณค่าที่เกิดจากฐานคติ ความเชื่อที่มีต่อปราสาทบ้านไพล

2. มีคุณค่าที่มีต่อระบบจิตใจของชุมชนในเขตพื้นที่โดยรอบยังให้ความเชื่อถือในพื้นที่ ศักดิ์สิทธิ์เป็นวิถีชีวิตวัฒนธรรมความเชื่อ จนกลายเป็นบ่อเกิดด้านพิธีกรรมต่อมา และกลายเป็น ประเพณีนิยมในยุคปัจจุบันด้วย จากฐานคติในการพึ่งพาทางจิตใจ การเข้าถึงกับสัญลักษณ์ที่ผู้ศึกษา เรียกว่าพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์จึงทำให้ชุมชน สังคม ได้มีส่วนร่วมแลกเปลี่ยน และเกิดความสามัคคี และ คุณค่าทางจิตใจสามารถอธิบายได้ถึงสภาพจิตใจที่นุ่มนวลสามารถรับทราบได้ ด้วยพฤติกรรมที่แสดง ออกมาทางกายในลักษณะ การช่วยเหลือ เกื้อกูล และร่วมกิจกรรมและสามัคคี

3. คุณค่าด้านระบบเครือญาติ การประกอบพิธีกรรมเช่นไห้วประจำปี ชุมชนจะให้เกียรติผู้ เฒ่า ผู้อาวุโสผู้มีอายุมากให้เป็นผู้นำประกอบพิธีกรรมและยกไว้ในระดับที่น่าพาการกล่าวขอพร

4. คุณค่าด้านวัฒนธรรมประเพณีแบบท้องถิ่น พื้นที่เป็นแหล่งอริยธรรมแห่งการเรียนรู้ ศึกษาถึงศาสนาวิทยาและภูมิศาสตร์และมนุษย์และสังคมศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นแบบ ดั้งเดิม จะเป็นแหล่งเรียนรู้เพิ่มของโรงเรียน ชุมชน นักศึกษาได้โดยการจัดให้มีเอกสารในด้านการ สร้างปราสาท ฐานคตินิยม ความเชื่อ พิธีกรรม ความสำคัญ การปกครองในสมัยโบราณและศาสนา

พราหมณ์ในอดีต ความเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่ามากและเป็นประโยชน์ในด้านต่างๆ ต่อไปในอนาคตได้

5. คุณค่าด้านการศึกษาทางโบราณคดีในเส้นทางการเรียนรู้ทางมรดกทางวัฒนธรรม มีการพานักศึกษาเที่ยวชม ทศนศึกษา เรียนรู้สืบค้นและให้ชุมชน มีผู้ให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ผู้ที่เข้ามาเที่ยวชม ศึกษาซึ่งสามารถหาได้ไม่ยากนักและให้ชุมชนได้ตระหนักรู้ถึงคุณค่าของปราสาทที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ขึ้นเพื่ออุทิศถวายแด่เทพเจ้าถือได้ว่าเป็นภูมิความรู้อันหาค่ามิได้

สรุป (Conclusion)

ปราสาทบ้านไพล จังหวัดสุรินทร์ มีความสำคัญต่อพื้นที่ โดยถือเป็นแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถานที่สำคัญของชุมชน เป็นโบราณสถานในศิลปะขอมมืองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมเรียกว่า เทวาลัย สร้างอุทิศถวายเทพเจ้าในศาสนาพราหมณ์ ฮินดู มืองค์ปราสาทตั้งบนฐานศิลาแลง 3 องค์ เหลือเพียง 2 องค์ หันหน้าไปทิศตะวันออก มีสระน้ำล้อมรอบด้วย ปราสาทบ้านไพลเป็นโบราณสถานที่นำมาศึกษาและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่ง ความเชื่อต่อการบูชา มีมานานหลายยุคสมัย เป็นความเชื่อของชุมชนโดยรอบที่มีต่อปราสาท มีวัตถุประสงค์เพื่อความเป็นสิริมงคลของชุมชน และเพื่อความอุดมสมบูรณ์ ด้านการเกษตรกรรม พิธีบูชาปราสาท ให้มีความสำคัญถึงการเช่นไหว้ บูชาและเคารพ และมืองค์ประกอบที่สำคัญ มีระเบียบ ขั้นตอนและรูปแบบในการประกอบพิธีกรรมการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชน ในพื้นที่เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน ประโยชน์และคุณค่าที่เกิดจากการท่องเที่ยว มีดังนี้ คุณค่าที่เกี่ยวข้องกับระบบจิตใจเป็นสำคัญที่ชุมชนในเขตพื้นที่โดยรอบยังให้ความเชื่อถือในพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์เป็นวิถีด้านวัฒนธรรมความเชื่อ และก่อให้เกิดพิธีกรรมที่มีต่อชุมชน การพึ่งพาทางจิตใจและคุณค่าที่เกี่ยวข้องกับระบบเครือญาติ คุณค่าด้านวัฒนธรรมประเพณีชุมชน การศึกษาทางโบราณคดีในเส้นทางการเรียนรู้ทางมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมชุมชน มีแนวทางเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในพื้นที่ปราสาทบ้านไพล ดังนี้ (1) การเข้าถึงและเส้นทางเข้าออกสะดวก (2) ด้านเอกสารมีส่วนสำคัญสำหรับการศึกษา การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่และที่สำคัญต้องกล่าวถึงความเป็นมา ความสำคัญของปราสาท (3) สร้างศิลปะการแสดง ควรมีการร่วมกลุ่มเพื่อสร้างความรู้ระหว่าง นักวิชาการ ส่วนงานด้านวัฒนธรรม ประชาชนชาวบ้าน และนักวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องและรับรู้พื้นที่ปราสาทบ้านไพล เพื่อหาแนวทางการพัฒนาศิลปะการแสดงที่มี และ

Citation : โยโสธรา ศิริภาพระภากร, ชัยชนะรินทร์ พัทธมเจริญ, สุริยา คลังฤทธิ์ และสำเริง อินทพุง. (2566). การส่งเสริมการ

ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน “ปราสาทบ้านไพล” จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 49-66;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.32>

ฐานคติของชุมชน (4) โรงเรียน ควรมีส่วนร่วมในการร่วมแสดงและนำศิลปะการรำรำไปฝึกเพื่อพัฒนาต่อยอดกระตุ้นให้โรงเรียนตามชุมชนได้ช่วยกันส่งเสริมด้านการสร้างสรรค์ (5) ต้องมีการเล่าถึงประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ความเชื่อและความศักดิ์สิทธิ์ในช่วงที่มีกิจกรรมการแสดงและงานประเพณีเพื่อสร้างจุดน่าสนใจในงานและบรรยายถึงความสำคัญของการรักษามรดกภูมิปัญญาของบรรพบุรุษเอาไว้เพื่อเป็นอนุสรณ์

เอกสารอ้างอิง (References)

- ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว. (2556). แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://tourism-dan1.blogspot.com>. สืบค้น 22 ธันวาคม 2562.
- พระปลัดสุตฤทธิ ธนสารโ และยโสธรา ศิริภาพระภากร. (2563). ศาสนากับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อการส่งเสริมเส้นทางแสวงบุญสู่วัดไพรพัฒนา จังหวัดศรีสะเกษ. *วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*. 4(1) : 79-92.
- ภัสสร มิ่งไธสง, สุริยา คลังฤทธิ และยโสธรา ศิริภาพระภากร. (2561). แชนพนม: ภูมิปัญญาเขมรโบราณมิติความสัมพันธ์ ระหว่างคน สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และสิ่งแวดล้อม กรณีชุมชนรอบเขาพนมรุ้ง. *วารสารวิจัยสังคม*. 41(2) : 90-98.
- ยโสธรา ศิริภาพระภากร และสำเร็จ อินทยุง. (2561). อัตลักษณ์ของปราสาทขอมกับการพัฒนาชุมชนในจังหวัดสุรินทร์. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ “ราชชมงคลสุรินทร์ ครั้งที่ 9”*. 29-31 สิงหาคม 2561. หน้า 452-461. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานวิทยาเขตสุรินทร์.
- ยโสธรา ศิริภาพระภากร. (2563). การศึกษาจุลยุทธศาสตร์เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับการพัฒนาระหว่างราชอาณาจักรไทยและกัมพูชา. *วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*. 4(1) : 53-66.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2552). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศิริพร สมเฑาะรัตน์. (2535). *ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองสุรินทร์*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

สุรียา คลังฤทธิ์, โยโสธารา ศิริภาพระภากร และฉัตรารณ จันทรแจ่มฮารี. (2562). การจัดการ
ส่งเสริมการท่องเที่ยวกลุ่มชาวกูย. วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สุรินทร์. 3(1) : 177-194.

อมรา พงศาพิชญ์. (2541). วัฒนธรรมศาสนาและชาติพันธุ์ : วิเคราะห์สังคมไทยแนว
มานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Citation : โยโสธารา ศิริภาพระภากร, ชัยชนะรินทร์ ทับมะเริงม, สุรียา คลังฤทธิ์ และสำเริง อินทยุง. (2566). การส่งเสริมการ

ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน “ปราสาทบ้านไพล” จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 49-66;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.32>

การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน Question-based-learning Management

จุฑาทิพย์ หาญกุดตุ้ม^{1*} สมภารธัชธรณ์ ศิโลศรีไช² และสัญญา เคนาภูมิ³
Chuthathip Hankuttum^{1*}, SomphanThushtorn Selosreechai²
and Sanya Kenaphoom³

Received : March 29, 2023; Revised : July 27, 2023; Accepted : July 27, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน เป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตอบสนองต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้คำถามเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นความรู้สึก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ของตนเองได้จากการการคิด ตอบคำถาม สร้างความเข้าใจ และค้นพบความรู้ รวมถึงการวิเคราะห์ใช้ประโยชน์จากความรู้ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่และแก้ปัญหาในชีวิตจริง โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน ประกอบด้วย การสร้างคำถาม ถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสงสัยและค้นหาคำตอบ ถามเพื่ออภิปรายและหารือ ถามเพื่อการตรวจสอบ ถามเพื่อการสรุป และถามเพื่อการต่อยอด สามารถประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่ ขั้นวางแผนการใช้คำถาม ขั้นเตรียมคำถาม ขั้นของการใช้คำถาม และขั้นสรุปเนื้อหาการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถออกแบบการเรียนรู้ สร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเนื้อหาสาระ โดยผู้สอนสามารถประเมินผู้เรียนไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตามสภาพจริง ตามแนวทางวิธีการประเมินผลทางเลือกใหม่

¹⁻²คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ; Faculty of Arts and Science, Rajabhat Chaiyaphum University, Thailand.

³สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม; Research and Development Institute, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : nitnoi1136@gmail.com

Citation : Hankuttum, C., Selosreechai, S. and Kenaphoom, S. (2023). Question-based-learning Management.

Journal of Academic Surindra Rajabhat. 1(5) : 67-82; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.33>

คำสำคัญ (Keywords) : การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, การประเมินผลทางเลือกใหม่, การเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน

Abstract

Question-Based Learning Management is a form of Active Learning that responds to learning in the 21st century that focuses on the learner. Using questions as a tool to stimulate feelings, Make learners motivated to learn more enabling learners to create their own knowledge by thinking, answering questions, creating understanding, and discovering knowledge including analysis. Leverage knowledge to innovate and solve real-life problems. There is a Question-based learning process as a base consisting of Create Question, Question to curiousness, Question to converse, Question to check, Question to conclude, and Question to continuous. Question-Based-Learning management There are 4 steps in learning management: planning questions, preparing questions, questioning, and summarizing the learning content. Teachers can design learning, Create tools for measuring and evaluating results in line with Objectives of the content. In which the teacher can assess the learners along with learning activities according to real conditions According to alternative assessment methods.

Keywords : Active Learning, Alternative Assessment, Question-Based-Learning

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นสิ่งที่ก่อกำเนิดเกิดขึ้นมาพร้อมกับมนุษย์ เป็นเหตุให้มนุษย์จำเป็นต้องเรียนรู้สิ่งต่างๆ อยู่รอบตัว ผ่านระบบประสาทสัมผัสทั้ง 5 โดยการจดจำ เข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ ประเมินค่า และเริ่มสร้างสรรค์ มนุษย์ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา จะเห็นได้จากวิวัฒนาการทางการศึกษาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษาทั้งในไทยและต่างประเทศ ซึ่งอยู่ในยุคของศตวรรษที่ 21 การศึกษาก็ยังมีส่วนสำคัญอยู่มาก และเป็นเครื่องมือในการพัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

Citation : จุฑาทิพย์ หาญกุดตุ้ม, สมภารธัชธรรม ศิโรศรีไซ และสัญญา เคนาภูมิ. (2566). การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน.

วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 67-82; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.33>

โลกในศตวรรษที่ 21 เป็นโลกที่เทคโนโลยีได้รับการพัฒนามากขึ้น เป็นยุคที่ข้อมูลข่าวสารสามารถส่งถึงกันได้ง่ายและรวดเร็ว เทคโนโลยีที่ถูกพัฒนาขึ้น ทำให้ประชากรโลกเข้าถึงข้อมูลได้ เกิดการเรียนรู้ และแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องไม่มีขีดจำกัดเท่าที่ต้องการ แต่ข้อมูลข่าวสารที่สามารถเข้าถึงได้สะดวกและรวดเร็วนี้ ก็ไม่ใช่ข้อมูลที่ดีและเป็นประโยชน์เสมอไป การรับรู้เข้าสู่ตนเองจึงจำเป็นต้องใช้วิจารณญาณในการวิเคราะห์ถึงความน่าเชื่อถือ ความเป็นไปได้และความถูกต้องของข้อมูลอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและผู้อื่น ในการนำสิ่งที่เรียนรู้้นั้นไปใช้ประโยชน์และต่อยอดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ จากการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อการศึกษาอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะคำว่า Active Learning และการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจะแตกต่างกับการจัดการเรียนรู้แบบเดิมที่เน้นให้ครูผู้สอนเป็นศูนย์กลาง และเป็นผู้ป้อนความรู้ให้กับนักเรียนเพียงอย่างเดียว ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอด เป็นผู้ชี้แนะ และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้นำความรู้เข้าสู่ตนเอง ให้วิธีการค้นคว้าหาความรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถแสวงหาความรู้ และประยุกต์ใช้ทักษะต่างๆ เพื่อสร้างความเข้าใจด้วยตนเอง จนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning) ได้ในที่สุด (Paitoon Sinlarat, 2545; อ่างใน กมล โพธิเย็น, 2564 : 13)

การใช้คำถามเป็นฐานในการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในรูปแบบหนึ่งของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยการกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการเรียนรู้จะต้องกระตุ้นให้สมองได้ทำงานและฝึกฝนตลอดเวลา การใช้ความคิด การวิเคราะห์ การจดจำ ข้อมูล และการเชื่อมโยงกระแสประสาท จะทำให้เพิ่มความสามารถของสมองให้พัฒนามากขึ้น สอดคล้องกับ Renate Caine และ Geoffrey Caine นักจิตวิทยาการศึกษาที่ได้ค้นพบเกี่ยวกับหลักการการเรียนรู้ของสมองว่า มนุษย์มีความอยากรที่จะค้นหาความหมายมาแต่กำเนิด (รังสิณี พูลเพิ่ม และคณะ, 2561) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานจึงเป็นสิ่งที่ควรนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ เกียรติกำจร กุศล และทัศนศรี เสมียนเพชร (2558) กล่าวไว้ว่าการตั้งคำถามและการตอบคำถามเป็นส่วนสำคัญของการเรียนการสอนและเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ ตอบโจทย์การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งขั้นแรกของการจัดการเรียนรู้ คือ ขั้นกระตุ้นความสนใจ การใช้คำถามเป็นฐานในการเรียนรู้เป็นการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ก่อนนำเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเกิดความอยากรที่จะนำความรู้เข้าสู่ตนเองได้อย่างยั่งยืน

จากที่กล่าวมานี้ การจัดการเรียนรู้ที่ใช้คำถามเป็นฐานเป็นหนึ่งในวิธีการเรียนรู้ของ Active Learning และสอดคล้องกับโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน อีกทั้งทักษะที่ได้จากการเรียนรู้ที่ใช้คำถามเป็นฐาน ยังทำให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์สถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเมื่อมองไปถึงวิวัฒนาการของโลกในศตวรรษที่ 21 ที่มีทั้งสื่อที่เป็นประโยชน์ และโทษแล้วนั้น นอกจากการตั้งคำถามจะเป็นแรงส่งที่ดีในการเรียนรู้แล้ว ยังเป็นเกราะป้องกันตัวเราเองจากสื่อที่ไม่เป็นประโยชน์อีกด้วย และในโลกที่เต็มไปด้วยสื่อ เทคโนโลยี และความรู้ที่มากมาย ผู้เขียนมีความเชื่อมากกว่า “ ความอยากรู้ สำคัญกว่าความรู้ ”

ความหมายของการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน (Question-based-learning) มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตัวเอง หรือการเรียนรู้เชิงรุก ที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Active Learning ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกันมากกับการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (IBL) และการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) แต่การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานไม่ได้มีเป้าหมายเพียงแค่กระบวนการเรียนรู้ที่ดีขึ้นเพียงอย่างเดียว (พรพิสุทธิ์ มงคลวนิช, 2558) แต่อาจหมายรวมถึงการสร้างให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้ นำความรู้เข้าสู่ตนเอง จนสามารถจดจำ เข้าใจ นำไปใช้วิเคราะห์ ประเมินค่า และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) ที่เชื่อว่า ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ของตนเองได้ จากคำถามข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน (Question-based-learning) หมายถึงการเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยใช้คำถามเป็นเครื่องมือกระตุ้นความรู้สึกร เพื่อให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีการคิด ตอบคำถามเพื่อสร้างความเข้าใจและค้นพบความรู้ รวมถึงการวิเคราะห์ และใช้ประโยชน์จากความรู้ในการต่อยอดและแก้ปัญหาในชีวิตจริง

กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน

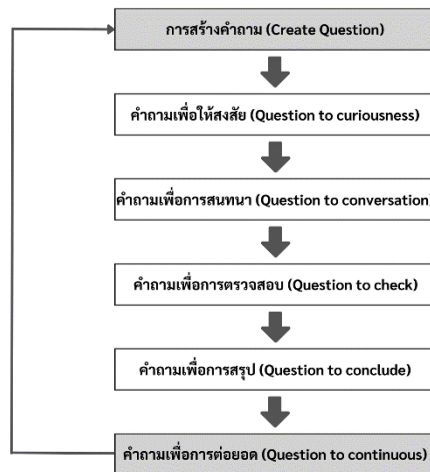
กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน หรือ Question-based-learning เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ด้วยตนเองโดยผ่านการสร้างคำถาม และตอบคำถาม อีกทั้งยังส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ เปิดโอกาสให้ได้ตอบคำถาม

Citation : จุฑาทิพย์ หาญกุดดุม, สมภารธัชธรรม ศิโลศรีไซ และสัญญา เคนาภูมิ. (2566). การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน.

วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 67-82; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.33>

ในมุมมองต่าง ๆ และประยุกต์ใช้การตั้งคำถามกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันของตนเองได้ โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน ประกอบด้วย

ภาพที่ 1 กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน (สังเคราะห์โดยผู้เขียน)

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างคำถาม (Create Question) การสร้างคำถามเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงเนื้อหาอย่าลึกซึ้ง เป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน กำหนดประเด็นให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระ การสร้างคำถามสามารถจำแนกได้ตามความมุ่งหมายของการศึกษา ช่วยให้ผู้สอนทราบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจอยากรู้อยากเห็น เต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน และพัฒนากระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน (ประสาธ เนืองเฉลิม และฤทธิไกร ไชยงาม, 2561) โดยใช้การสร้างคำถามตามแนวคิด Bloom's Taxonomy Revised (2001) ซึ่ง Anderson and Krathwohl (2001) ได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดของ Bloom (1956) ดังนี้

1. การจำ (Remembering) เป็นคำถามประเภทกระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกถึงข้อมูลและความคิดเห็นได้ สามารถหาคำตอบได้จากประสบการณ์เดิม หรือข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากกระบวนการจัดการเรียนรู้

2. การเข้าใจ (Understanding) เป็นการสร้างคำถามเพื่อให้ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้จากการฟัง อ่าน และประสบการณ์เรียนรู้อื่น ๆ มาวิเคราะห์และสรุปเป็นแนวคิด และความเข้าใจของตนเอง โดยการเริ่มต้น ผู้สอนสามารถสร้างคำถามจากเรื่องง่าย ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และลำดับความคิด

3. การประยุกต์ใช้ (Applying) เป็นการสร้างคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้นำแนวคิดที่เป็นนามธรรม ไปสู่ความเป็นรูปธรรมมากขึ้น สามารถนำมาแก้ปัญหาและเชื่อมโยงความรู้จากประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการอธิบายขั้นตอนและวิธีการแก้ปัญหา

4. การวิเคราะห์ (Analyzing) เป็นการสร้างคำถามเพื่อให้ผู้เรียนได้จำแนกแยกแยะแนวคิดของผู้เรียน และสามารถแสดงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ได้ ในระหว่างทำกิจกรรม ผู้สอนควรใช้เวลาผู้เรียนในการบ่มเพาะความคิด โดยการพูดคุยแลกเปลี่ยนร่วมกัน หรือการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ จนสามารถอธิบายได้อย่างมีหลักการ มีแนวคิดและทฤษฎีรองรับ

5. การประเมินผล (Evaluating) เป็นการสร้างคำถามเพื่อให้ผู้เรียนได้ตัดสินสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากความคิดเห็น โดยใช้เกณฑ์และมาตรฐานมาสนับสนุน ผู้สอนสามารถให้โอกาสผู้เรียนในการสร้างกติกการตัดสินใจร่วมกัน โดยมีเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ทั้งนี้ผู้เรียนต้องสามารถตอบอภิปรายวิเคราะห์ และนำเสนอบนพื้นฐานของเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนด

6. การสร้างสรรค์ (Creating) เป็นการสร้างคำถามเพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ต่าง ๆ มารวมกันสร้างเป็นสิ่งใหม่ โดยอาศัยหลักการเชื่อมโยงความคิด ควรใช้เวลาผู้เรียนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาร่วมกัน ควรให้ความสนใจกับกระบวนการหาคำตอบที่แปลกใหม่ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้นำเสนอแนวคิดของตนเองตามสถานการณ์และคำถามที่ได้รับ

ภาพที่ 2 การสร้างคำถามตามระดับขั้นของ Bloom's Taxonomy

ที่มา : <https://insku.com/idea/-MezCahG6ZChag5hM2uQ>

ขั้นตอนที่ 2 คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสงสัยและค้นหาคำตอบ (Question to curiousness) เป็นเทคนิคที่จะช่วยเพิ่มความเข้าใจและความจำของผู้เรียน สามารถสร้างความสนใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้เพิ่มเติมได้ การใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสงสัยและค้นหาคำตอบสามารถทำได้โดยการใช้ตัวอย่างในการถาม การใช้คำถามแบบโต้ตอบ และการใช้คำถามที่ยากและท้าทาย เพื่อให้ผู้เรียนสนใจ และเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ เป็นเทคนิคการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้

ผู้เรียนเกิดความคิดในระดับที่สูงขึ้น เริ่มต้นด้วยคำถามที่เป็นพื้นฐานกับผู้เรียนก่อน เพื่อวัดระดับความจำและความเข้าใจ พร้อมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสงสัย และตอบคำถามได้ ตามระดับขั้นของ Bloom's Taxonomy โดยมีวิธีการเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสงสัยและค้นหาคำตอบ ดังนี้

1. ตั้งคำถามจากสิ่งที่เป็นพื้นฐานก่อน ฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้การตั้งคำถามจากสิ่งง่าย ๆ ก่อนจะกำหนดเงื่อนไข ในการตั้งคำถามต่อไป
2. ตั้งคำถามจากเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กำหนดให้ เช่น บทบาทสมมติ ตัวละคร เนื้อเรื่องในรูปแบบข้อความ รูปภาพ และวีดิทัศน์ เพื่อให้ผู้เรียนได้ตั้งคำถามจากข้อมูลที่เรียนรู้มาก่อนนำไปหาคำตอบร่วมกัน
3. ตั้งคำถามจากคำตอบของผู้สอน โดยผู้สอนสามารถตอบคำถามผู้เรียนไม่ตรงกับสิ่งที่ผู้เรียนถาม เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสงสัย จนนำไปสู่การหาคำตอบ และนำเสนอคำตอบที่ค้นหาได้มาบอกเล่ากับผู้สอน

ขั้นตอนที่ 3 คำถามเพื่อการสนทนา (Question to conversation) เป็นการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้สนทนา และอภิปรายร่วมกัน จัดเป็นประเภทคำถามระดับสูง (Higher-level question) กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการอภิปรายหรือกระตุ้นให้ค้นหาข้อมูลด้วยตนเอง (Taxonomy Bloom, 2006) ในรูปแบบสนทนาระหว่างผู้เรียนด้วยกัน โดยผู้สอนสามารถใช้คำถามในการส่งเสริมการพูดคุย และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์และเกิดทักษะในการคิดอย่างมีระบบ เป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนกระตุ้นในการลองแก้ปัญหา โดยมีการตั้งคำถาม และหาคำตอบในระหว่างการอภิปรายเพื่อเรียนรู้ร่วมกันได้ดังนี้

1. คำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้เรียนได้ตอบด้วยกระบวนการคิดของตนเอง และสามารถถามคำถามตอบโต้กันได้ระหว่างการเรียนรู้
2. คำถามเพื่อสร้างความสนใจ ถามถึงเรื่องที่กำลังสนใจ หรืออยากเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจในการค้นหาคำตอบ คำถามเพื่อสร้างความสนใจทำให้บรรยากาศการเรียนรู้เป็นธรรมชาติและผ่อนคลายมากขึ้น
2. คำถามเพื่อยกตัวอย่าง เป็นการถามเพื่อให้ผู้เรียนยกตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังเรียนรู้นั้น ๆ เพื่อวัดความเข้าใจ และกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งคำถามจากสิ่งที่เรียนรู้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดียิ่งขึ้น

3. คำถามเกี่ยวกับประสบการณ์ เพื่อให้มีการนำเสนอและแบ่งปันประสบการณ์ อาจช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับเข้ากับประสบการณ์ตนเอง

4. คำถามเปรียบเทียบ ถามกระตุ้นให้ผู้เรียนเปรียบเทียบการกระทำหรือสิ่งใด ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในความแตกต่างของแต่ละสถานการณ์

6. คำถามเกี่ยวกับสาเหตุและผลของเหตุการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ตั้งแต่ตัวผู้เรียน ไปจนถึงชุมชน สังคม และโลก โดยคำถามมักมีคำว่า “ทำไม” “อย่างไร”

7. คำถามเกี่ยวกับแนวโน้ม เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ผู้เรียนได้คิด ทำความเข้าใจ และคาดคะเนถึงความเป็นไปของสถานการณ์นั้น ๆ คำตอบของคำถามลักษณะนี้ไม่มีคำตอบที่ถูกต้อง หรือตายตัว แต่เป็นการถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้สงสัยและหาวิธีการในการแก้ปัญหาสถานการณ์ดังกล่าวได้อย่างสร้างสรรค์ และสามารถคิดวิธีการแปลกใหม่ได้โดยไม่มีข้อจำกัด

8. คำถามเพื่อให้เหตุผล เป็นคำถามให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีหลักการ และหลักฐานในการอ้างอิงข้อมูลนั้น ๆ คำถามลักษณะนี้ ผู้สอนควรใช้เวลาผู้เรียนในการวิเคราะห์ และหาข้อมูลอ้างอิงเพื่อมาตอบข้อสงสัยและคำถามนั้น ๆ

ขั้นตอนที่ 4 คำถามเพื่อการตรวจสอบ (Question to check) เป็นการตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบคำตอบของคำถาม และผลสำเร็จของกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในเนื้อหาสาระการเรียนรู้ อีกทั้งขั้นตอนการตั้งคำถามเพื่อการตรวจสอบยังสอดคล้องกับ ความหมายพฤติกรรมการเรียนรู้ของบลูม ในระดับประเมินค่า (Evaluating) หมายถึง การตัดสินใจ หรือการปฏิบัติตรวจสอบ ตั้งสมมติฐาน วิพากษ์วิจารณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกใช้ชุดข้อมูลที่ถูกต้อง และเหมาะสมที่สุด (ประสาธน์ เนิ่งเฉลิม และฤทธิไกร ไชยงาม, 2561) โดยมีวิธีการถามเพื่อการตรวจสอบ ดังนี้

1. คำถามที่ให้เปรียบเทียบ เป็นการตั้งคำถามที่ทำให้ผู้เรียนสามารถจำแนกความเหมือน ความแตกต่างของข้อมูลได้ เป็นการตรวจสอบความแตกต่างของข้อมูลเพื่อยืนยันคำตอบของผู้เรียนได้

2. คำถามที่ให้เรียงลำดับ สามารถเรียงลำดับข้อมูลต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบ จากเงื่อนไขที่ได้รับ สามารถเป็นได้ทั้งข้อมูลตัวเลข ข้อมูลตัวอักษร และข้อมูลรูปภาพ

3. คำถามที่ให้จำแนก แยกแยะ จัดกลุ่ม เป็นคำถามที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักจัดกลุ่ม จัดหมวดหมู่ โดยผู้เรียนสามารถตั้งเกณฑ์ขึ้นมาเองหรือใช้เกณฑ์ของผู้อื่นในการจำแนกและจัดหมวดหมู่

4. ถามหาสาเหตุ เป็นคำถามจำพวกทำไม เพราะเหตุใด เพราะอะไร เป็นคำถามที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนวิเคราะห์ แยกแยะ ขยายความ โดยการอธิบายแนวคิดของข้อมูลต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นการตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบ เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดทบทวน ตรวจสอบคำตอบ และตอบคำถามโดยให้ข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 5 คำถามเพื่อการสรุป (Question to conclude) การใช้คำถามเพื่อการสรุปเนื้อหา เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้สรุปเนื้อหาสาระการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนช่วยเปิดประเด็นในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระนั้น และใช้คำถามเพื่อเชื่อมโยงกับความรู้ของผู้เรียน เป็นการกระตุ้นการใช้คำถามในระดับการประเมินค่าเพื่อให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจสรุปเนื้อหาด้วยความเข้าใจของผู้เรียนเอง เป็นคำถามระดับสูงที่สามารถใช้ประเมินผู้เรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้ได้ ตามแนวคิดของ Bloom's Taxonomy Revised (2001) โดยสามารถใช้คำถามเพื่อการสรุป ดังนี้

1. คำถามที่ให้ตัดสินใจ สามารถใช้คำถามเปิดเพื่อรวบรวมข้อมูลจากผู้เรียน แล้วใช้คำถามปิดเพื่อให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจและสรุปเนื้อหาให้ตรงประเด็นนั้น ๆ ตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้

2. คำถามที่ให้ประเมินค่า เป็นคำถามเพื่อให้ผู้เรียนประเมินข้อมูลความรู้ และสรุปเนื้อหาสาระสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการตรวจสอบและสรุปให้ได้ว่าความสำคัญของเรื่องนั้น ๆ คืออะไร การถามเพื่อสรุป คือสิ่งที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนรู้ โดยสรุปตามความเข้าใจของผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 6 คำถามเพื่อการต่อยอด (Question to continue) เป็นการตั้งคำถามจากเนื้อหาสาระที่ผู้เรียนรู้แล้ว เพื่อต่อยอดในประเด็นอื่น ๆ ที่สนใจ ผู้เรียนสามารถสร้างคำถามใหม่จากคำตอบ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ และประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ และเป็นการฝึกฝนให้ผู้เรียนได้ตั้งคำถามกับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว เป็นการเรียนรู้ที่ไม่สิ้นสุด อีกทั้งการตั้งคำถามเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว อย่างเป็นธรรมชาติ สอดคล้องกับประเภทการเรียนรู้ที่ Anderson and Krathwohl (2001) ได้ปรับปรุงขึ้นโดยเพิ่มระดับของการคิดสร้างสรรค์ (Creating) ซึ่งจัดเป็นระดับสูงสุดของการเรียนรู้ เพื่อให้ได้องค์ประกอบของสิ่งที่เรียนรู้

ร่วมกัน ด้วยการสังเคราะห์ เชื่อมโยง ให้รูปแบบใหม่ของสิ่งที่เรียนรู้ตามแนวคิด มีวิธีการตั้งคำถาม ดังนี้

1. คำถามที่ให้ออกแบบสิ่งใหม่ เป็นการตั้งคำถามจากข้อมูลความรู้ หรือ คำตอบที่ได้รับมา เพื่อคิด การออกแบบและสร้างคำถามใหม่ เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่จากคำตอบเดิม
2. คำถามจำพวกถ้าเกิดว่า... (what if...) เป็นคำถามที่สามารถสร้างไอเดีย พัฒนา นวัตกรรมและสิ่งใหม่ได้อย่างมาก เพื่อให้ผู้เรียนได้คิด สำรวจความเป็นไปได้ และหาแนวทางใหม่ ๆ เป็นการตั้งคำถาม เพื่อให้เกิดกระบวนการสร้างคำถามขึ้นใหม่ ที่สามารถหาคำตอบในการคิดค้นสิ่งต่าง ๆ รวมไปถึงสิ่งที่ผู้เรียนสงสัย

การประยุกต์ใช้คำถามเป็นฐานในการเรียนรู้

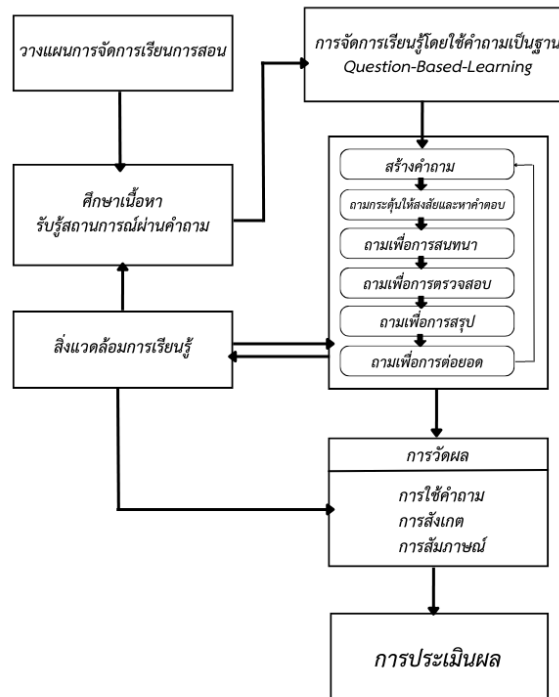
การประยุกต์ใช้คำถามเป็นฐานในการเรียนรู้สามารถทำได้โดยการออกแบบและสร้างคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ คำถามต้องมีความชัดเจน ถูกต้อง และเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับความรู้และทักษะของแต่ละบุคคล โดยการใช้คำถามในการสอน (Clinical Teaching: Questioning) ผู้เขียนได้กำหนดขั้นตอนสำคัญไว้ 4 ขั้นตอน โดยนำแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คำถามเป็นฐาน ของอรรัญญา บุญธรรม (2562) มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน ดังนี้ 1) ขั้นตอนแผนการใช้คำถาม ผู้สอนควรมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าว่าจะใช้คำถามใดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเนื้อหาสาระของบทเรียนนั้น ๆ 2) ขั้นตอนการใช้คำถาม ผู้สอนสามารถใช้คำถามในทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสามารถใช้คำถามที่ไม่ได้เตรียมไว้มาร่วมถามด้วยก็ได้ เพื่อให้บรรยากาศการเรียนรู้เป็นธรรมชาติ และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ตั้งคำถามถึงสิ่งอื่นที่อยากรู้เพิ่มมากขึ้น ในการตอบข้อสงสัยระหว่างผู้สอนและผู้เรียน สามารถค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมร่วมกันในระหว่างนั้นได้ เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้เพื่อมาตอบข้อคำถามของตนเองและผู้สอนได้อีกด้วย ทั้งนี้การตั้งคำถามควรเหมาะสมกับเนื้อหาสาระในสถานการณ์นั้น ๆ 3) ขั้นตอนเนื้อหาการเรียนรู้ การสรุปบทเรียน ผู้สอนสามารถใช้คำถามในการสรุปบทเรียนได้ อีกทั้งยังทำให้ผู้สอนได้ประเมินการจัดการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน โดยการถามคำถามถึงเนื้อหาสาระที่เรียนมาว่า ผู้เรียนมีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด และตอบวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ผู้สอนออกแบบไว้หรือไม่ และ 4) ขั้นตอนประเมินผลการจัดการเรียนรู้ สามารถประเมินผู้เรียนได้ทันทีตามสภาพจริง ประเมินด้วยการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ความสนใจในการใช้คำถามร่วมกันในชั้นเรียน การวัดและประเมินผู้เรียนจาก

Citation : จุฑาทิพย์ หาญกุดดุม, สมภารธรรณ ศิโสศรีไซ และสัญญา เคนาภูมิ. (2566). การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน.

วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 67-82; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.33>

ความเข้าใจในระหว่างการเรียนรู้ โดยการใช้คำถามในระหว่างการจัดกิจกรรม และการใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนได้สรุปเนื้อหาการเรียนรู้ ภายหลังการจัดกิจกรรม การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานมีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องจัดการเรียนรู้ให้ทันต่อเหตุการณ์ สามารถตรวจสอบ ปรับปรุง พัฒนา และออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความหลากหลายได้ดี ดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน (สังเคราะห์โดยผู้เขียน)

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดจากการใช้คำถามเป็นฐาน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดจากการใช้คำถามเป็นฐานสามารถทำได้หลายวิธี โดยนำแนวทางมาจากการวัดและประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการวัดและประเมินผลสภาพจริงตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับวิธีการประเมินผลทางเลือกใหม่ (Alternative assessment) เป็นเทคนิคการประเมินผลที่อยู่บนพื้นฐานกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่จะทำให้เรารู้ถึงความสามารถที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ (ไตรรงค์ เจนการ, 2548; อ่างโน สมภารธัชธรรม ศิโศศรีไซ, 2560 : 243) สำหรับการวัดและประเมินผลทางเลือกใหม่มีหลาย

รูปแบบ ได้แก่ การประเมินการปฏิบัติงาน การประเมินตนเอง การประเมินโดยการสัมภาษณ์ และการประเมินโดยการสังเกตของครู ซึ่งในการวัดและประเมินผลผู้เรียนสามารถเลือกใช้ได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้นั้น การจัดการเรียนรู้ที่ใช้คำถามเป็นฐาน สามารถวัดและประเมินผลไปพร้อมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ การจัดการเรียนรู้ที่ใช้คำถามเป็นฐาน สามารถวัดได้จากการใช้คำถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกต สามารถทำได้โดยการตรวจสอบรายการ จัดอันดับ และจัดบันทึก ทั้งนี้การสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินผลควรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ผู้สอนได้ออกแบบในเนื้อหาสาระนั้นด้วย การวัดและประเมินรูปแบบที่กล่าวมานี้ สามารถวัดได้ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะกระบวนการหรือพฤติกรรมการทำงาน รวมไปถึงความสนใจในการจัดการเรียนรู้นั้น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้สึกรู้สึกคิด และสะท้อนการจัดการเรียนรู้ได้ชัดเจน สามารถประเมินผู้เรียนและรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ทันที สามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนมาปรับปรุง และพัฒนาได้ อีกทั้งผู้สอนสามารถสร้างแบบประเมิน ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยศึกษาจากหลักสูตรของสถานศึกษา ตรงกับองค์ประกอบของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนสร้างขึ้น ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์การประเมินผู้เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ที่ใช้คำถามเป็นฐาน เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค (Scoring Rubric) (สังเคราะห์โดยผู้เขียน)

รายการประเมิน	เกณฑ์ระดับคุณภาพ			
	ปรับปรุง (0)	ผ่าน (1)	ดี (2)	ดีเยี่ยม (3)
ความรู้ความเข้าใจ (K) วัดองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่อง การพิจารณาและทำความเข้าใจกับปัญหา	ได้คะแนน 0-4	ได้คะแนน 5-6	ได้คะแนน 7-8	ได้คะแนน 9-10

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการประเมิน	เกณฑ์ระดับคุณภาพ			
	ปรับปรุง (0)	ผ่าน (1)	ดี (2)	ดีเยี่ยม (3)
ทักษะกระบวนการ (P) ทักษะการคิดเชิง ระบบ ในการจัดการ เรียนรู้โดยใช้คำถาม เป็นฐาน 1. การตั้งคำถาม 2. การค้นหาความรู้ 3. การวิเคราะห์ ข้อมูล 4. การสะท้อน ความคิด 5. การประเมินค่า 6. การต่อยอด ความรู้	ไม่แสดงออก พฤติกรรมการ เรียนรู้	เกิดการตั้งคำถาม และค้นหาความรู้ ร่วมกันใน ห้องเรียน	ตั้งคำถามในการ เรียนรู้ ค้นหา ความรู้ร่วมกัน วิเคราะห์ข้อมูล และอภิปราย ร่วมกันภายใน ห้องเรียน	ตั้งคำถามในการ เรียนรู้ ค้นหา ความรู้ร่วมกัน วิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายร่วมกัน สามารถ เปรียบเทียบ ประเมินค่าชุด ข้อมูล และสรุป การประยุกต์ใช้ชุด ข้อมูลใน ชีวิตประจำวันได้
คุณลักษณะ (A) ตัวชี้วัดที่ 4.1 ตั้งใจ เพียรพยายามในการ เรียนและเข้าร่วม กิจกรรมการเรียนรู้	ไม่ตั้งใจเรียน	ตั้งใจเรียน เอาใจ ใส่ และมีความเพียร- พยายามในการ เรียนรู้ เข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ต่าง ๆ บางครั้ง	ตั้งใจเรียน เอาใจ ใส่ และมีความเพียร- พยายามในการ เรียนรู้ เข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ต่าง ๆ บ่อยครั้ง	ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ และมีความเพียร- พยายามในการ เรียนรู้ เข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นประจำ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการประเมิน	เกณฑ์ระดับคุณภาพ			
	ปรับปรุง (0)	ผ่าน (1)	ดี (2)	ดีเยี่ยม (3)
ตัวชี้วัดที่ 4.2 แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	ไม่ศึกษาค้นคว้าหาความรู้	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี ต่างๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน มีการบันทึกความรู้	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่างๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน มีการบันทึกความรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้ นำเสนอและแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่นได้	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม มีการบันทึกความรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้ นำเสนอและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

บทสรุป (Conclusion)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานนั้นเป็นรูปแบบของการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ จากคำถามของผู้สอน และคำถามที่เกิดจากตัวผู้เรียนเอง ทำให้ผู้เรียนมีการคิด ตอบคำถาม เพื่อสร้างความเข้าใจและค้นพบความรู้ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน และต่อยอดความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์และสามารถแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ การตั้งคำถามและการตอบคำถาม เป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ และตอบโจทย์ความท้าทายในศตวรรษที่ 21 ที่สามารถเรียกได้ว่าเป็นการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่แท้จริง โดยการเริ่มที่ผู้เรียนเกิดความอยากรู้ และค้นหาความรู้ด้วยตัวเอง จนเกิดความเข้าใจ รู้จำ และนำไปใช้ โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน ประกอบด้วย การ

สร้างคำถาม คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสงสัยและค้นหาคำตอบ คำถามเพื่ออภิปรายและหารือ คำถามเพื่อตรวจสอบ คำถามเพื่อการสรุป และคำถามเพื่อการต่อยอด ผู้สอนสามารถประยุกต์ใช้คำถามเป็นฐานในการเรียนรู้ได้โดยการออกแบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ คำถามต้องมีความชัดเจน ถูกต้อง และเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับความรู้และทักษะของแต่ละบุคคล โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนวางแผนการใช้คำถาม ขั้นตอนเตรียมคำถาม ขั้นตอนของการใช้คำถาม และขั้นตอนสรุปเนื้อหาการเรียนรู้ ในส่วนของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สามารถประเมินผู้เรียนได้ตามสภาพจริง ที่มีแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถใช้วิธีการประเมินผลทางเลือกใหม่ (Alternative assessment) ซึ่งมีอยู่หลายรูปแบบ ได้แก่ การประเมินการปฏิบัติงาน การประเมินตนเอง การประเมินโดยการสัมภาษณ์ และการประเมินโดยการสังเกตของครู ซึ่งในระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามนั้น ผู้สอนสามารถประเมินผู้เรียนจากการสัมภาษณ์ และการสังเกตได้ในระหว่างการทำกิจกรรม

เอกสารอ้างอิง (References)

- กมล โพธิเย็น. (2564). Active Learning: การจัดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 19(1) : 11-28.
- เกียรติกำจร กุศล และทัศนศรี เสมียนเพชร. (2558). ความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. วารสารการพยาบาลและการศึกษา. 8(3) : 127-138.
- ไตรรงค์ เจนการ. (2548). การวัดและประเมินผลอิงมาตรฐานการเรียนรู้ควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : มาร์ค เอ็ม พรินดิง.
- พันธวัฒน์ ภูมิรัง และวิทยา ทองดี. (2565). การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning). วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์. 7(1) : 967-976.
- รังสิณี พูลเพิ่ม จันทนา ไพรยเงิน แสงจันทร์ สุนันตะ และนนทิกา พรหมเป็ง. (2561). ประสิทธิภาพผลการเรียนการสอนโดยใช้คำถามเป็นฐานของนักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก. วารสารพยาบาลทหารบก. 19(3) : 126-136.
- สมภารธรรณ ศิโลศรีไช. (2560). การวัดและประเมินผลการเรียนรู้. เอกสารประกอบการสอนวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รหัส 102107. ชัยภูมิ: มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ. (อัดสำเนา).

อรัญญา บุญธรรม. (2562). เทคนิคการใช้คำถามในการจัดการเรียนการสอนพยาบาล. **วารสารการพยาบาลและการศึกษา**. 12(4) : 1-14.

Anderson, L.W. & Krathwohl, D.R. (eds.). (2001). **A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives**. New York : Addison Wesley Longman.

Bloom, B.S. (1956). **Taxonomy of Educational Objective, the Classification of Educational Goals-Handbook I: Cognitive Domain**. New York : David MacKay Company.

Mongkonwanit, P. (2014). **Policy of Learning management of Question Based Learning**. Bangkok : SiamTechnology College. [In Thai]

Nuangchalerm, P. and Chaingam, R. (2018). Asking in the Taxonomy of Educational Objectives. **Journal of Educational Administration and Supervisor, Mahasarakham University**. 9(1) : 7-12. [In Thai]

Sinlarat, P. (2002). **CREATIVE AND PRODUCTIVE TEACHER EDUCATION**. Bangkok : Chulalongkorn University Printing Company. [In Thai]

Taxonomy, B., Questions, H. L. and Questions, C. (2006). **Levels and types of questions**. New York : MacKay.

เสื่อกกกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดบุรีรัมย์

Mat-Kok and the Promotion of Cultural Tourism

Buriram Province

ยโสธรา ศิริภาพระภากร^{1*} สุริยา คลังฤทธิ์² สำเริง อินทยุง³ และชัยนะรินทร์ ทับมะเร็ง⁴

Yasothara Siriphaprapagon^{1*}, Suriya Krangrit², Samroeng Inthayong³
and Chainarin Tubmarerng⁴

Received : March 5, 2023; Revised : April 28, 2023; Accepted : May 1, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความเรื่อง เสื่อกกกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์เสื่อกก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก เอกสาร รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องมีแบบสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมาย การลงพื้นที่การศึกษา ศึกษาขั้นตอนการทอ ผู้ให้ข้อมูลหลักรวมทั้งสิ้น 10 คน วิธีการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ เป็นต้น

¹รองผู้อำนวยการสำนักงานสำนักงานนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดสุรินทร์ แห่งที่ 2 วัดป่าโยธาประสิทธิ์ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์; Deputy Director of the 2nd Surin Provincial Dharma Practice Office, Wat Pa Yotha Prasit, Nok Mueang Subdistrict, Mueang Surin District, Surin Province, Thailand.

²นักวิชาการอิสระ บ้านศาลาสამัคคี ตำบลชบ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์; Independent academician Ban Sala Samakkhi, Chob Sub-district, Sangkha District, Surin Province, Thailand.

³นักวิชาการอิสระ บ้านตะโก ตำบลโคกยาง อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์; Independent Academician, Ban Tako, Khok Yang Subdistrict, Prakhon Chai District, Buriram Province, Thailand.

⁴คณะเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Agriculture and Agricultural Industry, Surindra Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : yasotharar.s@gmail.com

Citation : Siriphaprapagon, Y., Krangrit, S., Inthayong, S. and Tubmarerng, C. (2023). Mat-Kok and the Promotion of Cultural Tourism Buriram Province. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*. 1(5) : 83-96;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.34>

ผลการศึกษาพบว่า อาณาบริเวณรอบบริบทภูเขาพนมรุ้ง มีอรรถธรรมทางประวัติศาสตร์ ตำนานความเชื่อพิธีกรรมและศาสนา มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน บริบทโดยรวมมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ โบราณสถานปราสาทพนมรุ้ง อโรคยาศาลาหนองบัวราย อโรคยาศาลาโคกเมืองธรรมศาลา (ที่พักคนเดินทางสมัยโบราณ) ปราสาทเมืองต่ำ เป็นพื้นที่อาศัยของกลุ่มชนมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีหัตถกรรมทอผ้า เป็นผลิตภัณฑ์ในครัวเรือนของชุมชนแถบนี้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อก๊วก ได้แก่ 1) ด้านลวดลาย 2) ด้านความคิดสร้างสรรค์ 3) อิงประวัติศาสตร์ 4) สัญลักษณ์อำนาจและโชคติ ได้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่สำคัญของชุมชน และเป็นฐานทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของชุมชนเป็นผลิตภัณฑ์ ที่สามารถสร้างการท่องเที่ยวและเป็นส่วนเสริมการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี สร้างมูลค่าของผลิตภัณฑ์ เสื้อก๊วก คือ แปรสภาพจากลักษณะเดิมเป็นกระบวนการผลิตเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค สร้างแรงดึงดูดแก่ผู้ที่ต้องการ (1) การบริการ (2) การออกแบบ ช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจต่อสินค้า การสร้างมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ 1) การเล่าเรื่อง 2) กระบวนการผลิต 3) ทักษะการออกแบบ 4) ความหมาย 5) อิงประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นเป็นความสำคัญ ในการเข้าถึงข้อมูลพื้นฐาน ที่มีต่อการการพัฒนาชุมชนและส่งเสริมช่องทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และประเพณีประจำปี เป็นต้น

คำสำคัญ (Keywords) : ทรัพยากรการท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, เสื้อก๊วก, จังหวัดบุรีรัมย์

Abstract

An article on Mat-Kok and the promotion of cultural tourism Buriram Province The objectives are 1) to study tourism resources and Kingdom mat products. Prakhon Chai District Buriram Province By collecting information from relevant documents, research reports, there is an interview form for the target group. field study study the process of weaving A total of 10 main informants, descriptive and analytical study methods, etc.

The study found that The area around Phanom Rung mountain context There are historical civilizations, myths, beliefs, rituals and religions. from the past to the present The overall context has cultural attractions, such as the ancient ruins of Prasat Phanom Rung. Arokaya Sala Nong Bua Rai Arokaya Sala Khok Mueang, Dhamma-

Citation : โยโสธรา ศิริภาพระภากร, สุริยา คลังฤทธิ์, สำเริง อินทยุ่ง และชัยชนะรินทร์ ทับมะเริง. (2566). เสื้อก๊วกกับการส่งเสริม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 83-96;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.34>

sala (ancient travelers accommodation), Prasat Mueang Tam It is an area inhabited by ethnic groups from the past to the present. There are hand-woven handicrafts. It is a household product of this community.

The development of Mat-Kok products are 1) Pattern 2) Creativity 3) Historical 4) Symbol of power and good luck. has become an important product of the community And it is a cultural base that affects community tourism as a product. That can create tourism and be a good extension of tourism Create product value Mat-King is transformed from the original appearance into a production process. to meet the needs of consumers To attract people who want (1) service (2) design helps stimulate and create interest in the product. Creating added value includes 1) storytelling 2) production process 3) design skills 4) meaning 5) based on local history. is important to access basic information To the development of the community and promotion of cultural tourism channels. and annual traditions, etc.

Keywords : Tourism Resources, Cultural Tourism, Kingdom Mats, Buriram Province

บทนำ (Introduction)

บริบทพื้นที่อีสานเป็นแหล่งอารยธรรมและประวัติศาสตร์มีวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ และพิธีกรรม มีคติความเชื่อแบบดั้งเดิมและผสมผสานกับศาสนาพราหมณ์ ฮินดู สิ่งเหล่านี้เป็นบ่อเกิดทางวัฒนธรรม และประเพณีที่สำคัญ และยังรักษา อนุรักษ์ สืบทอดในปัจจุบัน แดบพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรอบอุทยานภูเขาคันทรังแต่เดิมเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ และกลายเป็นพื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ของประเทศไทย ในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ในดินแดนแถบนี้แต่เดิมได้กล่าวถึง ความฉลาดกลุ่มชนที่มีต่อการสร้างบ้านแปลงเมือง คู่น้ำคันดิน สระน้ำขนาดใหญ่ และปราสาทหินหลายจุดที่อยู่ใกล้เคียงกันล้วนมีความสำคัญและถือเป็นแหล่งชุมชนโบราณที่มีการอาศัยมานานหลายยุคสมัย ตั้งแต่อดีตนับพันปี มีการถักทอสิ่งต่างๆ มีแหล่งเครื่องปั้นดินเผา และมีการแต่งกายที่เป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชน จึงกลายเป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าในปัจจุบันที่น่าเรียนรู้ในด้านผ้าไหมที่ใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มมาเป็นเวลาหลายร้อยปี มีผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากชุมชนท้องถิ่นคือเครื่องจักสานจากวัสดุทางธรรมชาติ ได้แก่ การทอกก เป็นหัตถกรรมการทอกกใช้ในครอบครัว ถ้ามี

Citation : Siriphaprapagon, Y., Krangrit, S., Inthayong, S. and Tubmarerng, C. (2023). Mat-Kok and the Promotion

of Cultural Tourism Buriram Province. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*. 1(5) : 83-96;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.34>

มากก็จะจำหน่ายในชุมชนท้องถิ่น เป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถสร้างรายได้ และมีชื่อเสียงในจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีกลุ่มผู้มาใช้บริการทั้งในและต่างประเทศเดินทางเข้ามา ก่อให้เกิดมูลค่าทางด้านการค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน การท่องเที่ยววัฒนธรรมประเพณีและอัตลักษณ์ ดังนั้น ผ้าไหมและเสื่อกกเป็นสินค้าสำคัญของชุมชน ผลิตภัณฑ์เหล่านี้สามารถนำมาเป็นแบบสากลหรือการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ได้อย่างหลากหลาย ผ้าไหมกับเสื่อกก มีความผูกพันและเกี่ยวข้องกับทางด้านความเชื่อและศาสนาเฉพาะถิ่น และวัฒนธรรมกลุ่มชนที่อาศัยโดยรอบอาณาบริเวณอีสานใต้ (โยธธารา ศิริภาพระภากร, 2561 : 5) ในด้านวิถีชีวิตของคนเอเชียมาنانับศตวรรษได้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งสะท้อนให้เห็นความเป็นมาในอดีต การย้ายถิ่นฐาน โครงสร้างทางสังคม การค้า ตลอดจนแนวความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งกลั่นกรองจากปรากฏการณ์รอบตัว (ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล, 2536 : 21) ผ้าไหมและเสื่อกก นอกจากจะเป็นเครื่องนุ่งห่มและเครื่องประดับแล้ว ยังเป็นผลงานทางด้านศิลปะอีกแขนงหนึ่งที่บ่งบอกถึงด้านวัฒนธรรม ความเชื่อ วิถีชีวิตของกลุ่มชนในสังคมนั้นๆ ความงามที่ปรากฏเป็นลวดลาย ความประณีต มีความชาญฉลาดแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น และอารยธรรมความเจริญของกลุ่มชนที่สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมการทอ จนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ความงามของผลิตภัณฑ์นั้นบ่งบอกถึงวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นความสุนทรีย์ยะลักษณ์ความเป็นอยู่ของท้องถิ่น ประเทศไทยถือว่าเป็นงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ที่มีแพร่หลายอยู่ทั่วทุกภาค และในแต่ละภาคก็มีวิธีการและลักษณะเฉพาะถิ่นที่สืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณ

เทคนิคการผลิตมีหลายวิธี ผ้าทอพื้นเมืองที่ทอด้วยมือและเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น เอกลักษณ์การทอ เกิดจากความชำนาญของช่างทอ ที่สืบเชื้อสายมาจากกลุ่มชนต่างๆ เช่น กลุ่มลาว กลุ่มเขมร กลุ่มกวย-ส่วย ที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย มาบัดนี้ได้กลืนกลืน แต่สิ่งหนึ่งที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นความสามารถที่ตกทอดมาตามสายเลือดและยังคงอยู่ ยังพบว่ามีความสามารถในการทอ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (เริงฤทธิ์ วัฒนศึกษา, 2533 : 37) จากความหลากหลายทางภูมิศาสตร์ของอีสาน มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีก็ส่งผลให้อีสานเป็นแหล่งรวมของชาติพันธุ์หลายกลุ่มอันนำไปสู่วัฒนธรรมอันหลากหลาย (ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์, 2545 : 40) ปัจจุบันการทอผ้าและทอเสื่อกกได้เปลี่ยนวิถีทางจากการผลิตเพื่อใช้เองภายในครัวเรือนมาเป็นการผลิตในเชิงธุรกิจมากขึ้น จากอุตสาหกรรมครัวเรือนก็ขยายกว้างมาเป็นอุตสาหกรรมในหมู่บ้าน ชุมชน ท้องถิ่น และอุตสาหกรรมส่งออกตามความต้องการของท้องตลาด จากการสืบทอดตามบรรพบุรุษเปลี่ยนมาเป็นการเรียนการสอน จากลวดลายที่ไม่มีแบบแผนกลายเป็นลวดลาย

Citation : โยธธารา ศิริภาพระภากร, สุริยา คลังฤทธิ์, สำเริง อินทยง และชยันะรินทร์ ทับมะเริง. (2566). เสื่อกกกับการส่งเสริม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 83-96;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.34>

ที่มีแบบแผน ประโยชน์ใช้สอยถูกประยุกต์เพื่อให้เข้ากับยุคสมัย (ศิริยุญา หาญไชยชนะ, 2545 : 4-5)

ปัจจุบันมีจำนวนผู้ผลิตสินค้าเพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อการกลยุทธการแข่งขันทางการตลาด จากการแข่งขันด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และราคามาสู่การแข่งขันด้านสัญลักษณ์จากความเป็นรูปธรรมมาสู่นามธรรมเนื่องจากเทคโนโลยีสมัยใหม่สามารถออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีรูปลักษณ์คุณสมบัติ ทำให้กำหนดผลิตภัณฑ์ทุกวันนี้ผู้ผลิตมีความพยายามในการให้ข้อมูลมากขึ้น ในขณะที่ผู้บริโภคได้รับข้อมูลที่น้อยลง เมื่อผู้ผลิตปรับมาใช้กลยุทธ์ด้านราคาในการดำเนินธุรกิจแข่งขันกำหนดราคา ที่สูงหรือต่ำกว่าความเป็นจริงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงทำให้ผู้ผลิตต้องประสบกับปัญหาด้วยเศรษฐกิจ และกลายเป็นการแข่งขันเรื่องราคาที่ไม่สิ้นสุด ดังนั้น ผู้ผลิตในปัจจุบันจึงเล็งเห็นความสำคัญในเรื่องการสร้างเอกลักษณ์ ที่โดดเด่นทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ เพื่อมาสร้างผลิตภัณฑ์แบบใหม่ที่สามารถเป็นตัวดึงดูด ผู้มาใช้บริการมากขึ้นและภาพลักษณ์ตราสินค้าแนวคิดดังกล่าวจึงนำไปสู่การสร้างความแตกต่างที่เกิดขึ้นในจิตใจ ให้ผู้บริโภครับรู้คุณค่าด้านความต่างทางสัญลักษณ์ เป็นความแตกต่างที่เป็นอัตลักษณ์ และยากต่อการเลียนแบบ เป็นวิถีวัฒนธรรมภูมิปัญญาพื้นถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่เชื่อมโยงกันกับมิติการพัฒนาเช่น พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวทางธรรมชาติกับวิถีชีวิต ในพื้นที่มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายและมีศักยภาพเหมาะสมในการท่องเที่ยว มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอทำให้ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวจำนวนเพิ่มมากขึ้นชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาเที่ยวชมมากมาย ดังนั้นจึงเป็นโอกาสดีที่จะสร้างกระแสการท่องเที่ยวหมู่บ้านที่ผลิตสินค้าผ้าไหมและเสื่อกก บ้านตะโก บ้านบุ อำเภอบัวชุม จังหวัดบุรีรัมย์ ที่เป็นงานหัตถกรรมที่มีชื่อเสียงของกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ (บุญเลี้ยง ฉิมมาลี, 2550)

นักศึกษาและคณะจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เสื่อกกกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดบุรีรัมย์ เห็นว่าอัตลักษณ์อันโดดเด่นของหมู่บ้านทอเสื่อกก มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นที่สามารถนำมาสร้างคุณค่าทางผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้อย่างหลากหลายและสามารถ ให้เป็นที่รู้จักในด้านเป็นฐานที่มีการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมบริบทพื้นที่แหล่งโบราณสถานที่มีอยู่อย่างมากมาย เป็นการสร้างฐานทางเศรษฐกิจเพิ่มรายได้แก่ผู้ประกอบการอาชีพและชุมชนสร้างชื่อเสียงแก่จังหวัดและประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

1) เพื่อศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์เสื้อก๊าก อำเภอบระโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการเก็บข้อมูลโดย การสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การศึกษา โดยมีขอบเขต ดังต่อไปนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. บริบทพื้นที่ที่มีการทำเสื้อก๊าก ประวัติความเป็นมาข้อมูลทางภูมิศาสตร์ การเข้าถึงชุมชนท่องเที่ยวเสื้อก๊าก อำเภอบระโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

2. ขั้นตอน กระบวนการการท่องเที่ยวเสื้อก๊าก ในอำเภอบระโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

3. กระบวนการจัดการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากฐานทรัพยากรเสื้อก๊าก ในอำเภอบระโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ขอบเขตด้านพื้นที่

บ้านตะโก-บ้านบุ ตำบลโคกยาง อำเภอบระโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ขอบเขตด้านประชากร

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นักวิชาการ 2 คน ผู้สาน ทอเสื้อก๊าก 5 คน กลุ่มผู้จำหน่ายตัวแทนองค์กร หรือผู้ทำหน้าที่หน้าที่รับซื้อไปจำหน่ายในงานหัตถกรรม จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศอัตลักษณ์ที่ได้ทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนกับการทอเสื้อก๊าก จังหวัดบุรีรัมย์ ใช้เป็นข้อมูลสำคัญเพื่อประกอบการศึกษาของผู้สนใจและการนำเสนอของผู้ประกอบการค้าได้ครอบคลุมมิติเพื่อให้เกิดความน่าสนใจและมีข้อมูลนำเสนอลูกค้า

2. ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศด้านการผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพที่ได้จากชุมชน

3. เข้าใจผลิตภัณฑ์ที่ได้จากชุมชนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน และทราบข้อมูลของผู้มาบริการว่ามีความพึงพอใจในงานชิ้นใดและสามารถนำไปสู่ตลาดอื่น ๆ ได้อย่างเป็นสากลเพิ่มมากขึ้น

Citation : ยโสธรา ศิริภาพระภากร, สุริยา คลังฤทธิ์, สำเริง อินทยุง และชัชชนะรินทร์ ทับมะเร็ง. (2566). เสื้อก๊ากกับการส่งเสริม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 83-96;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.34>

ข้อตกลงเบื้องต้นและข้อจำกัดในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการเสื่อกกกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการศึกษาพบว่า

อัตลักษณ์ของฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนการทอเสื่อกก

เขตพื้นที่ของอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญมากมายแห่ง ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์เขาพนมรุ้ง แหล่งโบราณสถานปราสาทเมืองต่ำ ปราสาทโคกเมือง ปราสาทบุยุชิ ปราสาทเขาปลายบัด 1 ปลายบัด 2 ในบริบทพื้นที่ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านการเกษตรและทางวัฒนธรรมท้องถิ่น และยังเป็นแหล่งผลิตหัตถกรรมชุมชน ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดบุรีรัมย์ เทศกาลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี การสานเสื่อกก การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้นำเสนออัตลักษณ์ และผลการพัฒนาให้เป็นที่ประจักษ์ชุมชนแห่งนี้ มีชื่อเสียงด้านการทอเสื่อกกที่มีเอกลักษณ์สวยงามวิจิตรเฉพาะถิ่น มีความสวยงามประณีตตามแบบพื้นบ้านที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์

แนวคิดพัฒนารูปแบบใหม่จากเดิมที่เน้นผลักดันสินค้าไปขายนอกชุมชนโดยหน่วยงานภาครัฐ จึงได้นำแนวคิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จากการดึงเสน่ห์ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีวัฒนธรรมเพื่อให้ผู้มาเยือน มาท่องเที่ยวในชุมชน และเป็นการกระจายสินค้าเพื่อให้เกิดรายได้ มีอาชีพเสริม ที่สำคัญจะส่งผลทำให้เกิดความอบอุ่นในครอบครัว ลดการไปจำหน่ายสินค้านอกชุมชน ดังนั้น การดำเนินงานตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว เป็นการผสมผสานแนวความคิดสร้างสรรค์ เชื่อมโยงการท่องเที่ยวและบริการเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจและความเข้มแข็งของชุมชนให้มีความมั่นคงยั่งยืน (ยโสธรา ศิริภาพระภากร, 2562 : 5-6) คุณลักษณะอัตลักษณ์ทางมรดกทางวัฒนธรรมของภูมิปัญญาพื้นบ้าน เป็นนวัตกรรมมรดกวัฒนธรรมของกลุ่มของกลุ่มชาวไทยเชื้อเขมร สร้างสรรค์ลวดลาย ที่มีอิทธิพลและบทบาทที่มาจากฐานคติ ประโยชน์สาระจากแนวคิดนี้สามารถให้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะแห่งอัตลักษณ์ทางมรดกทางวัฒนธรรมของภูมิปัญญาพื้นบ้าน สืบออกมาในมิติในฐานะเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่า

ลวดลายที่ได้จากสื่อกึ่งที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่น ได้แก่ ปราสาทพนมรุ้ง ปราสาทเมืองต่ำ ช้าง ม้า นางอัปสรนำไปสู่ ผลการศึกษาทำให้มีความเชื่อในด้านความเจริญ ความเป็นสิริมงคล ความโชคดี และอำนาจ วาสนา ของผู้ครอบครอง เป็นต้น

ภาพที่ 1 สื่อกึ่ง ลวดลายสร้างสรรค์ (ชาย)

ภาพที่ 2 ปราสาทพนมรุ้ง (ขวา)

ที่มา : ยโสธรา ศิริภาพระภากร (2565 : 1)

ลวดลายที่ได้จากการทอสื่อกึ่ง รูปภาพของพนมรุ้ง ปราสาทเมืองต่ำ นาคราช มักนำไปประดับตกแต่งตามบ้านเรือน โรงแรม สถานประกอบการ มีบทบาทต่อการอธิฐานความสำเร็จ อำนาจ โชคดี และมีเงินทองกับชื่อเสียง เป็นต้น ฐานคติที่ได้จากความเชื่อ ผลการศึกษาพบว่า มีบทบาทในด้านศูนย์ร่วมพลังทางจิตวิญญาณ ที่มีบทบาทในด้านเป็นสัญลักษณ์ศักดิ์สิทธิ์ แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ จัดอยู่ในรูปแบบผู้มีบทบาทที่เกี่ยวข้องในเรื่องความมั่งคั่ง ร่ำรวย กับความสมบูรณ์ทางจิตวิญญาณด้วย ชุมชนบริเวณแถบนี้มีความเชื่อที่มีต่อลวดลายและความหมายและรับรู้ได้ถึงความหมาย ทั้งยังมีผลสะท้อนต่อด้านจิตวิญญาณ ได้เป็นส่วนช่วยเสริมสร้างทางอารมณ์แก่ผู้ครอบครอง สวมใส่ อีกทางหนึ่งสร้างคุณค่า ประโยชน์ที่ทำให้ลวดลายที่มีความเกี่ยวข้องในด้าน คำสอน คติ ที่มาดำนานและผสมผสานกับพลังเหนือธรรมชาติ โดยผ่านสัญลักษณ์และการให้ความหมาย อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้บุคคลผู้สวมใส่เกิดความรู้สึก เป็นเสมือนสิ่งที่ช่วยเสริมให้ ชีวิตความเป็นอยู่ เกิดความราบรื่น โชคดี เป็นต้น

Citation : ยโสธรา ศิริภาพระภากร, สุริยา คลังฤทธิ์, สำเร็จ อินทยุง และชยันนรินทร์ ทับมะเริง. (2566). สื่อกึ่งกับการส่งเสริม

การท่องเที่ยววัฒนธรรม จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 83-96;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.34>

พัฒนาผลิตภัณฑ์ เสื่อก๊ก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ผลิตภัณฑ์ของชุมชน กรณีศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดการทอเสื่อก๊ก บ้านตะโก-บ้านบุ ตำบลโคกยาง อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษา พบว่า ด้านภาพรวม มีความโดดเด่น การลงสีความเงางาม ทอด้วยฝีมือประณีต สีไม่ตก และด้านสุนทรียภาพ คือ ความงามจากลวดลายที่มีการจัดวางองค์ประกอบที่ประสานสัมพันธ์กันระหว่างโครงสร้างที่กลมกลืนกับลวดลายธรรมชาติ มีการตัดทอนอย่างลงตัวสอดคล้องกับรูปแบบของต้นกก ความลงตัวที่พอดีเกิดขึ้นจากภูมิปัญญาที่ผ่านการกลั่นกรองมาหลายชั่วอายุคนและมีการสืบทอดต่อกันมาจนเป็นองค์ความรู้ของชุมชนในการมองเห็นความงามร่วมกัน

ภาพที่ 3 การสัมภาษณ์เทคนิคการออกแบบ (ซ้าย)

ภาพที่ 4 เสื่อก๊ก ออกแบบลายนางอัปสร (ขวา)

ที่มา : ยโสธรา ศิริภาพระภากร (2565 : 2)

ภาพที่ 6 เสื่อก๊ก ลวดลายอัตลักษณ์และลายสร้างสรรค์จากปราสาทพนมรุ้ง

ที่มา : ยโสธรา ศิริภาพระภากร (2565 : 3)

Citation : Siriphaprapagon, Y., Krangrit, S., Inthayong, S. and Tubmarerng, C. (2023). Mat-Kok and the Promotion of Cultural Tourism Buriram Province. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*. 1(5) : 83-96;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.34>

(1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จากการศึกษา มีวงจรการปลูกต้นกัก ตามพื้นที่ต่าง ๆ ของชุมชน และต้นกักที่มีคุณภาพที่ดี และกระบวนการอื่น ๆ มีดังนี้ (1) กระบวนการปลูกต้นกัก ที่มีคุณภาพงจระใหม่ (2) การกระบวนการย้อมไหมสร้างมูลค่าเพิ่ม (3) การคิดตลาดที่มีความโดดเด่น น่าซื้อหาและถือเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ปราสาทพนมรุ้ง ปราสาทเมืองต่ำ นาคราช ช้างคู่ ม้า นางอัปสร เป็นต้น (4) การออกแบบใหม่เพื่อเพิ่มมูลค่าด้านตลาด (5) กระบวนการเตรียมวัตถุดิบ วิธีการทอ การย้อมสี ลงตลาด ทั้งนี้จำเป็นต้องใส่ที่มาและสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายด้านตำนานและความเชื่อ เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่ากับทั้งได้เป็นแนวทางสร้างคุณค่าได้อีกทางหนึ่ง

(2) การทอเสื่อกก กับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ เรื่องตลาดและคำสอนในของจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้เลือกชุมชนบ้านตะโก-บ้านบุ ตำบลโคกยาง อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นพื้นที่ศึกษา (Case Study) เพื่อให้เห็นภาพรวมของการวิเคราะห์การทอเสื่อกก มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ และตลาดก็เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพและเพิ่มมูลค่า ดังต่อไป การพัฒนาตลาดของเสื่อกกให้มีความละเอียดมากกว่าเดิม ความคงทน การสะท้อนของสี และการนำสัญลักษณ์อื่นๆมาประยุกต์ใช้ และตลาดที่นำเข้ามาต้องพอเหมาะกับการนำไปใช้ ได้แก่ นำไปอัดกรอบที่ระลึก การนำไปฝากผู้หลักผู้ใหญ่ และรูปแบบสำเร็จรูปที่สามารถซื้อหาได้เลยในที่เดียว และเพียงพอต่อการเลือกสรรในพื้นที่ของชุมชน เป็นต้น

การสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์จากเสื่อกก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

(1) การสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้า มีผลผลิตมาแปรสภาพจากลักษณะเดิมไปเป็นกระบวนการผลิตไม่ซับซ้อน อาจเกิดจากการแปรสภาพตามธรรมชาติให้ต่างไปจากเดิมเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค เช่น เครื่องตกแต่งอาคาร บ้านเรือน สถานที่ และ เครื่องประดับทั้งนี้จำเป็นต้องเป็นสิ่งสร้างแรงดึงดูดแก่ผู้ที่ต้องการ เป็นสำคัญ

(2) วิธีการนำนวัตกรรมชุมชน ช่วยสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์และบริการ นวัตกรรมความคิดการกระทำสิ่งใหม่ ถือเป็นแนวคิดเชิงกลยุทธ์ที่ทำให้เกิดการแข่งขัน สร้างสรรค์ พัฒนาสิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้นบางครั้งก็เป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของสิ่งที่มีอยู่เดิมไปอย่างสิ้นเชิง เพื่อให้สร้าง

Citation : โยโสธรา ศิริภาพระภากร, สุริยา คลังฤทธิ์, สำเริง อินทยุ้ง และชยันนรินทร์ ทับมะเริง. (2566). เสื่อกกกับการส่งเสริม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 83-96;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.34>

โอกาสทางการตลาดใหม่ ๆ เพื่อให้สิ่งที่มีอยู่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป นวัตกรรมเป็นสิ่งที่ภาคธุรกิจและผู้ประกอบการนิยมนำมาใช้ในการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์และบริการ

(3) นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ เป็นการปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดสินค้าใหม่ เพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเดิม เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งานให้กับสินค้าในการใช้งาน ปรับเปลี่ยนวิธีการใช้งานให้ง่ายขึ้น ยืดอายุการใช้งานให้ยาวนานกว่าเดิม เพื่อเป็นการสร้างความแตกต่าง นำไปสู่การสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างตรงจุด เพื่อให้ลูกค้าเห็นคุณค่าของสินค้าและยินดีที่จะเสียเงินซื้อสินค้าเหล่านั้น ถึงแม้จะมีราคาสูงขึ้นก็ตาม

(4) นวัตกรรมบริการเป็นการปรับปรุงเพื่อสนองให้ลูกค้าเกิดความพอใจในบริการนั้นๆ ได้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอทางเลือกของการบริการที่หลากหลาย มีความเหมาะสมอำนวยความสะดวกและทำให้ผู้ใช้บริการรู้สึกถึงคุณค่าของบริการนั้น ๆ เครื่องมือที่จะช่วยปรับปรุงผลิตภัณฑ์และบริการเดิมให้ดีขึ้นไปจนถึงการสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ได้เป็นอย่างดีในยุคนี้นี้ ก็คือการนำเอาเทคโนโลยีมามีส่วนร่วมและปรับใช้ในด้านต่าง ๆ เช่น

(4.1) การสร้างมูลค่าให้กับบริการเป็นการบริการผู้เข้ามาบริโภคเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถสร้างมูลค่าได้อีกทางที่สร้างความประทับใจ

(4.2) การสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงามและพัฒนาประสิทธิภาพและสามารถรักษาสินค้าให้มีอายุและระยะเวลาการจำหน่ายได้นานยิ่งขึ้น

ผู้ศึกษาและคณะได้เสนอแนวทางสร้างมูลค่า 5 วิธี ได้แก่ (1) แหล่งวัตถุดิบ เรื่องเล่าให้มีความสำคัญกับที่มาของวัตถุดิบที่นำมาทำเป็นสินค้านั้น ๆ ว่าเป็นวัตถุดิบชั้นดี วัตถุดิบหายาก (2) กระบวนการผลิต เรื่องเล่า ตำนาน ฐานคติ พลังทางบวกทำให้ลูกค้ารู้สึกว่าการซื้อสินค้าที่กำลังสัมผัสอยู่นั้นกว่าจะได้มาไม่ได้ง่าย ต้องผ่านกระบวนการ ขั้นตอน (3) ผู้ผลิต ผู้ออกแบบเรื่องเล่าให้มีความสำคัญกับคนทำต้องเป็นคนทำที่มีชื่อเสียงจะได้ผลดี (4) ความเชื่อเรื่องเล่า นำความเชื่อมาเป็นจุดขาย เต็มอภินิหาร หรือส่อแววอันน่าเชื่อว่าจะมีอภินิหารก็ได้ (5) อิงประวัติศาสตร์ ความเป็นมาเรื่องเล่า ตำนาน ความเชื่อ นำเอาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์มาอิงทำให้สินค้าดูมีมูลค่าในสายตาคนที่ชอบประวัติศาสตร์

หน่วยงานที่นำผลการศึกษาไปใช้

1. หน่วยงานการท่องเที่ยวเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวเพื่อการเข้าถึง ประชาสัมพันธ์
2. หน่วยงานทางวัฒนธรรมใช้เป็นแหล่งความรู้เพื่อการเข้าถึงทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ ศึกษาถึงความเป็นอัตลักษณ์ของการท่องเที่ยวอีก
3. หน่วยงานการศึกษาใช้เป็นแหล่งศึกษาข้อมูลเพื่อการเข้าถึง, การศึกษาด้านผลิตภัณฑ์สื่ออีก วัฒนธรรม ความเป็นมา ความสำคัญ การท่องเที่ยวและพื้นที่ที่บริบทโดยรอบ
4. หน่วยงานประชาชนใช้เป็นฐานข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยวพานิชและสืบค้น เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ (Suggestion)

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

1. ทุกส่วนงานทั้งภาครัฐและเอกชน ชุมชน ต้องร่วมปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสร้างสรรค์เพื่อพัฒนางานให้เกิดคุณภาพในมิติต่าง ๆ
2. ชุมชนพัฒนาทักษะ ลวดลาย สามารถใช้ประโยชน์ เพื่อสร้างรายได้ และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นทรัพยากรของชุมชนตนเอง
3. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดบุรีรัมย์ ควรจัดกิจกรรมเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนในงาน ประเพณีประจำปี เพื่อครอบคลุมการท่องเที่ยวมากขึ้น
4. องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องส่งเสริมและแสวงหาแนวทางการจัดการ เพื่อสร้างความมั่นคงและมั่นใจต่อชุมชน ต้องจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้ครอบคลุมและมีรายละเอียดของเนื้อหาทำให้สามารถเข้าถึงแหล่งผลิตภัณฑ์ชุมชนในพื้นที่ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน และความสำคัญของชุมชน และมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่นแต่ละพื้นที่ ตลอดจนการจัดการภูมิความรู้ ให้กับชุมชน และเยาวชน แต่ละพื้นที่ได้อย่างเข้าใจเพื่อการพัฒนาและต่อยอดต่อไปได้
2. ควรที่จัดการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ ให้เหมาะสม แต่ละแหล่งท่องเที่ยว พร้อมทั้งแนะนำสถานที่เพิ่มเติมได้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง (References)

- ทรงศักดิ์ ปรารงค์วัฒนากุล. (2536). **ผ้าเอเชียมรดกร่วมทางวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเลี้ยง ฉิมมาลี. (2550). **คำสอนมุขปาฐะที่สะท้อนจากลายผ้าทอมือของกลุ่มชาติพันธุ์ออสโตรเอเชียติกในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำแม่โขง**. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ยโสธารา ศิริภาพระภากร, พระสำเร็จ อินทยุง, สุพัตรา วยะละนุ, สุทัศน์ ประทุมแก้ว และสุริยา คลังฤทธิ์. (2562). การส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวตามเส้นทางแสวงบุญในมิติทางศาสนา : กรณีการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามศาสนา วัดโยธาประสิทธิ์ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์จังหวัดสุรินทร์. ในการประชุมวิชาการระดับชาติการท่องเที่ยวและการโรงแรมร่วมสมัย ครั้งที่ 6 “ท่องเที่ยวโรงแรม รวมเสริม รวมสร้าง รวมสมัย”. 6 มิถุนายน 2562. หน้า 278 -286. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยโสธารา ศิริภาพระภากร. (2561). โขนตาวัฒนธรรมประเพณีของชาวไทยเชื้อสายเขมร จังหวัดสุรินทร์. **วารสารหาดใหญ่วิชาการ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ (หาดใหญ่วิชาการ)**. 16(2) : 237-249.
- เริงฤทธิ์ วัฒนศึกษา. (2533). **การเปลี่ยนแปลงการผลิตผ้าไหม : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตสุขาภิบาลชนบทอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น**. ปรินญาณินพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ศิริญา หาญไชยชนะ. (2545). **เส้นสายลายไหม**. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ.
- ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์. (2545). **รูปแบบศิลปะและการจัดการผ้าทอที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งและการพึ่งตนเองของชุมชนท้องถิ่น : ศึกษากรณีผ้าไหมแพรวาสายวัฒนธรรมผู้ไทจังหวัดกาฬสินธุ์**. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Citation : ยโสธรา ศิริภาพระภากร, สุริยา คลังฤทธิ์, สำเริง อินทยุง และชัยนรินทร์ ทับมะเรียง. (2566). เสือก๊ากับการส่งเสริม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 83-96;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.34>

หลักการบริหารของศูนย์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

Administrative Principles of Learning Center to Promote Lifelong Learning

เมธชนนท์ ประจวบลาภ^{1*}

Metchanon Prajuablap^{1*}

Received : March 30, 2023; Revised : July 22, 2023; Accepted : July 22, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอหลักการบริหารศูนย์การเรียนรู้ ในฐานะที่ศูนย์การเรียนรู้เป็นสถานศึกษาตามกฎหมาย ซึ่งจัดการศึกษาโดยองค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐและเอกชน โดยเสนอหลักการบริหารที่มุ่งเน้นส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต อันเป็นหลักการจัดการศึกษาของประเทศ ด้วยการสังเคราะห์แนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิต ร่วมกับ บทบาทของศูนย์การเรียนรู้กับการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และประสบการณ์การบริหารศูนย์การเรียนรู้ของผู้เขียน สำหรับหลักการบริหารศูนย์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ควรประกอบด้วย (1) หลักผสมผสานระหว่างหลักการบริหารกับหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต (2) หลักการมีส่วนร่วม (3) หลักความยืดหยุ่น และ (4) หลักความเสมอภาค

คำสำคัญ (Keywords) : ศูนย์การเรียนรู้, การบริหาร, การเรียนรู้ตลอดชีวิต

Abstract

This article aims to present the principles of managing a Learning Center. Learning center is statutory educational establishments offers instruction through entities other than the public and private sectors. By combining the idea of lifelong

¹ผู้อำนวยการสถานศึกษา ศูนย์การเรียนรู้เซนต์ ยอห์นบอสโก; Saint John Bosco Learning Center, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : edu.ynet@gmail.com

Citation : Prajuablap, M. (2023). Administrative Principles of Learning Center to Promote Lifelong Learning.

Journal of Academic Surindra Rajabhat. 1(5) : 97-112; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.35>

learning with the role of the Learning Center for promotion of lifelong learning and the author's management experience with the Learning Center, administration principles that focus on promoting lifelong learning are proposed, which is the national education management principle. The four guiding concepts of learning center administration for lifelong learning are (1) a blend of administration and lifelong learning principles (2) participation (3) flexibility and (4) equality of opportunity.

Keywords : Learning Center, Administration, Lifelong Learning

บทนำ (Introduction)

ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่การจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน ทั้งการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย นั้น ประชาชนส่วนใหญ่มักเข้าใจว่าบทบาทหน้าที่การจัดการศึกษาเป็นของภาครัฐ และภาคเอกชน โดยสถาบันการศึกษาเอกชนเพียงอย่างเดียว การที่ประชาชนจะเข้าใจเช่นนั้นย่อมไม่แปลก เพราะตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาประชาชนส่วนมาก เข้าใช้บริการการศึกษาเฉพาะโรงเรียนของรัฐ และภาคเอกชนเป็นหลัก ในความเป็นจริง การจัดการศึกษาในประเทศไทย ไม่ได้มีเพียงภาครัฐ และภาคเอกชนเท่านั้นที่เป็นผู้จัดการศึกษา แต่มีหน่วยงานและองค์กรอื่น ๆ จัดการศึกษา ให้กับประชาชนพร้อมกับภาครัฐและเอกชนในรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ด้วยเช่นกัน ได้แก่ องค์กรชุมชน องค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันทางสังคมอื่น ซึ่งเป็นไปตามที่กฎหมายการศึกษาชาติ พ.ศ. 2542 บัญญัติไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563 : ออนไลน์) เจตนารมณ์สำคัญที่ให้หน่วยงานและองค์กรอื่นมีสิทธิจัดการศึกษาในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ เพื่อให้ประชาชนโดยเฉพาะเด็ก เยาวชน วัยรุ่น วัยเรียน ที่มีจำนวนมากและมีความแตกต่างหลากหลาย โดยเฉพาะกลุ่มผู้ขาดโอกาส มีสิทธิเข้ารับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงเป็นธรรมนั่นเอง อย่างไรก็ตามไม่ว่าผู้ใดจะแสดงบทบาทการเป็นผู้จัดการศึกษา ย่อมต้องจัดการศึกษาให้เป็นไปตามหลักการที่กฎหมายบัญญัติไว้ คือ เป็นการศึกษาตลอดชีวิตของประชาชน

สาเหตุประการหนึ่งของการจัดการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้โดยองค์กรชุมชน องค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันทางสังคมอื่น

Citation : เมธชนนท์ ประจวบลาภ. (2566). หลักการบริหารของศูนย์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต. วารสารราชภัฏ

สุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 97-112; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.35>

ยังไม่แพร่หลายในสังคมเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่ศูนย์การเรียนรู้เหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นผลมาจากทัศนคติของบุคลากรภาครัฐที่มีความเชื่อว่ารัฐควรเป็นผู้จัดการศึกษาเท่านั้น รวมถึงบุคลากรภาครัฐขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ไม่เอื้อต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ และประการสำคัญ คือ ยังไม่มีงานวิชาการหรือการศึกษาวิจัยมาสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เช่นเดียวกับการศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ (จินตนา สุจิตานนท์, 2554 : 67-69)

โดยปัจจุบันเริ่มมีองค์กรอื่นนอกจากรัฐและเอกชน ขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ เพื่อให้บริการการศึกษาแก่กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่โดยเฉพาะกลุ่มผู้ขาดโอกาสเพิ่มมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามการบริหารศูนย์การเรียนรู้เป็นเรื่องใหม่ในสังคมที่ยังไม่ปรากฏแนวทาง แนวคิด หลักการ หรือทฤษฎีการบริหารงานที่สอดคล้องกับบริบทของศูนย์การเรียนรู้ บทความนี้ ผู้เขียนจึงขอนำเสนอแนวคิดการจัดการศึกษาขององค์กรอื่นนอกจากรัฐและเอกชนในรูปแบบของ “ศูนย์การเรียนรู้” ร่วมกับบทบาทของศูนย์การเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตถือเป็นหลักการสำคัญในการจัดการศึกษาของประเทศเพื่อให้สาธารณชนรู้จัก-เข้าใจศูนย์การเรียนรู้และบทบาทของศูนย์เรียนมากยิ่งขึ้น รวมถึงเสนอหลักการบริหารศูนย์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับเป็นแนวทางให้ศูนย์เรียนรู้ที่จัดการศึกษาโดยองค์กรต่าง ๆ สามารถนำหลักการไปประยุกต์ใช้ในการบริหารของศูนย์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของตนเองต่อไป

ศูนย์การเรียนรู้

สามัญทัศน์เกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้

หากกล่าวถึงคำว่า “ศูนย์การเรียนรู้” ในแวดวงของนักการศึกษา ครู อาจารย์ ก็พอจะตีความหมายของศูนย์การเรียนรู้ในมิติของ “วิธีการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้” ที่มีลักษณะเป็นวิธีการสอน เน้นความสำคัญของผู้เรียนเป็นสำคัญและใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่ใช้สื่อประสมและกระบวนการกลุ่ม มีการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนแบบแหล่งวิทยาการให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก ซึ่งจัดไว้ในรูปของชุดการเรียนการสอน ผู้เรียนจะหาประสบการณ์เรียนรู้โดยประกอบกิจกรรมให้ครบทุกศูนย์ ภายใต้การดูแลของผู้สอน ซึ่งทำหน้าที่เป็น ผู้อำนวยการความสะดวก (ชาตรี เกิดธรรม, ม.ป.ป.) แต่ในบทความนี้ ผู้เขียนประสงค์จะนำเสนอ “ศูนย์การเรียนรู้” ในมิติที่เป็นสถานศึกษาของสถาบันสังคมซึ่งนอกเหนือ

จากสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน โดยเป็นโครงสร้างองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาเช่นเดียวกับโรงเรียน แต่มีการนำแนวคิดวิธีการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาเป็นแนวคิดจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในลักษณะของ “สถานศึกษา”

ตามกฎหมาย “ศูนย์การเรียนรู้” มีสภาพเป็น “สถานศึกษา” มีอำนาจและวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา อธิบายสนับสนุนได้ด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563ก : ออนไลน์) มาตรา 4 นิยามศัพท์ “สถานศึกษา” ระบุว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา และมาตรา 18 (3) การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดได้ในศูนย์การเรียนรู้เช่นเดียวกับการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ สำหรับการกำกับดูแล สนับสนุน และหนุนเสริมจากส่วนราชการ จะอยู่ภายใต้ความดูแลสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม ในข้อที่ 1 (5) ระบุหน้าที่ไว้ว่ามีหน้าที่พัฒนาการศึกษา ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันทางสังคมอื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563ข : ออนไลน์)

สรุปว่า ศูนย์การเรียนรู้ เป็นสถานศึกษาประเภทหนึ่งตามกฎหมาย มีอำนาจหน้าที่และวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเช่นเดียวกันกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนปกติ เป็นองค์กรทางการศึกษาที่มีลักษณะเป็นโครงสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ความเป็นมาของศูนย์การเรียนรู้

จากการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้รับการขนานนามว่าเป็น “รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน” เพราะเกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ปรากฏในมาตรา 43 วางหลักการไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีโดยมีคุณภาพ และปราศจากการเรียกค่าใช้จ่าย รวมถึงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน กอปรกับมาตรา 81 วางหลักการว่า รัฐต้องจัดการศึกษาและสนับสนุนให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม รวมถึงต้องมีการตรากฎหมายการศึกษาแห่งชาติ (คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน, 2549) ต่อมา

รัฐบาลตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทของการจัดการศึกษา โดยกำหนดไว้ในมาตรา 8 ว่าต้องยึดหลักการศึกษาตลอดชีวิต พัฒนาสาระให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง รวมถึงให้สังคมมีส่วนร่วมจัดการศึกษา และมาตรา 12 นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันทางสังคม มีสิทธิในการจัดการศึกษาด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563ก : ออนไลน์) จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวที่มุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จึงนำไปสู่การออกกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข รูปแบบ และวิธีการจัดการศึกษาขององค์กรที่นอกเหนือจากรัฐและเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) ได้แก่

- 1) กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. 2547
- 2) กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของสถานประกอบการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2547
- 3) กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสถาบันพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2548
- 4) กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การเรียนรู้ พ.ศ. 2554
- 5) กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรวิชาชีพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ พ.ศ. 2554
- 6) กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ พ.ศ. 2555

จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รวมถึงกฎกระทรวงฉบับต่าง ๆ ที่ออกตามความในกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ จึงเป็นที่มาของการจัดตั้งและรองรับให้สถาบันทางสังคมต่าง ๆ มีสิทธิจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกเหนือจากรัฐและเอกชนในศูนย์การเรียนรู้ โดยผู้เขียนมีความเห็นว่าวัตถุประสงค์สำคัญ คือ การให้บริการการศึกษาอย่างทั่วถึง ครอบคลุมทุกกลุ่มประชากร ทุกเพศ ทุกวัย และให้สถาบันสังคมอื่นมีส่วนร่วมจัดการศึกษาพร้อมกับรัฐและเอกชน อันก่อให้เกิดบริการสาธารณะที่มีความหลากหลายนั่นเอง สำหรับบทความฉบับนี้ ผู้เขียนมุ่งเน้นนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ

ศูนย์การเรียนรู้ ตามกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนในการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ พ.ศ. 2555 เป็นหลัก

ความคาดหวังและบทบาทการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ รัฐมีความคาดหวังให้องค์กรต่าง ๆ นอกเหนือจากภาครัฐและเอกชน เช่น สมาคม มูลนิธิ หรือองค์กรชุมชน มีสิทธิจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นคล่องตัว แบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาให้กับกลุ่มผู้เรียนที่ขาดโอกาสทางการศึกษา เช่น เด็กขาดแคลนทุนทรัพย์ เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เด็กที่ไม่สามารถเรียนในระบบโรงเรียนได้อันเนื่องมาจากเหตุผลความจำเป็นต่าง ๆ ซึ่งภาครัฐและเอกชนอาจจัดได้ไม่ทั่วถึงและไม่ยืดหยุ่นสนองตอบต่อผู้เรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล บทบาทหลักของศูนย์การเรียนรู้ ประกอบด้วย การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งเรียนจากสถานที่จริง การเทียบโอนผลการเรียน การวัดและประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย การออกหลักฐานทางการศึกษา และการแสวงหาความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

หลักการพื้นฐานของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ พ.ศ. 2555 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) วางหลักการพื้นฐานของการจัดการศึกษา สรุปได้ว่า

- 1) องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนมีสิทธิจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 2) จัดการศึกษาสำหรับผู้ขาดโอกาสทางการศึกษาที่ไม่สามารถเข้าสู่ระบบโรงเรียนปกติ
- 3) การจัดการศึกษาต้องเป็นไปอย่างคล่องตัว มีความยืดหยุ่น และตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับชุมชนและองค์กร โดยชุมชนและองค์กรเป็นผู้พัฒนาหลักสูตร

- 4) มุ่งเรียนรู้จากสถานที่จริง แหล่งวิทยาการและภูมิปัญญาท้องถิ่น

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้นำเสนอขึ้น สามารถสรุปได้ว่า ศูนย์การเรียนรู้ เป็น สถานศึกษาประเภทหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่และวัตถุประสงค์จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเช่นเดียวกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนปกติ เป็นองค์กรทางการศึกษาที่มีลักษณะเป็นโครงสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีความแตกต่าง

จากระบบโรงเรียนปกติ คือ ผู้จัดการศึกษามีใช้ภาครัฐและเอกชน แต่จัดการศึกษาโดยองค์กรต่าง ๆ ที่มีเป้าหมายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับความต้องการชุมชนและองค์กร นอกจากนี้ ศูนย์การเรียนรู้ ยังขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายที่มีความหลากหลายในสังคม โดยเฉพาะผู้เรียนที่ขาดโอกาสทางการศึกษาซึ่งไม่สามารถเข้าสู่ระบบโรงเรียนปกติ แบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาจากภาครัฐและเอกชน ในรูปแบบของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเกิดจากเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและกฎหมายการศึกษาชาติที่กำหนดให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้บริการการศึกษาอย่างทั่วถึงแก่ทุกกลุ่มประชากร ทุกเพศ ทุกวัย ซึ่งรัฐและเอกชนอาจจัดได้ไม่ทั่วถึง เพื่อให้เห็นภาพอย่างเป็นรูปธรรม ผู้เขียนได้เปรียบเทียบสาระสำคัญความแตกต่างระหว่างโรงเรียนกับศูนย์การเรียนรู้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างโรงเรียนกับศูนย์การเรียนรู้

ประเด็นการเปรียบเทียบ	โรงเรียน	ศูนย์การเรียนรู้
1. สถานะตามกฎหมาย	เป็นสถานศึกษาตามกฎหมาย	เป็นสถานศึกษาตามกฎหมาย
2. หลักสูตร	หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน หรือหลักสูตร ที่ศูนย์การเรียนรู้พัฒนาขึ้นให้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
3. รูปแบบการจัดการศึกษา	การศึกษาในระบบ มีการกำหนด จุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและ ประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการ สำเร็จการศึกษาแน่นอน	การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย มีความยืดหยุ่นด้านจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและประเมินผล
4. ผู้จัดการศึกษา	รัฐบาล โดย กระทรวง กรม องค์กรปกครองท้องถิ่น และภาคเอกชน	องค์กรเอกชนและองค์กรชุมชน เช่น สมาคม มูลนิธิ ชุมชน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นการเปรียบเทียบ	โรงเรียน	ศูนย์การเรียนรู้
5. ผู้สอน/บุคลากรทางการศึกษา	ต้องมีใบประกอบวิชาชีพครู กำหนดคุณสมบัติ คุณลักษณะ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนไว้ตายตัว	ได้รับการยกเว้นตามกฎหมาย อาจเป็นผู้เชี่ยวชาญ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น หรือ ผู้มีความสามารถ ในด้านต่าง ๆ
6. กลุ่มเป้าหมาย	ประชากรทุกกลุ่ม ทั้งพร้อมและไม่มีความพร้อม	กลุ่มผู้เรียนที่ขาดโอกาส ทางการศึกษาที่ไม่สามารถ เข้าสู่ระบบโรงเรียนปกติ
7. ลักษณะการจัดการเรียนรู้	มุ่งเรียนในอาคารสถานที่ ที่มีการลงทุนสร้าง เรียนในชั้นเรียนเป็นหลัก	มุ่งเรียนรู้ในสถานที่จริง แหล่งเรียนรู้ หรือเรียนด้วยตนเอง
8. การวัดและประเมินผล	มีการวัดและประเมินผลที่แน่นอน ตายตัว มีความยืดหยุ่นน้อย	วัดและประเมินผลด้วยวิธีการ หลากหลาย ตอบสนองความ แตกต่างระหว่างบุคคล
9. วุฒิการศึกษา	ได้รับวุฒิการศึกษาตามหลักสูตร ที่สำเร็จการศึกษา	ได้รับวุฒิการศึกษาตามหลักสูตร ที่สำเร็จการศึกษาเช่นเดียวกับการ ศึกษาในระบบโรงเรียน

ที่มา : ผู้เขียน

บทบาทศูนย์การเรียนรู้กับการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ศูนย์การเรียนรู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งกับการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของสังคมไทย
ก่อนจะอธิบายว่าสำคัญอย่างไร ผู้เขียนขอเสนอแนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนี้

ความหมายของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การศึกษาและการเรียนรู้ไม่ได้สิ้นสุดลงเมื่อบุคคลออกจากระบบการศึกษา แต่การเรียนรู้
ของบุคคลเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา เมื่อบุคคลเปลี่ยนสภาพเป็นแรงงานก็ต้องศึกษาเรียนรู้ เข้าสู่วัย
ผู้สูงอายุก็ต้องเรียนรู้ การศึกษาและการเรียนรู้ที่ได้รับในเพียงช่วงเวลาหนึ่งอาจไม่เพียงพอต่อการ
ดำรงชีวิตประจำวันในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว หลายประเทศมีการนำแนวคิด
การเรียนรู้ตลอดชีวิตไปกำหนดเป็นหลักการในการจัดการศึกษาของประเทศ จนได้รับการยอมรับ

Citation : เมธชนนท์ ประจวบลาภ. (2566). หลักการบริหารของศูนย์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต. วารสารราชภัฏ

สุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 97-112; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.35>

อย่างกว้างขวางทั่วโลก (สุมาลี สังข์ศรี, 2558 : 1-12) ปัจจุบันแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้รับความสำคัญจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคการเมือง ในการเลือกตั้งปี 2566 มีการหาเสียงด้วยการนำเสนอนโยบายด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตของพรรคการเมืองต่าง ๆ ด้วย (เวิร์คพอยต์ทูเดย์, 2566 : ออนไลน์ ; โฟสต์ทูเดย์, 2566 : ออนไลน์)

ในส่วนของความหมาย “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” เป็นสิ่งที่บุคคลเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการรับความรู้ ทักษะ และทัศนคติ เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตั้งแต่เกิดจนตาย การเรียนรู้ตลอดชีวิตมีเป้าหมายพัฒนาบุคคลให้สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ (อรอำไพ บุรานนท์, 2554) ขณะเดียวกัน การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ภาพรวมทั้งหมดของแต่ละบุคคล ตั้งแต่แรกเกิดจนเสียชีวิตผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม (สิรินธร สิ้นจินดาวงศ์ และ ผุสดี กลิ่นเกษร, 2563 : 1-15)

การเรียนรู้ตลอดชีวิตในมุมมองของผู้เล่นที่มีอำนาจหน้าที่จัดการศึกษา อธิบายการเรียนรู้ตลอดชีวิต ไว้ว่า เป็นการจัดระบบกระตุ้น ชี้แนะ หรืออำนวยความสะดวกด้วยวิธีการใด ๆ ให้บุคคลสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตามความถนัด เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ทุกประเภทได้ในเวลาที่สะดวก และเพิ่มพูนความรู้ให้กว้างขวาง รู้เท่าทันพัฒนาการของโลกอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566, 2566 : 60-72)

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลที่ได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติอย่างต่อเนื่องจากกิจกรรมที่ผสมผสานหรือเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย การเรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคคลอาจได้รับการสนับสนุน เอื้ออำนวยความสะดวกวิธีการใด ๆ ให้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาตามความถนัด ความพร้อม ความสนใจ อันจะส่งผลให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข และเท่าทันกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคม

หลักการของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สุมาลี สังข์ศรี (2556 : 38-48) ได้รวบรวมและประมวลหลักการของการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักการศึกษาหลาย ๆ ท่าน สรุปหลักการที่สำคัญ ดังนี้

- 1) การเรียนรู้มีความจำเป็นสำหรับบุคคลทุกช่วงวัยของมนุษย์

- 2) บุคคลมีศักยภาพที่จะเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตไม่จำกัดเพียงแค่ว่าเมื่อบุคคลอยู่ในวัยเรียน
- 3) การเรียนรู้ไม่ได้สิ้นสุดลงเมื่อบุคคลจบการศึกษาหรือออกจากสถาบันการศึกษา
- 4) การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นภาพรวมของการเรียนรู้ทั้งหมด ครอบคลุมการเรียนรู้ที่เกิดจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
- 5) เน้นความเท่าเทียมกันของโอกาสทางการศึกษา หน่วยงานผู้รับผิดชอบต้องจัดการศึกษาให้บุคคลได้รับการเรียนรู้อย่างทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเป้าหมายใด
- 6) การเรียนรู้ตลอดชีวิตควรมีความยืดหยุ่นในด้านเนื้อหา วิธีเรียน ระยะเวลาเรียน และสถานที่เรียน
- 7) ผู้จัดการเรียนรู้ต้องให้อิสระแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ ผู้จัดการควรมีความเป็นประชาธิปไตย
- 8) สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมาย
- 9) จัดให้เรียนรู้เรื่องของชีวิตและสภาพปัญหาที่ต้องเผชิญในชีวิตจริง และให้เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ รวมถึงจัดการเรียนรู้ให้บุคคลพึ่งพาตนเองได้
- 10) ชุมชน ซึ่งหมายถึงกลุ่มองค์กร ชุมชน สถาบัน สมาคม มีบทบาทสำคัญ พร้อมทั้งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

ความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมที่นับวันมีความรุนแรง เช่น โครงสร้างประชากรไทยมีการเปลี่ยนผ่านไปสู่สังคมผู้สูงอายุ สถานการณ์ภายหลังการแพร่ระบาดของโควิด 19 นำไปสู่การใช้ชีวิตแบบปกติใหม่ของผู้คน (Next Normal) กระทั่งมีการประกาศใช้กฎหมายฉบับใหม่มาบังคับใช้กับประชาชนอย่างมากมาย การเปลี่ยนแปลงปัจจัยสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เหล่านี้ ส่งผลให้มนุษย์ต้องปรับตัวอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้รู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

จะเห็นได้ว่าการเรียนจากระบบการศึกษาเพียงครั้งเดียว เพื่อนำความรู้ไปใช้งานในชีวิตประจำวันทั้งชีวิตอาจไม่เพียงพอที่จะตอบสนองกับความเปลี่ยนแปลง ความรู้มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นภาพรวมของการเรียนรู้ทั้งหมด เกิดขึ้นจากการผสมผสานเชื่อมโยงกิจกรรมการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จึงมีความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ทุกกลุ่มของสังคม ตั้งแต่เด็ก วัยเรียน วัยรุ่น วัยทำงาน และผู้สูงอายุ เพื่อเอื้อให้มนุษย์ทุกคนได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติอย่างเท่าทัน ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นรอบตัวมนุษย์ นอกจากนี้ การเรียนรู้ตลอดชีวิต ยังมีความสัมพันธ์กับการ

ลดระดับความเหลื่อมล้ำและความยากจนของสังคมในภาพรวมอีกด้วย (สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, ม.ป.ป. : 20-21)

จากแนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประเทศไทยวางหลักการจัดการศึกษาไว้สามประการ คือ (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน (2) พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และ (3) ให้สังคมมีส่วนร่วมจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) รวมถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (2560) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปี ดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต จัดให้เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน ท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาทุกระดับ การวางหลักการจัดการศึกษาและระบุหน้าที่ของรัฐในรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องไว้เช่นนั้น เพื่อเป็นการวางหลักประกันให้ประชาชนได้รับการบริการการศึกษาอย่างทั่วถึงครอบคลุมทุกกลุ่มประชากร ตลอดจนได้รับการบริการทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แต่ในความเป็นจริงรัฐไม่สามารถจัดการศึกษาให้ทุกกลุ่มประชากรได้อย่างทั่วถึง อันเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ โดยเฉพาะปัจจัยของผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางด้านความพร้อมโอกาสและการเข้าถึง เช่น ในระยะเวลาหนึ่งผู้เรียนที่มีความพร้อมเวลาต่อมาอาจไม่พร้อม เข้าไปอยู่ในระบบแรงงาน เข้าสู่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือเผชิญโรคติดต่อร้ายแรง ต้องเปลี่ยนสภาพเป็นผู้ขาดโอกาสทางการศึกษา การศึกษาที่ผู้เรียนเคยได้รับในระบบโรงเรียนก็หยุดชะงัก ฉะนั้น ศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งมีสภาพเป็นสถานศึกษาตามกฎหมายและเป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด จึงมีบทบาทสำคัญในการเข้าไปจัดการศึกษาต่อด้วยวิธีการหลากหลาย สอดคล้องกับความแตกต่างข้อจำกัด หรือสภาพระหว่างบุคคล เพื่อให้บุคคลมีโอกาสเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาของรัฐและเอกชน ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มประชากรที่รัฐและเอกชนเข้าไปไม่ถึงกลุ่มเป้าหมาย ถือเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในอีกมิติหนึ่งนั่นเอง

หลักการบริหารศูนย์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การบริหารเป็นการนำเอาทรัพยากรทางการบริหารมาใช้ในการดำเนินงานร่วมกันของคณะบุคคลอย่างมีระเบียบแบบแผน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน การบริหารมีลักษณะสำคัญ คือ เป็นการทำงานร่วมกัน นำทรัพยากรมาใช้ปฏิบัติงาน และมีวัตถุประสงค์การปฏิบัติ (วิกิร ต้นทวทูโฒ, 2530 : 3) ในระยะเวลาที่ผ่านมาการบริหารศูนย์การเรียนรู้ของผู้อำนวยการ

หรือผู้จัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ มีการนำแนวคิด หลักการ และทฤษฎีทางการบริหาร การศึกษาที่ใช้กับการศึกษาในระบบโรงเรียนมาประยุกต์กับกิจกรรมการบริหารของศูนย์การเรียนรู้ แต่เนื่องจากศูนย์การเรียนรู้ เป็นสถานศึกษาที่มีความแตกต่างไปจากการศึกษาในระบบโรงเรียน ซึ่งมุ่งเน้นการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยแก่ผู้ขาดโอกาสเป็นหลัก และยังมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต การนำหลักการบริหารการศึกษาที่ใช้กับระบบโรงเรียนไปใช้ในศูนย์การเรียนรู้จึงอาจไม่เหมาะสม ฉะนั้นจึงต้องมีหลักการบริหาร เป็นของตนเอง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สามารถใช้หลักการที่สอดคล้องกับบริบทความเป็น ศูนย์การเรียนรู้และเป้าหมายที่แตกต่างจากระบบโรงเรียนปกติ

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ และแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ได้กล่าวไปข้างต้น ผสมกับประสบการณ์การทำงานในฝ่ายบริหารของศูนย์การเรียนรู้ ผู้เขียนจึงขอเสนอหลักการบริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมกับศูนย์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดชีวิต ดังนี้

(1) หลักผสมผสานระหว่างหลักการบริหารกับหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต การบริหาร ศูนย์การเรียนรู้ นอกจากผู้เกี่ยวข้องจะนำแนวคิด หลักการ และทฤษฎีการบริหารการศึกษา ทั่ว ๆ ไป มาเป็นกรอบแนวทางในการบริหารศูนย์การเรียนรู้แล้ว ผู้บริหารจำเป็นต้องคำนึงถึง การนำหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต มาผสมผสานร่วมกับหลักการบริหารด้วย เนื่องจากเจตนารมณ์ ของศูนย์การเรียนรู้เน้นการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนที่ขาดโอกาสเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การบริหารที่ยึดหลักการบริหารเพียงอย่างเดียว อาจทำให้ผู้บริหารมุ่งเน้นกิจกรรมทางการบริหาร จนละเลยเจตนารมณ์ของศูนย์การเรียนรู้และหลักการจัดการศึกษาของประเทศ

(2) หลักการมีส่วนร่วม การบริหารศูนย์การเรียนรู้ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วม 3 ฝ่าย ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้บริหารทราบความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน อันเป็นประโยชน์ต่อการนำข้อมูลที่ได้รับไปกำหนดเป็นนโยบายหรือแผนการปฏิบัติงานที่ตอบสนอง ความต้องการของผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 2) การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายใน ศูนย์การเรียนรู้ บุคลากรถือเป็นหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้ให้ตอบสนอง กับวัตถุประสงค์การจัดตั้งและสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคลากร จะทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพ เพราะเกิดการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผลประโยชน์ และ 3) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้เรียน ในศูนย์การเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จนั้น ศูนย์การเรียนรู้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจาก

องค์กร ภาศึ เครือข่ายต่าง ๆ ในพื้นที่และชุมชน เนื่องจากในพื้นที่และชุมชนมีทรัพยากรสำคัญหลายอย่างที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้โดยที่ศูนย์การเรียนรู้ไม่ต้องสิ้นเปลืองทรัพยากร เช่น ประชาชน ชาวบ้าน พิพิธภัณฑ์ชุมชน วัด มัสยิด โบสถ์ อุทยานการเรียนรู้ หรือแหล่งวิทยากรชุมชน เป็นต้น

(3) หลักความยืดหยุ่น ผู้เรียนที่เข้ามาสู่ศูนย์การเรียนรู้ ส่วนใหญ่เป็นผู้ขาดโอกาสทางการศึกษาหรือหลุดออกจากโรงเรียนด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ และมีความต้องการการเรียนรู้ที่แตกต่างหลากหลาย ผู้บริหารศูนย์การเรียนรู้จึงจำเป็นต้องวางแผน กำหนดเป้าหมาย จัดโครงสร้าง หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระบวนการปฏิบัติงานให้มีความยืดหยุ่นกับผู้เรียนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจะส่งผลดีให้ผู้เรียนมีอัตราคงอยู่ในการเข้ารับบริการทางการศึกษาจนสำเร็จการศึกษา

(4) หลักความเสมอภาค ผู้รับบริการของศูนย์การเรียนรู้มีความแตกต่างระหว่างบุคคล ตั้งแต่ผู้เรียนที่ออกจากระบบโรงเรียน ผู้เรียนที่อยู่ในความดูแลของกระบวนการยุติธรรมอาญา ผู้เรียนที่ต้องประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนเอง หรือ ผู้ที่ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ ผู้บริหารจะกำหนดนโยบาย วางแผนการดำเนินงาน การตัดสินใจ หรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลักษณะเลือกปฏิบัติ ด้วยเหตุของความแตกต่างทางเพศ อายุ หรือคุณลักษณะต่าง ๆ จะกระทำไม่ได้อย่างเด็ดขาด ผู้บริหารควรดำเนินการอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมทุกคน เพื่อให้ผู้รับบริการได้รับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

บทสรุป (Conclusion)

การจัดการศึกษาในประเทศไทยไม่ได้มีเพียงแต่ภาครัฐและภาคเอกชนที่ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการศึกษาเพียงอย่างเดียว ในสังคมไทยยังมีองค์กรอื่น ๆ ได้แก่ องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันทางสังคม จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ร่วมกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนด้วย ศูนย์การเรียนรู้เหล่านี้มีสถานภาพเป็นสถานศึกษาตามกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ มีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ เปิดรับผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ขาดโอกาสทางการศึกษาหรือไม่สามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาตามปกติ ให้เข้ารับการศึกษาศึกษาและการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมรับผิดชอบจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ภาครัฐและเอกชนเข้าไม่ถึง เป็นการเพิ่มบริการสาธารณะและพื้นที่แห่งการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งเป็นหลักการจัดการศึกษาของประเทศ อย่างไรก็ตามการจะดำเนินกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ให้บรรลุเจตนารมณ์ สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาของประเทศ

และให้บริการการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับกลุ่มเป้าหมายได้นั้น ย่อมต้องอาศัยหลักการบริหารที่ดีเพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ผู้เขียนนำเสนอไว้ 4 ประการ ประกอบด้วย (1) หลักผสมผสานระหว่างหลักการบริหารกับหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต (2) หลักการมีส่วนร่วม (3) หลักความยืดหยุ่น และ (4) หลักความเสมอภาค โดยองค์กรต่าง ๆ ที่ได้รับอนุญาตให้จัดการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ สามารถนำหลักการดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของศูนย์การเรียนรู้ตนเองได้

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563ก). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.moe.go.th/พรบ-การศึกษาแห่งชาติ-พ-ศ-2542/>. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2566.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563ข). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.moe.go.th/พรบ-ระเบียบบริหารราชการ/>. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2566.
- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน. (2549). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน.
- จินตนา สุจจันท์. (2554). การศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ชาตรี เกิดธรรม. (ม.ป.ป.). เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : [http://edu.vru.ac.th/sct/cheet% 20downndload/2.pdf](http://edu.vru.ac.th/sct/cheet%20download/2.pdf). สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2566.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566. (2566, มีนาคม 19). ราชกิจจานุเบกษา, 140(20ก).
- โพสต์ทูเดย์. (2566). ชลน่าน เผยนโยบายการศึกษาเพื่อไทย มีรายได้ เรียนรู้ได้ตลอดชีวิต. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.posttoday.com/politics/689922>. สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2566.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช. 2560. (2560, เมษายน 6). ราชกิจจานุเบกษา, 134(40ก).
- วิกร ตันทวาทโธ. (2530). การบริหารงานการศึกษาผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Citation : เมธชนนท์ ประจวบลาภ. (2566). หลักการบริหารของศูนย์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต. วารสารราชภัฏ

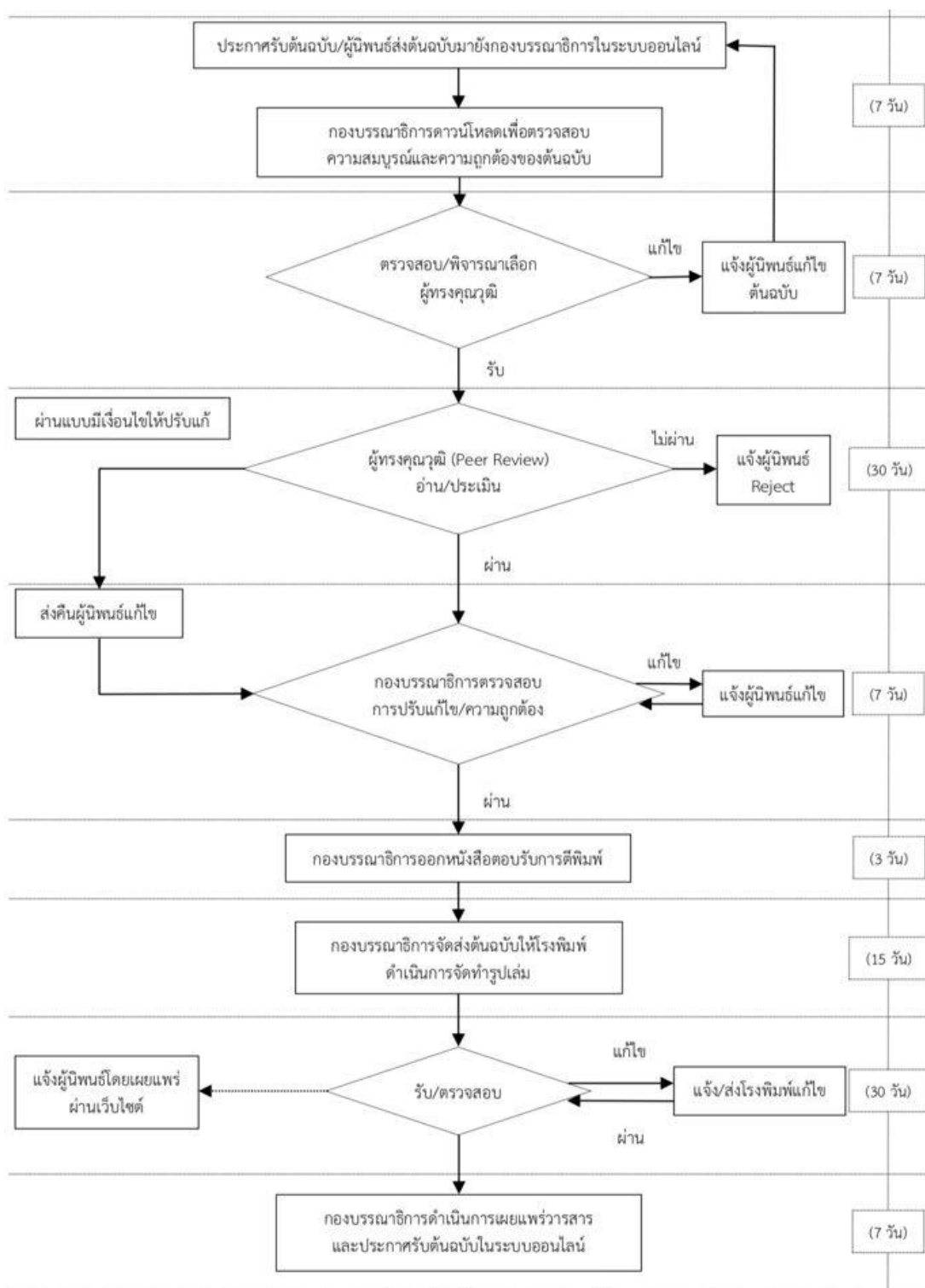
สุรินทร์วิชาการ. 1(5) : 97-112; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.35>

- เวิร์คพอยต์ทูเดย์. (2566). ก้าวไกลเปิดนโยบาย “การศึกษาไทย ไทยก้าวหน้า” ชูเรียนฟรีจริง-ออกแบบหลักสูตรใหม่ใน 1 ปี. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://workpointtoday.com/politic-move-forward-party/>. สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2566.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). คู่มือการจัดการศึกษาว่าด้วยสิทธิองค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้. เชียงใหม่ : ร่วมเจริญปรีณ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). รวมกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรอื่นนอกจากรัฐ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (ม.ป.ป.). รายงานการศึกษาการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อรองรับการพลิกโฉมขับเคลื่อนและวิกฤตการณ์โลก. กรุงเทพฯ : สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- สิรินธร สินจินดาวงศ์ และผุสดี กลิ่นเกสร. (2563). การเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ. การประชุมวิชาการ และเผยแพร่ผลงานวิจัยคัดสรร สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ระดับชาติ หัวข้อ การศึกษายุค “Digital Disruption in Education”. 1-2 กุมภาพันธ์ 2563. หน้า 1-15. นครราชสีมา : สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2556). การเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2558). การพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อรอำไพ บุรานนท์. (2554). แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามความต้องการของผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

หมายเหตุ : ระยะเวลา (จำนวนวัน) ที่ปรากฏในขั้นตอนอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

สถานที่ติดต่อ

กองบรรณาธิการวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

ฝ่ายยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 31 ชั้น 2

186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทรศัพท์/โทรสาร 044 710 000, 091 835 8558, 088 723 5944

<https://so10.tci-thaijo.org/index.php/jasrru> E-mail : jasrru@srru.ac.th

ISSN 2822-0870 (Print)

I ISSN 2822-0889 (Online)

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่ (Scope and Publication Policies)

วารสารมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการทางสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การศึกษา การบริหารจัดการ การบูรณาการข้ามศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกของปัญหาให้แก่ท้องถิ่น สังคม ประเทศ โดยมีรูปแบบการตีพิมพ์ฉบับพิมพ์ ISSN 2822-0870 (Print) ตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2566 และได้จัดทำในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ISSN 2822-0889 (Online) ตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2566 โดยมีกำหนดเผยแพร่วารสารฉบับปกติ (Regular Issues) ปีละ 6 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์) ฉบับที่ 2 (มีนาคม-เมษายน) ฉบับที่ 3 (พฤษภาคม-มิถุนายน) ฉบับที่ 4 (กรกฎาคม-สิงหาคม) ฉบับที่ 5 (กันยายน-ตุลาคม) และฉบับที่ 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม) สำหรับวารสารฉบับพิเศษ (Special Issues) นั้น ทางวารสารตีพิมพ์บทความโดยใช้วารสารฉบับปกติตามกำหนดออก แต่มีความพิเศษเนื่องจากการตีพิมพ์ในโอกาสสำคัญต่าง ๆ ซึ่งเป็นการตีพิมพ์เฉพาะเรื่อง (Themes or Specific Topics) ตามที่มหาวิทยาลัยหรือคณะกำหนด ทั้งนี้ ทางวารสารจะมีการกำหนดเผยแพร่วารสารฉบับเพิ่มเติม (Supplemental Issues) ที่ตีพิมพ์บทความในฉบับที่นอกเหนือจากฉบับปกติตามกำหนดออก เป็นการตีพิมพ์เผยแพร่บทความทางวิชาการตามนโยบายของมหาวิทยาลัยหรือคณะในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ปีละ 1 ฉบับ ซึ่งมีกระบวนการพิจารณาคุณภาพบทความตามหลักเกณฑ์การพิจารณาของวารสารและคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความวารสาร (Peer Review) อย่างเข้มข้นเช่นเดียวกันทุกฉบับ

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ (Consideration and selection of articles)

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความ (Peer Reviewer) จากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยสามท่าน โดยบทความผู้นิพนธ์ภายนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกคนละหนึ่งท่าน หรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกอย่างน้อยสองท่าน ส่วนบทความผู้นิพนธ์ภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจากหลากหลายสถาบัน และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ เช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review) และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร ทั้งนี้ บทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์จะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างพิจารณาเสนอขอตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ หากมีการใช้ภาพหรือตารางของผู้นิพนธ์อื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้นิพนธ์ต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อกองบรรณาธิการก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์ สำหรับทัศนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารฉบับนี้ เป็นของผู้นิพนธ์แต่ละท่าน ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ

1.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญ
ของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

1.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ

1.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษา เช่น ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ขอบเขตการศึกษา วิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้และวิธีการเก็บข้อมูลในการวิจัยมีความเหมาะสมและคุณภาพ รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1.8 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่อง หรือแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิตามความเหมาะสม

1.9 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) อภิปรายผลโดยวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำข้อค้นพบของงานวิจัยมาอภิปรายเพื่อเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.10 ความรู้ใหม่ (New Knowledge) (ถ้ามี) นำเสนอข้อค้นพบที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่จากงานวิจัย เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ สำหรับเป็นแนวทางที่มีคุณค่าและสามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ โดยแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยผังความคิด หรือแผนภาพ และมีการบรรยายในเนื้อเรื่อง ตามความเหมาะสม

1.11 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.12 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ โดยเป็นการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) แบบนามปีที่ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ

ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุลผู้นิพนธ์คั่นด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) และเลขหน้า ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication : page) หรือ (Author,/Year of Publication : page) เช่น Supsin (2018 : 18) หรือ (Brown, 1997 : 18-22) เป็นต้น

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทย และตามด้วยภาษาอังกฤษบรรทัดถัดมา

2.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญ ของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา

2.6 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อย ๆ และการจัดเรียงลำดับเป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา

2.7 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน กระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่นำเสนอ

2.8 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ โดยเป็นการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) แบบนามปีที่ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุลผู้นิพนธ์คั่นด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) และเลขหน้า ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication : page) หรือ (Author,/Year of Publication : page) เช่น Supsin (2018 : 18) หรือ (Brown, 1997 : 18-22) เป็นต้น

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ ต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ <https://so10.tci-thaijo.org/index.php/jasrru> และสำเนาหลักฐานการชำระเงินค่าธรรมเนียมมาที่

กองบรรณาธิการวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

ฝ่ายยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 31 ชั้น 2

186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทรศัพท์/โทรสาร 044 710 000, 091 835 8558, 088 723 5944

<https://so10.tci-thaijo.org/index.php/jasrru>

E-mail : jasrru@srnu.ac.th

รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ B5 โดยมีการตั้งค่าน้ำหนักกระดาษความกว้าง 7.5 นิ้ว และความสูง 10.5 นิ้ว โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและด้านซ้าย 1 นิ้ว ด้านขวาและด้านล่าง 0.5 นิ้ว

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาในบทความส่วนแรก จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย บทคัดย่อ คำสำคัญ และเชิงอรรถ อยู่ส่วนหน้าแรก ส่วนที่สอง จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ เนื้อหาบทความที่อยู่ส่วนหน้าที่สองเป็นต้นไป

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH SarabunPSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด

1.4 หัวกระดาษ ประกอบด้วยเลขหน้า ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวาบน

1.5 ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 20 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้า เว้น 2 เคาะระหว่างชื่อและนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ ได้ชื่อเรื่อง

1.7 เครื่องหมายเลข¹ เขียนไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ เพื่อระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้นิพนธ์ โดยระบุเชิงอรรถ (Footnote) ไว้ด้านล่างกระดาษ

1.8 เชิงอรรถ (Footnote) ให้เขียนไว้ด้านล่างของส่วนหน้าแรก ที่มีเครื่องหมายเลข ¹ กำกับไว้บนนามสกุลผู้พิมพ์ ให้ระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้พิมพ์ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวธรรมดา ทั้งนี้ การระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้พิมพ์นั้น ผู้พิมพ์ต้องระบุทั้งภาษาไทยและแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย รวมถึงระบุผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author) มีเครื่องหมาย * กำกับไว้บนนามสกุลผู้พิมพ์ เพื่อระบุอีเมลสำหรับติดต่อประสานงาน

1.9 หัวข้อของบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.10 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 500 คำ และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1.11 หัวข้อคำสำคัญภาษาไทยและอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย ระบุคำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร

1.12 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.13 หัวข้อย่อ ย่อ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อโดยเรียงตามลำดับหมายเลข

1.14 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-12 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง

1.15 การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) และการระบุแหล่งที่มา โดยมีรูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุลผู้พิมพ์ค้นด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) และเลขหน้า ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication : page) หรือ (Author,/Year of Publication : page) เช่น Supsin (2018 : 18) หรือ (Brown, 1997 : 18-22) เป็นต้น หากผู้พิมพ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนที่ 1 แล้วตามด้วยคำว่า และคณะ หรือ et al. (and others)

1.16 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็นรูปภาพหรือแผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านซ้าย

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	20	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้นิพนธ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
หน่วยงานที่สังกัด (เชิงบรรณ : Footnote) (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	ชิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	18	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	ชิดซ้าย	ตัวหนา
ตาราง			
ชื่อตาราง (ตารางที่ : จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ			
ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (ภาพ/แผนภูมิที่ : จัดไว้ใต้รูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี โดยใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือ ภาษาอังกฤษ ทั้งผู้นิพนธ์ที่เป็นชาวไทยและต่างประเทศ			
เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association citation style) โดยการอ้างอิงเอกสารให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุ เฉพาะนามสกุลผู้นิพนธ์ด้วยจุลภาค (.) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) และเลขหน้า ตามรูปแบบ			
จำนวนต้นฉบับ : ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-12 หน้า			

2. การเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

2.1 การเขียนเอกสารอ้างอิงให้ใช้ตามรูปแบบของ APA (American Psychological Association citation style) โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย หากผู้นิพนธ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อผู้นิพนธ์

ให้ครบโดยคั่นด้วยจุลภาค (,) ระหว่างผู้นิพนธ์ แล้วตามด้วยคำว่า “และ” ก่อนผู้นิพนธ์คนสุดท้าย โดยจัดเรียงตามพยางค์ สระ ตามรูปแบบการอ้างอิงตามลำดับก่อนหลังให้ถูกต้อง

2.2 การเรียงลำดับเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (References) ให้เรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้นิพนธ์ โดยไม่ต้องมีตัวเลขกำกับ ให้เริ่มต้นด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อน และต่อด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาต่างประเทศ และชื่อผู้นิพนธ์ให้อ้างนามสกุลก่อน โดยเขียนตามรูปแบบเดียวกันกับการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ

2.3 ในกรณีที่อ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทย หากต้องการอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษ ให้แปลเอกสารอ้างอิงนั้นเป็นภาษาอังกฤษเพิ่มเติม และปีพุทธศักราชให้ปรับเป็นปีคริสต์ศักราช โดยนำไปต่อท้ายรายการอ้างอิงข้างต้นภายใต้หัวข้อ Translated Thai References และให้วงเล็บคำว่า [In Thai] ไว้ท้ายเอกสารอ้างอิงด้วย และชื่อผู้นิพนธ์ให้อ้างนามสกุลก่อน โดยเขียนตามรูปแบบเดียวกันกับการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ

ตัวอย่างลำดับการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

เอกสารอ้างอิง (References)

จิรายุ ทรัพย์สิน. (2560). **ทฤษฎีการเมือง**. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

วันชัย สุขตาม. (2560). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐศาสตร์**. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

สิริพัฒน์ ลาภจิตร, จิรายุ ทรัพย์สิน และวันชัย สุขตาม. (2563). ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติในเขตจังหวัดสุรินทร์. **วารสารการบริหารนิเทศบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น**. 6(6) : 17-35.

Cook, Robert D. (1995). **Finite Element Modeling for Stress Analysis**. New york : John wiley & sons.

Translated Thai References

Supsin, J. (2017). **Political Theory**. Surin : Surin Rajabhat

University. [In Thai]

Suktam, W. (2017). **Introduction to Political Sciences**. Surin :

Surin Rajabhat University. [In Thai]

Lapchit, S., Subsin, J. and Suksam, W. (2020). The Impact of Migrant Workers in Surin Province. **Journal of Legal Entity Management and Local Innovation**. 6(6) : 17-35. [In Thai]

3. รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

3.1 หนังสือ (Book)

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์./ (ปีที่พิมพ์)/ชื่อหนังสือ./ครั้งที่พิมพ์ (ถ้ามี)/เมืองที่พิมพ์./:
สำนักพิมพ์.

Author./ (Year of Publication)./Title of Book./Edition of Book./Place of
Publication./: /Publisher Name.

ตัวอย่าง

กฤษณา วงษาสันต์. (2542). **วิถีไทย**. กรุงเทพฯ : เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.

Cook, Robert D. (1995). **Finite Element Modeling for Stress Analysis**.
New york : John wiley & sons.

3.2 รายงานทางวิชาการ

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์./ (ปีที่พิมพ์)/ชื่อเรื่อง./เมืองที่พิมพ์./:หน่วยงานที่เผยแพร่.

Author./ (Year of Publication)./Title./Edition of Book./Place of
Publication./: /Publisher Name.

ตัวอย่าง

อัคราพร สุขทอง. (2558). การพัฒนาเทคนิคการสอน "เรียมอันเร" จากภูมิปัญญา
ชาวบ้านสุรินทร์. สุรินทร์ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสุรินทร์.

Hickman, George A. (2010). **The Management of Teaching for Quality Improvement Chiang Mai Thailand.** Chiang Mai : Chiang Mai University.

3.3 วิทยานิพนธ์

ชื่อ/นามสกุลผู้นิพนธ์./ (ปีที่พิมพ์)./ **ชื่อวิทยานิพนธ์./วิทยานิพนธ์ระดับ/(บัณฑิต, มหาบัณฑิต, ดุษฎีบัณฑิตให้ระบุลงให้ชัดเจน)/ชื่อสถานศึกษา.**

Author./ (Year of Publication)./ **Title of Thesis./Degree of Thesis./**
Publisher Name.

ตัวอย่าง

คณินนิตย์ ไสยโสภณ. (2554). **คุณค่าและความเชื่อตำนานนาครที่มีอิทธิพลต่อวิถี
ประชากรกลุ่มชนกลุ่มน้ำแม่โขงในเขตวัฒนธรรมศรีโคตรบูร.** วิทยานิพนธ์ปริญญา
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค (กลุ่มอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

Kaewnimitchai, N. (1996). **An Analysis of College Student
Culture in Thai Higher Education Institutions.** Doctoral Dissertation
Graduate School Chulalongkorn University.

3.4 รายงานการประชุม

ชื่อ/นามสกุลผู้นิพนธ์./ (ปีที่พิมพ์)./ **ชื่อบทความ./ในชื่อรายงานการประชุม./**
วันเดือนปีที่จัด./เลขหน้า./สถานที่./สำนักพิมพ์.

Author./ (Year of Publication)./ **Title of Article./In Title./**
Date of Publication./page./Place of Publication./Publisher Name.

ตัวอย่าง

วิสูตร อยู่คง. (2537). **การฟื้นตัวของป่าชุมชนดงใหญ่. ในการบรรยายเรื่องการ
ฟื้นฟูป่าโดยช่วยต้นไม้ให้สืบพันธุ์ตามธรรมชาติ.** วันที่ 11 เมษายน 2537.
หน้า 10-11. กรุงเทพฯ : ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชน.

Sinlarat, P. (1995). Success and Failure of Faculty Development in Thai University. In **Preparing Teachers for all the World's Children : An Era of Transformation Proceedings of International Conference, Bangkok.** pp. 217-233.
Bangkok : UNICEF.

3.5 วารสาร

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์./(ปี)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./

ปีที่พิมพ์(ฉบับที่พิมพ์)/:/เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author./(Date of Publication)./Title of Article./Name of Journal./

Year(Volume)/:/page.

ตัวอย่าง

สารณี วรรณตรง. (2559). ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ :

สุวรรณภูมิ-อุษาคเนย์ ภาคพิสดาร. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.** 18(1) : 129-134.

Cooray, V. (1992). Horizontal Fields Generated by Return

Strokes. **Radio Science.** 27(9) : 529-537.

3.6 หนังสือพิมพ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์./(ปี,/เดือน/วันที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อหนังสือพิมพ์./

เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author./(Date of Publication)./Title of Article./Name of Newspaper./

page.

ตัวอย่าง

ปรียา เหล่าวิวัฒน์. (2549, พฤศจิกายน 6). เกียรติอันภาคภูมิใจ. **กรุงเทพธุรกิจ.**

หน้า 6.

Jewell, Mark. (2006, November 7). Silent Aircraft' Spreads its Wings.

Bangkok Post. p. B5.

3.7 สื่ออินเทอร์เน็ต

ชื่อ/นามสกุลผู้เผยแพร่./(ปี)./ชื่อบทความ./[ประเภทสื่อที่เข้าถึง]./เข้าถึงได้จาก:/

แหล่งข้อมูลหรือที่อยู่เว็บไซต์./สืบค้น/วัน/เดือน/ปีที่สืบค้น.

Author./ (Year of Publication)./ **Title of Article.**./[Online]./Available:/:

Name of website./Retrieved/Date of Publication.

ตัวอย่าง

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. (2548). **พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์.** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้

จาก : <http://www.moc.go.th/thai/dbe/ecoco/e-com 3.htm>.

สืบค้น 3 กรกฎาคม 2548.

Costello, M. (2002). **Sicl of Stocks? Here Are 7 Alterantives. W..** [Online].

Available : [http://momey.cnn.com/2002/07/09/pf/investing/](http://momey.cnn.com/2002/07/09/pf/investing/q_alternatives/index.htm)

[q_alternatives/index.htm](http://momey.cnn.com/2002/07/09/pf/investing/q_alternatives/index.htm). Retrieved July 11, 2002.

3.8 การสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์./ (ปี./เดือน/วันที่)./ตำแหน่ง(ถ้ามี)./สัมภาษณ์.

Name of Interview./ (Date of Publication)./position./Interview.

ตัวอย่าง

เกษม จันทร์แก้ว. (2554, สิงหาคม 1). นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

สัมภาษณ์.

Waterworth, Peter. (2003, December 1). Principal lecturer, Deakin

University. Interview.

การติดต่อโฆษณาและการสมัครสมาชิก

การติดต่อโฆษณา การสั่งซื้อและการสมัครเป็นสมาชิกวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ
กรุณาติดต่อ

กองบรรณาธิการวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

ฝ่ายยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 31 ชั้น 2

186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทรศัพท์/โทรสาร 044 710 000, 091 835 8558, 088 723 5944

<https://so10.tci-thaijo.org/index.php/jasrru>

E-mail : jasrru@srru.ac.th

อัตราค่าวารสาร

กำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ จำหน่ายราคาฉบับละ 200 บาท ไม่รวมค่าส่ง

อัตราค่าสมาชิก

ปีละ 1,000 บาท

จริยธรรมของการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน (Publication Ethics)

มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้นิพนธ์บทความ

1. ผู้นิพนธ์บทความจะต้องมีความรับผิดชอบและรับรองว่า บทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ จะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่น
2. ผู้นิพนธ์บทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร
3. ผู้นิพนธ์จะต้องปรับแต่ง แกไขบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของวารสารในหัวข้อ “หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์เพื่อตีพิมพ์ในวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ” โดยเฉพาะหัวข้อ รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ ของการจัดเตรียมต้นฉบับ อันจะนำไปสู่บทความที่มีรูปแบบการตีพิมพ์ที่ได้มาตรฐานเดียวกัน
4. ผู้นิพนธ์จะต้องคำนึงถึงจริยธรรมการวิจัย คือ ต้องไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ซึ่งทางวารสารได้กำหนดความซ้ำของผลงาน ด้วยโปรแกรม CopyCat เว็บไซต์ Thaijo โดยทางวารสารได้กำหนดค่าไว้ในระดับ ไม่เกิน 20%
5. ผู้นิพนธ์ซึ่งมีชื่อปรากฏอยู่ในบทความจะต้องเป็นผู้มีส่วนในการจัดทำบทความหรือมีส่วนในการดำเนินการวิจัย ซึ่งข้อนี้ขอสงวนสำหรับบุคคลที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำบทความจะไม่อนุญาตให้ใส่ชื่อลงไปเด็ดขาด หากมีการตรวจสอบพบว่า มีบุคคลที่ไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำบทความปรากฏอยู่ ทางวารสารจะถอนบทความนั้นออกทันที
6. ผู้นิพนธ์จะต้องมีความรับผิดชอบในการอ้างอิงเนื้อหาในผลงาน ภาพ หรือตาราง หากมีการนำมาใช้ในบทความของตนเอง โดยให้ระบุ “ที่มา” เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ (หากมีการฟ้องร้องจะเป็นความรับผิดชอบของผู้นิพนธ์แต่เพียงผู้เดียว ทางวารสารจะไม่รับผิดชอบใด ๆ ทั้งสิ้น) และจะดำเนินการถอนบทความออกจากการเผยแพร่ของวารสารทันที
7. ผู้นิพนธ์จะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการเอกสารอ้างอิง ทั้งในแง่ของรูปแบบและเนื้อหา และไม่ควรนำเอกสารวิชาการที่ไม่ได้อ่านมาอ้างอิง หรือใส่ไว้ในบรรณานุกรม และควรอ้างอิงเอกสารเท่าที่จำเป็นอย่างเหมาะสม ไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่มากจนเกินไป รวมทั้งต้องอ้างอิงจากรูปแบบการอ้างอิงของบทความ โดยจะต้องมีการอ้างอิงตรงตามรูปแบบที่วารสารกำหนดไว้

8. ผู้นิพนธ์จะต้องปรับแก้ไขบทความตามผลประเมินจากผู้ประเมินบทความและกองบรรณาธิการ ให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด หากไม่เป็นตามที่กำหนดจะต้องเลื่อนการตีพิมพ์เผยแพร่ออกไป หรืออาจถูกถอดถอนออกจากวารสาร

9. ผู้นิพนธ์ควรระบุชื่อแหล่งทุนที่ให้การสนับสนุนในการทำวิจัย (ถ้ามี) และควรระบุผลประโยชน์ทับซ้อน (ถ้ามี) ในบทความผู้นิพนธ์จะต้องไม่รายงานข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ไม่ว่าจะเป็นการสร้างข้อมูลเท็จ หรือการปลอมแปลง บิดเบือน รวมไปถึงการตกแต่ง หรือเลือกแสดงข้อมูลเฉพาะที่สอดคล้องกับข้อสรุป

11. ผู้นิพนธ์ไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่ถูกถอดถอนออกไปแล้ว เว้นแต่ข้อความที่ต้องการสนับสนุนนั้น เป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการถอดถอน และจะต้องระบุไว้ในเอกสารอ้างอิงด้วยว่า เป็นเอกสารที่ได้ถูกถอดถอนออกไปแล้ว

มาตรฐานทางจริยธรรมของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแลให้การดำเนินงานของวารสาร เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ให้ถูกต้องตามจริยธรรม/จรรยาบรรณ ตามประกาศของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) เรื่องการประเมินด้านจริยธรรม/จรรยาบรรณวารสารวิชาการไทยในฐานข้อมูล TCI วันที่ 24 มิถุนายน 2562

2. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล และดำเนินการอย่างเหมาะสมกับผู้นิพนธ์หรือบทความที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำผิดด้านจริยธรรม/จรรยาบรรณ เช่น การละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ซึ่งทางวารสารได้กำหนดความซ้ำของผลงาน ด้วยโปรแกรม CopyCat เว็บ Thaijo โดยทางวารสารได้กำหนดค่าไว้ในระดับ ไม่เกิน 20% เป็นต้น

3. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล เช่น การตีพิมพ์เผยแพร่บทความของตนเอง (บรรณาธิการ หรือกองบรรณาธิการ) อย่างมีนัยสำคัญ หรือไม่มีการตรวจสอบคุณภาพบทความก่อนการตีพิมพ์เผยแพร่โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับบทความ เป็นต้น

4. บรรณาธิการมีหน้าที่ควบคุมดูแลและพิจารณาคุณภาพของบทความ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร และต้องคัดเลือกบทความมาตีพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความแล้ว โดยพิจารณาจากความชัดเจน และความสอดคล้องของเนื้อหา กับนโยบายของวารสารเป็นสำคัญ และจะต้องมีข้อมูลที่สะท้อนมุมมอง แนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากประสบการณ์ การสังเคราะห์เอกสารหรืองานวิจัย มุ่งเน้นการนำเสนอแนวคิดทฤษฎีใหม่รวมถึงแบบจำลองเชิงแนวคิด ที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันจะนำไปสู่การวิจัยในหัวข้อวิชาการที่สำคัญ

5. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้นิพนธ์ และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงเวลาของการประเมินบทความ ซึ่งวารสารได้กำหนดในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed)

6. บรรณาธิการต้องไม่ตีพิมพ์เผยแพร่บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว โดยต้องมีการตรวจสอบการคัดลอก ผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง และใช้โปรแกรมที่เชื่อถือได้ เช่น โปรแกรม CopyCat เว็บ Thaijo ในระดับ ไม่เกิน 20% เพื่อให้แน่ใจว่า บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น และหากตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่นเกินตามที่กำหนดไว้ จะต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้นิพนธ์บทความหลักทันที เพื่อขอคำชี้แจงเพื่อประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้น ๆ

7. บรรณาธิการจะต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์และผู้ประเมินโดยเด็ดขาด เพื่อรักษาไว้ซึ่งธรรมาภิบาลในการดำเนินงานอย่างเคร่งครัด

8. บรรณาธิการจะต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง

9. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้อง และให้ผลที่น่าเชื่อถือ โดยนำผลของการวิจัยมาเป็นตัวชี้แนะว่า สมควรตีพิมพ์เผยแพร่หรือไม่

10. หากบรรณาธิการตรวจพบว่า บทความมีการลอกเลียนบทความอื่นโดยมิชอบ หรือมีการปลอมแปลงข้อมูล ซึ่งสมควรถูกถอดถอน แต่ผู้นิพนธ์ปฏิเสธที่จะถอนบทความ บรรณาธิการสามารถดำเนินการถอนบทความได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้นิพนธ์ซึ่งถือเป็นสิทธิและความรับผิดชอบต่อบทความของบรรณาธิการ

11. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาความสามารถของกองบรรณาธิการ และควรมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของแต่ละท่าน

12. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล ทั้งด้วยตนเองและคณะทำงานในเรื่องจำนวน และคุณภาพ การอ้างอิงของวารสารที่ผิดไปจากสภาพความเป็นจริง เช่น มีการกำกับและร้องขอให้มีการอ้างอิงบทความ ในวารสารทั้งในลักษณะลับหรือเปิดเผย และมีการใช้อ้างอิงที่ไม่ถูกต้องและสอดคล้องกับเนื้อหา

13. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล การเก็บค่า Page Charge หรือ Processing Fee คือ ต้องมีการดำเนินการอย่างโปร่งใส เช่น กำหนดให้มีการประกาศกระบวนการเรียกเก็บอย่างชัดเจน หรือระบุราคาหรือเงื่อนไขของการเรียกเก็บค่า Page Charge ตามที่ระบุได้ประกาศไว้อย่างเคร่งครัด

มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินบทความควรมีจรรยาบรรณ คือ ต้องรับประเมินบทความที่ตนเองนั้นมีความถนัด หรือมีคุณวุฒิหรือมีความเชี่ยวชาญกับเรื่องหรือบทความที่ได้รับการประเมินนั้น ๆ ผู้ประเมินบทความ ควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาในบทความที่มีต่อสาขาวิชานั้น ๆ คุณภาพของการวิเคราะห์ และความเข้มข้นของผลงานหรือระบุผลงานวิจัยที่สำคัญ ๆ และสอดคล้องกับบทความที่กำลังประเมิน แต่ผู้นิพนธ์บทความไม่ได้อ้างถึงเข้าไปในการประเมินบทความด้วย ผู้ประเมินไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความ และควรปฏิเสธในบทความที่ตนเองนั้นไม่ถนัด

2. ผู้ประเมินบทความควรมีจรรยาบรรณ คือ แนะนำความคิดเห็นทางวิชาการของตนเอง ลงในแบบฟอร์มการประเมินหรือเนื้อหาในบทความด้วยความยุติธรรม ไม่อคติ ตรงไปตรงมา ไม่ลำเอียง รวมทั้งตรงต่อเวลาตามที่วารสารกำหนดในการประเมิน

3. ผู้ประเมินบทความควรมีจรรยาบรรณ คือ ต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาให้แก่บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ รวมถึงหลังจากที่พิจารณาประเมินบทความเสร็จแล้ว

4. หลังจากได้รับบทความจากบรรณาธิการวารสาร และผู้ประเมินบทความ ตระหนักว่าตนเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระได้ ผู้ประเมินบทความควรแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้น ๆ

5. ผู้ประเมินบทความ ควรคำนึงถึงการพิจารณาในหัวข้อ ชื่อเรื่อง หากเป็นบทความวิชาการสามารถพิจารณาให้แก้ไขชื่อเรื่องได้ แต่หากเป็นบทความวิจัย ควรพิจารณาเฉพาะความผิดพลาดด้านตัวสะกด และไม่ควรมีการพิจารณาให้เปลี่ยนชื่อเรื่องบทความวิจัย

6. ผู้ประเมินบทความต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง

7. เมื่อผู้ประเมินบทความพบว่า มีส่วนใดของบทความที่มีความเหมือนกัน หรือซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่น ๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบ พร้อมแสดงหลักฐานให้เห็นเป็นประจักษ์

หมายเหตุ : แปลและปรับปรุงจาก <https://publicationethics.org> และประกาศของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) เรื่องการประเมินด้านจริยธรรม/ จรรยาบรรณวารสารวิชาการไทยในฐานข้อมูล TCI วันที่ 24 มิถุนายน 2562

แบบฟอร์ม

การส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ลงวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ข้าพเจ้า (นาย/นาง/น.ส.).....

2. วุฒิการศึกษาชั้นสูงสุด.....ตำแหน่งวิชาการ (ถ้ามี).....

3. สถานภาพผู้สมัคร

☐ อาจารย์ในสถาบันการศึกษา (ชื่อสถาบัน)

โปรแกรม.....คณะ.....

☐ บุคคลทั่วไป (ชื่อหน่วยงาน)

4. ขอส่งนิพนธ์ต้นฉบับ (Original Article) ได้แก่

☐ บทความวิจัย เรื่อง☐ บทความวิชาการ เรื่อง.....

5. ชื่อผู้สมัครร่วม (ถ้ามี).....

6. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ เลขที่.....ถนน.....

แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์มือถือ.....โทรศัพท์/โทรสาร.....

E-mail.....

7. สิ่งที่ส่งมาด้วย

☐ เอกสารพิมพ์ต้นฉบับทางออนไลน์ <https://so10.tci-thaijo.org/index.php/jasrru>

ชื่อแฟ้มข้อมูล.....

☐ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ยังไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อนและไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น

ลงนาม.....ผู้สมัคร

(.....)

วันที่...../...../.....

ใบตอบรับการเป็นสมาชิก วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อ-นามสกุล.....

ที่อยู่ (สามารถติดต่อได้).....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

E-mail.....

มีความประสงค์จะขอรับเป็นสมาชิกวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

☐ สมาชิกประเภทรายปี 1 ปี 6 ฉบับ ราคา 1,000 บาท

☐ จัดซื้อวารสาร เล่มละ 200 บาท ปีที่.....ฉบับที่.....จำนวน.....เล่ม

รวมเป็นเงิน.....บาท

พร้อมนี้ข้าพเจ้าได้ชำระโดย

☐ โอนเงินเข้าบัญชีธนาคารกรุงเทพ สาขามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ชื่อบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

เลขที่บัญชี XXX-X-XXXXX-X ประเภทบัญชี สะสมทรัพย์

โปรดนำส่งวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

สถานที่ติดต่อ ☐ ที่บ้าน ☐ ที่ทำงาน

เลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....

ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

E-mail.....

กรุณาส่งหลักฐานการโอนเงินและใบสมัคร

กองบรรณาธิการวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

ฝ่ายยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 31 ชั้น 2

186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทรศัพท์/โทรสาร 044 710 000, 091 835 8558, 088 723 5944

<https://so10.tci-thaijo.org/index.php/jasrru>

E-mail : jasrru@srru.ac.th

สำนักงาน :

กองบรรณาธิการวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

ฝ่ายยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 3 ชั้น 2
186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ - ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทรศัพท์/โทรสาร 044 710 000, 091 835 8558, 088 723 5944